

การศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

ของ

วิภาลักษณ์	จิตติพงษ์สมบูรณ์
สถาพร	สุชาภา
สรสนันท์	อำมะเทศ
สุภัทรา	วงศ์ชัยศรี
อินทิรา	บุญทอง
ปิยานันท์	ชนบดี

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชา

จิต325 วิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กุมภาพันธ์ 2549

306.81
กธ๒๒

การศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

20 ส.ค. 2549

รายงานการวิจัย
ของ
วิภาลักษณ์ รุติพงศ์สมบูรณ์
สถาพร สุชาภา
สรสนันท์ อัมมะเทศ
สุภัทรา วงศ์ชัยศรี
อินทิรา บุญทอง
ปิยานันท์ ชนบดี

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชา
จิต325 วิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กุมภาพันธ์ 2549

h 285725

การศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

ของ

วิภาลักษณ์	ฐิติพงศ์สมบูรณ์
สถาพร	สุชาภา
สรสนันท์	อำมะเทศ
สุภัทรา	วงศ์ชัยศรี
อินทิรา	บุญกอง
ปิยานันท์	ชนบดี

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชา
จิต325 วิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กุมภาพันธ์ 2549
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

การศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ของ

วิภาลักษณ์	ฐิติพงศ์สมบูรณ์
สถาพร	สุชาภา
สรสนันท์	อำมะเทศ
สุภัทรา	วงศ์ชัยศรี
อินทิรา	บุญกอง
ปิยานันท์	ชนบดี

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชา

จิต325 วิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กุมภาพันธ์ 2549

สุภัทรา วงศ์ชัยศรีและคณะ.(2549).การศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
มหาวิทยาลัย.รายงานการวิจัย วท.บ. (จิตวิทยา) .กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย :
ดร.เรวดี ทรงเที่ยง .

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคมกับความคาดหวังในการสมรส และเพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีคู่รัก จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง แบบสอบถามความซื่อสัตย์แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว แบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน และแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ enter และ stepwise

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อิทธิพลกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 38.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา ร้อยละ 34.6 และ 37.6 ตามลำดับ

5. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย ได้ร้อยละ 30.8 และในเพศหญิงสามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 44.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชาย ร้อยละ 19.4 และ 30.3 ตามลำดับ และ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปรเดียว คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 43.3

6. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลได้ร้อยละ 48.4 และในมหาวิทยาลัยเอกชนสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 29.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล ร้อยละ 45.5 และ 47.7 ตามลำดับ และ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 25 และ 27.9 ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาจากคณาจารย์ และบุคคลหลายท่าน ท่านแรกที่เป็นผู้จุดประกายความคิดในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาจารย์เรวัติ ทรงเที่ยง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยได้กรุณาให้ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์อนุ เจริญวงศ์ระยับ ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูล และอาจารย์เปี่ยมสุข หุ่นกาวิ ที่ช่วยให้คำแนะนำในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม และ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน กลุ่ม 4 กลุ่ม 5 และกลุ่ม 6 ที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ให้ความช่วยเหลืออย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ขอขอบคุณพี่ๆ และน้องสาขาจิตวิทยาทุกท่านที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกำลังใจ และคอยให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือแก่คณะผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณและน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดาของคณะผู้วิจัยทุกท่าน สำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจ การส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านการเรียนและทุนทรัพย์ เพื่อให้การทำวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ คุณงามความดีและประโยชน์อันพึงมีจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอ น้อมบูชาแด่พระคุณของบิดามารดา ที่เป็นผู้ให้ชีวิต คณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ต่างๆ ให้แก่พวกเราอย่างไม่ย่อท้อ

คณะผู้วิจัย

วิภาลักษณ์	ฐิติพงศ์สมบุญ
สถาพร	สุชาภา
สรสนันท์	อำมะเทศ
สุภัทรา	วงศ์ชัยศรี
อินทิรา	บุญทอง
ปิยานันท์	ชนบดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
นิยามปฏิบัติการ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความคาดหวังในการสมรส.....	12
ความคาดหวัง.....	12
ความหมายของความคาดหวัง.....	12
ประเภทของความคาดหวัง.....	12
พัฒนาการของความคาดหวัง.....	13
องค์ประกอบของความคาดหวัง.....	15
ความสำคัญของความคาดหวัง.....	15
ทฤษฎีความคาดหวัง.....	16
การสมรส.....	18
ความหมายของการสมรส.....	18
ปัจจัยก่อนการสมรสของคู่สมรส.....	18
ความคาดหวังในการสมรส.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ปัจจัยทางจิตสังคมกับความคาดหวังในการสมรส.....	20
ปัจจัยทางจิตกับความคาดหวังในการสมรส.....	20
ทัศนคติในการมีคู่ครอง.....	20
ทัศนคติ.....	20
ความหมายของทัศนคติ.....	20
องค์ประกอบของทัศนคติ.....	21
ประเภทของทัศนคติ.....	22
การมีคู่ครอง.....	23
มูลเหตุที่ทำให้ต้องมีคู่สมรส.....	23
เหตุผลในการสมรส.....	25
ทัศนคติในการมีคู่ครอง.....	26
ทัศนคติในการมีคู่ครองกับความคาดหวังในการสมรส.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
ความซื่อสัตย์.....	29
ความหมายของความซื่อสัตย์.....	29
ประเภทของความซื่อสัตย์.....	30
พฤติกรรมผู้ที่มีความซื่อสัตย์.....	31
ความไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่รักของวัยรุ่น.....	32
ความซื่อสัตย์กับความคาดหวังในการสมรส.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
ปัจจัยทางสังคมกับความคาดหวังในการสมรส.....	34
อิทธิพลครอบครัว.....	34
ความหมายของครอบครัว.....	34
ความสำคัญของครอบครัว.....	34
บทบาทครอบครัวต่อวัยรุ่น.....	35
สัมพันธภาพในครอบครัว.....	36
อิทธิพลครอบครัวกับความคาดหวังในการสมรส.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน.....	40
ความหมายกลุ่มเพื่อน.....	40
ความสำคัญกลุ่มเพื่อน.....	40
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน.....	41
กระบวนการใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อน.....	43
สาเหตุการเข้ากลุ่มเพื่อน.....	43
อิทธิพลกลุ่มเพื่อนกับความคาดหวังในการสมรส.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
ระยะเวลาในการคบหาคู่รักกับความคาดหวังในการสมรส.....	46
วัยรุ่น.....	46
ความหมายวัยรุ่น.....	46
ความต้องการวัยรุ่น.....	47
แนวคิดเรื่องความรัก.....	48
การเตรียมตัวเพื่อการแต่งงานของวัยรุ่น.....	51
ความคาดหวังในการสมรสของวัยรุ่น.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
สมมติฐานในการวิจัย.....	76
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	77
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	86
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	86
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	110
ภาคผนวก ค.....	114
ภาคผนวก ง.....	124
ประวัติคณะผู้วิจัย.....	126

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย	67
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม.....	68
3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา.....	69
4 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม.....	70
5 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามเพศ จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม.....	72
6 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทมหาวิทยาลัย จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม.....	73
7 แสดงข้อความทางบวกและข้อความทางลบ.....	104
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง.....	105
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความซื่อสัตย์.....	106
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน.....	107
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว.....	108
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส.....	109

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บวกกับผลของความก้าวหน้าอย่างมากมาทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี และการคมนาคมสื่อสารต่าง ๆ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวไทย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมตลอดจนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ นิสัย และบุคลิกภาพของคนไทย ทำให้เปลี่ยนไปจากเดิม ส่งผลให้ความคาดหวังในการสมรสของแต่ละบุคคล มีอุดมคติ และเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ชีวิตสมรสเป็นชีวิตที่คนเราทุกคนปรารถนา เมื่อเข้าวัยหนุ่มสาวทุกคนต่างก็มีอุดมคติในการมีคู่ไม่เหมือนกัน บางคนหวังที่ให้คู่ของตนช่วยให้ตนเองมีความก้าวหน้าในการทำงานเพื่อสืบต่อวงศ์ตระกูลให้เป็นปึกแผ่น เพื่อช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสนองความต้องการทางเพศ เพื่อช่วยคิดและช่วยตัดสินใจเรื่องต่างๆ เป็นเพื่อนคู่ทุกข์คู่ยาก เราต้องรู้จักมีคู่ครองที่เหมาะสมกับตัวของเรา โดยการตัดสินใจมีคู่ครองขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละคน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยชีวสังคมและปัจจัยจิตสังคม

นิสิตนักศึกษา จัดได้ว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่มีความสนใจในเพื่อนต่างเพศ ความรัก และการมีคู่ครอง ทั้งนี้เพราะวัยนี้เริ่มมีลักษณะของการเข้าสู่ผู้ใหญ่ขึ้นเอง โดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2524 : 8) ได้ศึกษาพบว่าหลังจากช่วงวัยรุ่นไปแล้ว เด็กจะมีความสนใจต่อครอบครัวน้อยลง ดังนั้นจากความสนใจ และความสนิทสนมซึ่งกันและกันของเพื่อนต่างเพศในวัยนี้ จึงอาจส่งผลให้ความสัมพันธ์ยังยืนไปจนกระทั่ง แต่งงานจริงจึงได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์ 2540 : 155) เพราะธรรมชาติของมนุษย์จะอยู่โดดเดี่ยวโดยขาดคู่คิดคู่ปรึกษายอมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ความคิด ความต้องการที่จะมีเพื่อนคู่คิดหรือมีคู่ครอง จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะวัยหนุ่มสาวที่มีความพร้อมในการที่จะมีคู่ครองเป็นฝั่งเป็นฝา ก็ย่อมจะคิดถึงเรื่องการมีครอบครัวในอนาคต คนหนุ่มสาวทั้งหลายจึงมีการคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ จุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายๆประการจากการคบหาสมาคมนั้นก็คือ ความต้องการที่จะมีคู่ครองอันแท้จริงในชีวิตครอบครัว (นิยม บุญมี. 2530 :43-44) ซึ่งสอดคล้องกับ แฮฟริกเฮิร์สต์ (Havighurst. 1953 : unpagged) ได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจพัฒนาการอย่างหนึ่งของวัยรุ่นตอนปลาย ก็คือการเตรียมตัวสำหรับการแต่งงาน และการมีชีวิตครอบครัว บางคนจึงใช้เวลาในการตัดสินใจที่จะมีคู่ครองนานพอสมควรเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลนั้นเหมาะสมกับตนเอง แต่ในบางคนไม่อาจตัดสินใจที่จะมีคู่ครองได้โดยลำพัง มักมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมเข้ามาแทรกแซงได้แก่ เพื่อน ครอบครัว (จุริเวช แพทย์คุณ. 2546 : 1)

ครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันแรกที่มีความสัมพันธ์ ผูกพันใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุด การศึกษาค้นคว้านี้จะให้ความสนใจอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อความคาดหวังในการสมรส โดยเน้นไปยัง บทบาทของพ่อแม่ที่คาดว่าจะส่งเสริม หรือขัดขวางในด้านความรู้สึก ทศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อการมี คู่ครอง และความคาดหวังในการสมรสของตนในอนาคต เพราะการที่วัยรุ่นได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต ภายในครอบครัวของบิดามารดามาก่อน จะสามารถสร้างโลกทัศน์ของตนต่อการมีคู่ครองขึ้น ซึ่ง อาจจะเป็นในด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ อันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแนวทางการปลูกฝัง และ ส่งเสริมความคาดหวังในการสมรสได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน วัยรุ่นมักยึดเอา แบบอย่างจากกลุ่มเพื่อน เป็นแนวทางในการปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนอาจถ่ายทอดระเบียบวิธีการ และ คุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการ หรืออาจเป็นไปในรูปตรงกันข้าม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นตัวแทนถ่ายทอดคุณค่าที่ ผู้ใหญ่ต้องการอยากได้และดีที่สุด หากกลุ่มสนับสนุน ระเบียบและคุณค่านั้น (Reissman, 1977 : 81. อ้างถึงใน สุพัตรา สุภาพ, 2529 : 69) ซึ่งสอดคล้องกับ จำเนียร ช่างโชติ และคณะ (2544 : 394-395) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมากขึ้น วัยรุ่น พยายามตีตนออกห่างจากพ่อแม่ คุณค่า หรือคำสั่งสอนที่พ่อแม่มอบให้เริ่มลดความสำคัญลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ความคิดเห็นเจตคติของเพื่อน ๆ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง ดังนั้นอิทธิพล ของกลุ่มเพื่อน หรือค่านิยมของกลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามการทำตามคนอื่นของวัยรุ่น เป็นเรื่องธรรมดาและเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา การที่ วัยรุ่นทำตามความคาดหวังของกลุ่มเพื่อน ทำตามความคาดหวังของผู้ใหญ่ก็เป็นสิ่งที่ดี และแม้ว่า พฤติกรรมของเพื่อน พ่อแม่ จะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก แต่ก็มีอิทธิพลต่อแต่ละคน ต่างกันปฏิกิริยาที่ปฏิบัติต่อกันในกลุ่มเพื่อนจะเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติกันในสังคมได้ดีกว่าเมื่อ วัยรุ่นอยู่กับพ่อแม่ เพราะกลุ่มเพื่อนมีจำนวนมาก ช่วยให้วัยรุ่นได้ฝึกฝนและรู้ถึงค่านิยมที่ปฏิบัติกันใน วัฒนธรรมนั้น ๆ จะได้รู้ถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนอื่นว่าโดยทั่ว ๆ ไป เป็นอย่างไร เพื่อนำมา ผสมผสาน กับค่านิยมของพ่อแม่แล้วมาสร้างเป็นความคิดของตน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับตนต่อไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยยังเลือกศึกษาตัวแปรความซื่อสัตย์ซึ่งเป็นจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ในการอยู่ ร่วมกันในสังคมโดยเฉพาะการคบหาดูใจกับเพื่อนต่างเพศ โดยการคบหาดูใจกับเพื่อนต่างเพศนี้ถือได้ ว่าเป็นภารกิจพัฒนาการที่สำคัญอย่างหนึ่งของวัยรุ่น บุคคลที่มีความซื่อสัตย์ย่อมเป็นผู้ที่มีความ จริงใจ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่คิดนอกใจต่อคู่รักของตน ดังนั้นถ้าคู่รักต่างฝ่ายต่างมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มอบความ ซื่อสัตย์ให้แก่กัน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นก็ย่อมยาวนานแน่นแฟ้น กว่าเดิม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สุรพล ปธานวนิช (2534 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความ มั่นคงของสถาบันครอบครัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนทั่วไป พบว่า เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ ความสำคัญมาก ได้แก่ การมีความรักต่อกัน ความซื่อสัตย์ต่อกันในเรื่องเพศ และการมีความซื่อสัตย์รัก

ความก้าวหน้า แสดงว่าสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการคบหาใจต้องอาศัยความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคาดหวังในการสมรสกับคู่รักมากขึ้นด้วยเช่นกัน

โดยความซื่อสัตย์นี้ไม่ได้เป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม สถานการณ์บางอย่างกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมของความซื่อสัตย์ หรือไม่ซื่อสัตย์ซ้ำ ๆ หลายครั้งจนกลายเป็นนิสัยประจำตัวไปได้เช่นกัน และถ้าบุคคลได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวแล้วได้รับการเสริมแรงทางบวก ก็จะทำให้คุณลักษณะนิสัยนั้นก่อตัวเป็นบุคลิกภาพได้ในที่สุด ดังที่ไรท์ (Wright, 1975 : 24-30) กล่าวว่า สังคมมีส่วนในการปั้นมนุษย์ ให้มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์จะอยู่ในกลุ่มใดของสังคม นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่าความซื่อสัตย์จะถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็กแต่สังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคลก็มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมของคนเรา

ทัศนคติในการมีคู่ครองก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความคาดหวังในการสมรส เนื่องจากว่า ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำพฤติกรรมแตกต่างกันไป (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 : 2) ทัศนคติยังเป็นสิ่งที่กำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองในการที่จะชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์ หรือแม้กระทั่งความคิดเห็นต่าง ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝัง และเปลี่ยนแปลงตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงในภายหลัง หรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 1) ส่วนงานวิจัยของ จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526 : 129) ซึ่งได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่องทัศนคติของนักศึกษาในการแต่งงาน พบว่า นักศึกษาชายเห็นด้วยกับทัศนคติการแต่งงานว่าเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นทำให้ทราบว่า ถ้าบุคคลมีทัศนคติในการมีคู่ครองไปในทางที่ดีก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความคาดหวังในการสมรสด้วย

นอกจากนี้การที่บุคคลจะตัดสินใจสมรสหรือไม่นั้นยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาในคบหาคู่รักซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับความคิดนี้คืองานวิจัยของอุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนันท์ (2531 : บทคัดย่อ)พบว่า ชาวราชากรจะมีระยะเวลาคบคั่นยาวก่อนการสมรส ซึ่งคนส่วนใหญ่เชื่อว่า ชายหญิงที่คบหาใจกัน ยิ่งรู้จักกันนานเพียงใด ก็ยิ่งเป็นโอกาสให้ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ ศึกษาลักษณะนิสัยใจคอของกันและกันมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้คู่รักมีโอกาสได้เรียนรู้ถึงความคาดหวังของกันและกัน ซึ่งถ้าคู่รักมีทัศนคติทางสังคมในเรื่องต่าง ๆ ที่ตรงกัน มีความเข้าใจกัน ความใกล้ชิดความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างนี้ ก็ย่อมทำให้ความรักของทั้งคู่ มีความมั่นคงต่อกันมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดความคาดหวังในการสมรส

ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้คณะผู้วิจัยจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจิตสังคมและชีวสังคมกับความคาดหวังในการสมรส ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรส

ประกอบด้วย ปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ซึ่งผู้วิจัยหวังว่า การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเกิดประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป รวมถึงเป็นประโยชน์ในด้านความรู้ และการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่ส่งผลให้เกิดความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย
2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย
3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยโดยจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย
4. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเกิดประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป ให้ได้เข้าใจถึงความคิดเห็น ทศนคติของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยในสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ต่อการวางแผนชีวิตในเรื่องของการสมรส ซึ่งเป็นไปตามภารกิจพัฒนาการทางสังคมที่เหมาะสม และเป็นแนวทางให้นิสิตศึกษามหาวิทยาลัยได้สำรวจความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับความคาดหวังในการสมรส เพื่อเป็นการวางแผนชีวิตในอนาคตของตนเอง เป็นการเพิ่มพูนหลักฐานทางวิชาการ ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังในการสมรส อาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาเชื่อมโยงทฤษฎีอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 819,059 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified - Random Sampling) โดยแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาลกับมหาวิทยาลัยเอกชน ประเภทละ 2 แห่ง รวมเป็นจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำไปแจกด้วยตนเอง และมีการถามสถานภาพการมีคูรัักถ้าพบว่าบุคคลนั้นไม่มีคูรััก ก็จะตัดบุคคลนั้นออกไป และทำการสุ่มเพิ่มเติมให้ครบจำนวน 400 คน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเช่นนี้จนกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีคูรัักครบจำนวน 400 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ก. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรทางจิต ได้แก่
 - 1.1 ทศนคติในการมีคูรักรอง
 - 1.2 ความซื่อสัตย์
2. ตัวแปรทางสังคม ได้แก่
 - 2.1 อิทธิพลครอบครัว
 - 2.2 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน
3. ตัวแปรชีวสังคม ได้แก่
 - 3.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 3.1.1 เพศชาย
 - 3.1.2 เพศหญิง
 - 3.2 มหาวิทยาลัย แบ่งเป็น
 - 3.2.1 มหาวิทยาลัยรัฐบาล
 - 3.2.2 มหาวิทยาลัยเอกชน
 - 3.2 ระยะเวลาในการคบหาคูรััก

ข. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวังในการสมรส

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสิตนักศึกษา หมายถึง วัยรุ่นตอนปลายที่มีอายุระหว่าง 18 - 23 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน จำนวน 4 มหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. ระยะเวลาในการคบคู่รัก หมายถึง ช่วงเวลาดังแต่ที่ชายและหญิงคู่ใดคนหนึ่งตกลงปลงใจที่จะเริ่มคบหากันในฐานะคู่รัก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากขึ้น และดำเนินต่อไปจนถึงปัจจุบัน

นิยามปฏิบัติการ

1. ทักษะคิดในการมีคู่ครอง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าว่า การมีคู่ครองเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ หรือการมีคู่ครองเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจต่อการมีคู่ครอง รวมทั้งการมีความพร้อมทางจิตใจ การวางแผนล่วงหน้าในการมีคู่ครอง

ตัวแปรนี้วัดโดย แบบสอบถามทักษะคิดในการมีคู่ครอง จะใช้วัด นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก แบบวัดทักษะคิดในการมีคู่ครอง ของ วิภาดา สำราญทรัพย์สิน (2546 : 75 - 76) มาตราวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีจำนวน 15 ข้อ คะแนนจึงมีพิสัยระหว่าง 15 - 75 คะแนน ผู้ที่ตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในข้อที่แสดงทัศนคติทางบวกจะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในข้อที่แสดงทัศนคติทางลบจะได้คะแนนต่ำ ผู้ที่มีทัศนคติในการมีคู่ครองที่ดี คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำ จัดว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติในการมีคู่ครองที่ไม่ดี

2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความซื่อสัตย์ ทั้งในด้านความคิดและการกระทำ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้การพูดแต่ความจริง ไม่เอาเปรียบ มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีความจริงใจ ไม่หลอกลวง ไม่ปิดบัง ไม่โลเล รักเดียวใจเดียว ไม่นอกใจ

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบสอบถามความซื่อสัตย์ ใช้วัดนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของ ชไมพร มุขโต (2525 : 122-125) แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 15 ข้อ คะแนนจึงมีพิสัยระหว่าง 15 - 75 คะแนน ผู้ที่ตอบ “จริงที่สุด” ในข้อที่เป็นทิศทางบวกจะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ “จริงที่สุด” ในข้อที่แสดงเป็นทิศทางลบจะได้คะแนนต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีความซื่อสัตย์มาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์น้อยกว่า

3. อิทธิพลกลุ่มเพื่อน หมายถึง การที่บุคคลยอมรับความคิดเห็น ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน แล้วนำมาปฏิบัติตามเพื่อให้ตนนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือและนิยมยกย่องจากกลุ่มเพื่อน

ตัวแปรนี้วัดโดย แบบสอบถามการรับอิทธิพลจากเพื่อน ใช้วัดนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยปรับปรุงจาก แบบวัดการรับอิทธิพลจากเพื่อน ของ วรณี วรรณชาติ (2541 : 232) มาตรา

วัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 10 ข้อ คะแนนจึงมีพิสัยระหว่าง 10 – 50 คะแนน ผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางบวกจะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางลบจะได้คะแนนต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่า รับอิทธิพลเพื่อนมากกว่า ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่ารับอิทธิพลเพื่อนน้อยกว่า

4. อิทธิพลครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว การเลี้ยงดู การที่พ่อแม่ให้อิสระต่อลูกทั้งในด้านความคิด การกระทำ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการคบเพื่อนต่างเพศ (คู่รัก) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกรวมทั้งทัศนคติในด้านต่างๆที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ

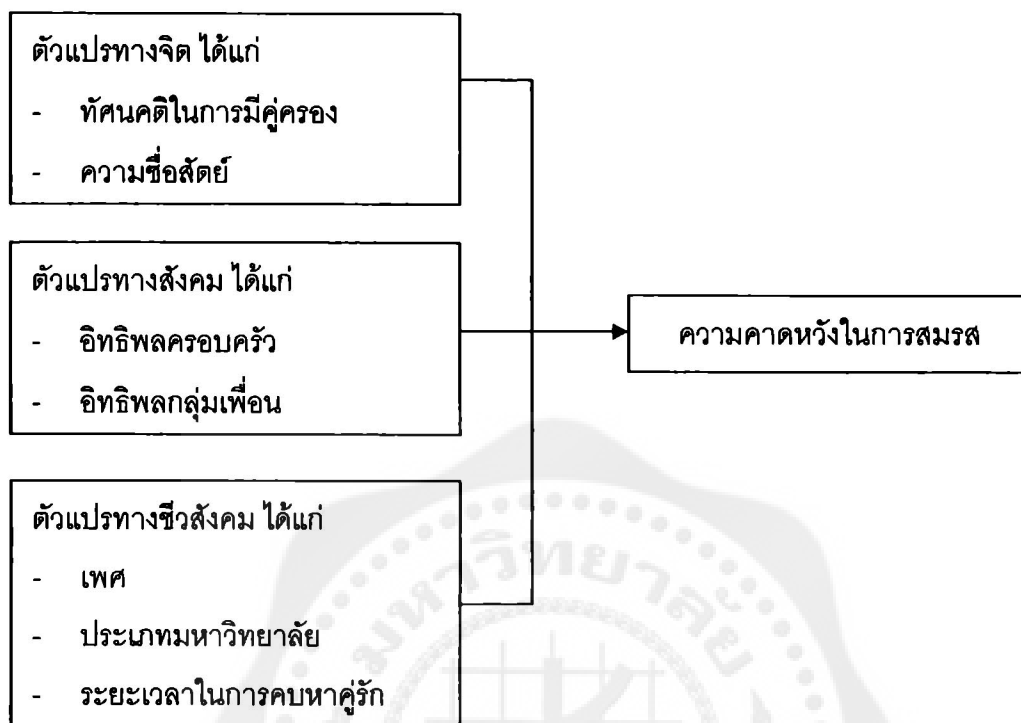
ตัวแปรนี้วัดโดย แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว ใช้วัดนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยปรับปรุงจาก แบบสอบถามปัจจัยทางครอบครัว ของ รัตจิ เปียแก้ว (2545 : 166-167) แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 12 ข้อ คะแนนจึงมีพิสัยระหว่าง 12 – 60 คะแนน ผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางบวกจะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางลบจะได้คะแนนต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่า รับอิทธิพลครอบครัวมากกว่า ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า แสดงว่ารับอิทธิพลครอบครัวน้อยกว่า

5. ความคาดหวังในการสมรส หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือการตั้งความหวังไว้ล่วงหน้าต่อการแต่งงานของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปรนี้วัดโดย แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเอง ใช้วัดนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" มีจำนวน 15 ข้อ คะแนนจึงมีพิสัยระหว่าง 15 – 75 คะแนน ผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางบวกจะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ "จริงที่สุด" ในข้อที่เป็นทิศทางลบจะได้คะแนนต่ำ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า แสดงว่ามีความคาดหวังในการสมรสสูงกว่า ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า แสดงว่ามีความคาดหวังในการสมรสน้อยกว่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยทางจิตมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย
 - 1.1 ทศนคติในการมีคู่ครอง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
 - 1.2 ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
2. ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย
 - 2.1 อิทธิพลครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
 - 2.2 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
3. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

4. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิครอบครอง อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

4.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้

4.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้

5. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิครอบครอง อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชายและหญิง

5.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชายและหญิงได้

5.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชายและหญิงได้

6. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิครอบครอง อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน

6.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนได้

6.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความคาดหวังในการสมรส

ความคาดหวัง

- 1.1 ความหมายของความคาดหวัง
- 1.2 ประเภทของความคาดหวัง
- 1.3 พัฒนาการของความคาดหวัง
- 1.4 องค์ประกอบของความคาดหวัง
- 1.5 ความสำคัญของความคาดหวัง
- 1.6 ทฤษฎีความคาดหวัง

การสมรส

- 1.7 ความหมายการสมรส
- 1.8 ปัจจัยก่อนการสมรสของคู่สมรส
- 1.9 ความคาดหวังในการสมรส

ปัจจัยทางจิตสังคมกับความคาดหวังในการสมรส

ปัจจัยทางจิตกับความคาดหวังในการสมรส

2. ทักษะในการมีคู่ครอง

ทักษะ

- 2.1 ความหมายของทักษะ
- 2.2 องค์ประกอบของทักษะ
- 2.3 ประเภทของทักษะ

การมีคู่ครอง

- 2.4 มูลเหตุที่ทำให้ต้องมีคู่สมรส
- 2.5 เหตุผลในการสมรส
- 2.6 ทักษะในการมีคู่ครอง
- 2.7 ทักษะในการมีคู่ครองกับความคาดหวังในการสมรส
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ความซื่อสัตย์

- 3.1 ความหมายของความซื่อสัตย์
- 3.2 ประเภทของความซื่อสัตย์
- 3.3 พฤติกรรมผู้ที่มีความซื่อสัตย์
- 3.4 ความไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่รักของวัยรุ่น
- 3.5 ความซื่อสัตย์กับความคาดหวังในการสมรส
- 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยทางสังคมกับความคาดหวังในการสมรส

4. อิทธิพลครอบครัว

- 4.1 ความหมายของครอบครัว
- 4.2 ความสำคัญของครอบครัว
- 4.3 บทบาทครอบครัวต่อวัยรุ่น
- 4.4 สัมพันธภาพในครอบครัว
- 4.5 อิทธิพลครอบครัวกับความคาดหวังในการสมรส
- 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. อิทธิพลกลุ่มเพื่อน

- 5.1 ความหมายกลุ่มเพื่อน
- 5.2 ความสำคัญกลุ่มเพื่อน
- 5.3 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน
- 5.4 กระบวนการใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อน
- 5.5 สาเหตุการเข้ากลุ่มเพื่อน
- 5.6 อิทธิพลกลุ่มเพื่อนกับความคาดหวังในการสมรส
- 5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. ระยะเวลาในการคบหากับคู่รักกับความคาดหวังในการสมรส

7. วัยรุ่น

- 7.1 ความหมายวัยรุ่น
- 7.2 ความต้องการวัยรุ่น
- 7.3 แนวคิดเรื่องความรัก
- 7.4 การเตรียมตัวเพื่อการแต่งงานของวัยรุ่น
- 7.5 ความคาดหวังในการสมรสของวัยรุ่น
- 7.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในการสมรส

ความคาดหวัง

1.1 ความหมายของความคาดหวัง

มีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าความคาดหวังอยู่หลายคำ เช่น คำว่า ความมุ่งหวัง จุดมุ่งหมาย ความหวัง ความต้องการ ความปรารถนา ความใฝ่ฝัน ในบางครั้งเราใช้คำเหล่านี้ในความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ได้มีผู้ให้ความหมายของ “ความคาดหวัง” ต่าง ๆ กันดังนี้

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 2) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ คาดคะเนว่าตนเองน่าจะทำอะไรได้เพียงใด นับเป็นการคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้จริงจากการกระทำของตนเอง

วิทเทเคเคอร์ (Whittaker. 1965 : 635) ได้ให้นิยามของความคาดหวังว่าหมายถึง เป้าประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเองและเป็นสิ่งที่เขาจะพยายามทำให้สำเร็จ

ประเทิน มหาจันทร์ (2521 : 24) ได้กล่าวถึงความคาดหวังในความหมายเดียวกันว่า “ความมุ่งหวัง” หมายถึง ปณิธานหรือความมุ่งหวังในชีวิตและความเป็นอยู่ในอนาคต ซึ่งเยาวชนคิดฝันว่าจะได้บรรลุ

สิริวรรณ อิศกุล (2528 : 13) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังโดยคาดหวังถึงผลของความคาดหวังไว้ว่า “ความคาดหวังของมนุษย์เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อนซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้”

ฟินน์ (Finn. 1962 : 390) ได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมว่า ความคาดหวัง หมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเอง ด้านจิตวิญญาณหรือจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวังหรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

จากความหมายข้างต้นที่กล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปและให้ความหมายของความคาดหวังเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของวัยรุ่นต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนเองในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น ต้องการจะได้มา และต้องการทำให้สำเร็จโดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง

1.2 ประเภทของความคาดหวัง

ความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้ มีทั้งความคาดหวังในระยะสั้น และความคาดหวังในระยะยาว นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังในทางบวกและความคาดหวังในทางลบ (Hurlock. 1973 : 184-185) ความคาดหวังนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไป

ไพบุลย์ เทวรักษ์ และ สิริวรรณ อิศกุล (2527 : 46-47) กล่าวถึงความคาดหวังทางบวกว่า เมื่อบุคคลต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องทำบางสิ่งให้สำเร็จ ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำงาน เป็นการยากที่จะกระตุ้นตนเองให้มีความพยายามและอดทน ในการกระทำสิ่งที่ตนเชื่อว่าประสพความสำเร็จ

โลรีซ์ โพธิแก้ว (2527 : 79) กล่าวถึง ความคาดหวังทางลบว่า เป็นความคาดหวังทางร้าย เช่น ถ้าเราจนอยู่อย่างนี้ลูกเราจะเป็นอย่างไรหนอ ความคาดหวังในทางร้าย มักทำให้เกิดความกลัว ความวิตกกังวล ซึ่งทำให้ขาดความสมดุลชีวิต

สรุปได้ว่า ความคาดหวังมีทั้งในทางบวกและทางลบ ในระยะสั้นและระยะยาว ความคาดหวังเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ความคาดหวังทางบวกเป็นไปในทางที่ดีมักทำให้เกิดความพยายาม ความคาดหวังด้านลบนั้นทำให้เกิดความวิตกกังวล ขาดความสมดุลชีวิต

1.3 พัฒนาการของความคาดหวัง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1973 : 187-191) ได้อธิบายถึงแนวทางการเกิดความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังจะเกิดได้จาก

1. การฝึกฝนในวัยต้น (Early Training) ทั้งบิดาและมารดามีส่วนร่วมกันในการปลูกฝัง ความคาดหวังของเด็กต่อตัวเอง และจะทำให้เด็กรู้จักตนเอง รู้ว่าตนจะได้แค่ไหนและควรตั้งความคาดหวังไว้อย่างไร ซึ่งเป็นผลจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยการฝึกให้เด็กได้กระทำสิ่งต่าง ๆ และให้รางวัลหรือลงโทษต่อการกระทำของเด็ก เมื่อเด็กรับเอาสิ่งที่บิดามารดาปลูกฝังให้มาเป็น ส่วนหนึ่งของตนแล้ว คำแนะนำสั่งสอนของบิดามารดาก็จะลดความสำคัญลง

2. ความปรารถนาของบิดามารดา (Parental Ambitions) บิดามารดามักจะมีภาพหรือความใฝ่ฝันไว้ว่าจะให้บุตรเป็นอะไรตั้งแต่บุตรยังไม่เกิด สิ่งที่บิดามารดาหวังจะมีผลต่อความคาดหวังของเด็ก บิดามารดาบางคนจะตั้งใจไว้เลยว่าจะให้บุตรได้รับการศึกษาระดับไหน ประกอบอาชีพอะไร และควรมีสถานภาพทางสังคมระดับใด เล่นกีฬาอะไร ในการตั้งความหวังของตนต่อบุตรนั้นมักจะเกิดจากความต้องการของบิดามารดาเองโดยไม่คำนึงถึงขีดจำกัดของบุตร จากการที่การิสัน (Garison. 1966) ได้ทำการศึกษา พบว่า บิดามารดาจะหวังให้ลูกมีในสิ่งที่ตนเองไม่เคยมีมาก่อน เช่น เงิน รถมอเตอร์ไซค์ เพื่อน การศึกษาที่ดี ความคาดหวังของบิดามารดาบางคนมาจากการแข่งขันกับบุคคลอื่น ต้องการให้บุตรของตนดีกว่าบุตรของคนอื่น

3. ความคาดหวังจากบุคคลสำคัญอื่น ๆ (Expectation of Significant Outsiders) ความคาดหวังของเด็กจะได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่เด็กคิดว่าสำคัญอื่น ๆ เช่น ครู เพื่อน เช่นถ้าเพื่อนคาดหวังให้เขาเป็นนักกีฬา เขาก็จะมีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จทางด้านกีฬา วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ดังนั้นความหวังใด ๆ ที่เป็นของกลุ่ม เขาจะพยายามทำให้ได้ตามที่กลุ่มต้องการและตั้งความหวังไว้สูงตามกลุ่มด้วย

4. การแข่งขันกับบุคคลอื่น (Competition with Others) ความคาดหวังบางอย่างมีพื้นฐานมาจากการอยากเด่นหรืออยากเอาชนะ วัยรุ่นจึงมักจะเปรียบเทียบตัวเองกับเพื่อน ๆ ทั้งในระดับเดียวกัน และสูงหรือต่ำกว่า แต่โดยทั่วไปแล้ว วัยรุ่นมักจะเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีความสามารถทัดเทียมกันและจะเปรียบเทียบความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งเฉพาะ เช่น เปรียบเทียบ

ความสามารถทางการเรียน ความสามารถในการแสดงออก นิสัยที่ชอบเปรียบเทียบมีส่วนสำคัญในการตั้งความมุ่งหวังของวัยรุ่น

5. วัฒนธรรม จารีตประเพณี (Cultural Traditions) ในสังคมที่มีแนวคิดแบบประชาธิปไตย จะมีความเชื่อว่าเด็กมีศักยภาพในการคิดและการกระทำ เด็กสามารถทำในสิ่งสูงสุดที่เขาต้องการได้ ถ้าเพียงแต่เขาใช้สิ่งที่มียอยู่แล้วอย่างเต็มที่ แนวความคิดเช่นนี้มีในสังคมอเมริกันมากกว่าสังคมอื่น ๆ ที่ยังคงจำกัดขอบเขตว่าเด็กสามารถคิดและทำอะไรได้บ้าง ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถแสดงออกในสิ่งที่ต้องการ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ได้ นับเป็นการสกัดกั้นความสามารถทางการเรียน ความชำนาญทางศิลปะของเด็ก การจำกัดสิทธิทางสังคมนั้น อาจพบได้เนื่องจากอคติ โดยเฉพาะกับ ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย และผู้ที่มีศาสนาต่างกับบุคคลอื่นๆ

เด็กวัยรุ่นที่มีความเชื่อว่าเขาได้รับความเสมอภาคและมีโอกาสทัดเทียมกับบุคคลอื่น มักจะตั้งความหวังไว้สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง แต่ถ้าเด็กไม่มีความมั่นใจถูกสกัดกั้นในการดำเนินชีวิต ระดับความมุ่งหวังของเขาก็จะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

6. สื่อมวลชน (Mass Media) เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดความคาดหวังจากหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน ภาพยนตร์ หรือแม้แต่ดาราต่าง ๆ ซึ่งมักเป็นความคาดหวังที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เด็กจะรับเอาแบบอย่างของบุคคลในอุดมคติ จากสื่อมวลชนที่ตนได้รับ บุคคลที่วัยรุ่นจะเอาอย่างมากที่สุดคือ บุคคลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับบุคคลในอุดมคติของตน ซึ่งมักจะเป็นพระเอกหรือนางเอก นอกจากนั้นเด็กยังเคยชินกับนวนิยายประเภทจบลงด้วยความสุข พระเอกนางเอกไปถึงเป้าหมายของตนได้รับความสำเร็จ ปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้ด้วยเวลา 1 ชั่วโมง นับว่าสื่อมวลชนมีส่วนในการกระตุ้นการตั้งจุดมุ่งหวังในชีวิตของเด็กอย่างมาก

7. ประสบการณ์ (Past Experiences) ความหวังที่ไม่เป็นจริงของวัยรุ่นสืบเนื่องมาจากการที่เขามีความจำกัดในประสบการณ์ ทำให้เขาไม่สามารถประเมินความสามารถที่แท้จริงของเขาได้อย่างถูกต้องในการคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพ วัยรุ่นที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหรือมีความรู้ในอาชีพนั้นเป็นอย่างดี จะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้องมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีประสบการณ์หรือไม่มีความรู้ นอกจากนั้นประสบการณ์ยังเป็นสิ่งตัดสินความคาดหวังของวัยรุ่นว่าจะได้รับความสำเร็จมากน้อยขนาดไหน จะคิดถึงความสำเร็จหรือหลีกเลี่ยงความล้มเหลวขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต หลังจากพบกับความล้มเหลว วัยรุ่นก็จะมี ความหวังที่จะไม่ให้เกิดความผิดพลาดอีก อาจตั้งระดับความคาดหวังที่ต่ำลงมา เช่น ไม่หวังว่าจะสอบได้ A แต่หวังเพียงให้สอบผ่านก็พอ

8. ความสนใจและค่านิยม (Interests and Values) ความสนใจมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของเด็กอยู่ 2 ประการคือ ความสนใจเป็นสิ่งตัดสินว่าความคาดหวังนั้นพัฒนาขึ้นมาอย่างไร และความสนใจยังสามารถบอกถึงระดับความคาดหวังได้ด้วย

ความสนใจและค่าความสามารถมักจะมีความสัมพันธ์กัน ความสนใจมีอิทธิพลต่อความคาดหวังมากกว่าความสามารถ แต่ถ้าในสังคมนั้นมีค่านิยมหรือให้ความสำคัญต่อสิ่งที่เด็กให้ความสนใจมากพอ ความคาดหวังก็จะสูงขึ้นด้วย ในทำนองเดียวกันความคาดหวังจะน้อยลง ถ้าสังคมไม่ยอมรับในสิ่งที่เขาสนใจ

1.4 องค์ประกอบของความคาดหวัง

เลอวิน และคณะ (Lewin and Others. 1944 : 133) กล่าวว่าองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างระดับความคาดหวัง ได้แก่ มาตรฐานของสังคม แรงผลักดัน ความขัดแย้ง การตัดสินใจ ลักษณะของพฤติกรรม ค่านิยม ความสำเร็จ ความล้มเหลว และพัฒนาการของบุคลิกภาพ

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังจะมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแสดงพฤติกรรมจริงของบุคคล โดยที่องค์ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม เช่น ข้อมูล โอกาส และประสบการณ์แห่งความสำเร็จ ความเชื่อ และความรู้สึกลึกซึ้งต่อตัวเองและสิ่งแวดล้อมมีส่วนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับระดับความคาดหวังได้...ในสภาพของความเป็นจริง ค่านิยมและความคาดหวังของบุคคล และสภาพการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมมีผลต่อกันอยู่ตลอดเวลา...ดังนั้นถึงจะมีข้อมูลว่าบุคคลนั้นมีความปรารถนามุ่งหวังอะไร ระดับใด แต่เวลาปฏิบัติจริง เขาอาจมิได้แสดงออกหรือกระทำตามความนิยมของเขาได้เต็มที่ เพราะมีตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (Situational Variable) เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่น ความเป็นไปได้ในชีวิตจริงในเรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อการกระทำของเรานั้น

ปรีชา ธรรมมา และถาวร เกิดเกียรติพงษ์ (2516 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่เรากระทำในชีวิตประจำวันเป็นการปฏิบัติตามอันดับของบทบาทต่าง ๆ ซึ่งบุคคลได้เรียนรู้ และตามที่บุคคลอื่นมุ่งหวังให้กระทำแท้ที่จริงพฤติกรรมทางสังคมมิได้พัฒนาจากการตอบสนองต่อบุคคลอื่นเท่านั้น แต่เป็นผลมาจากการปะทะสังสรรค์ทางสังคม เรามักจะคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าคนอื่นจะแสดงอาการตอบสนองต่อเราอย่างไร แล้วเราก็รับพฤติกรรมนั้นไว้เป็นแนวทางปฏิบัติในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า ความคาดหวังนั้นมีพื้นฐานมาจากแรงผลักดัน ค่านิยม และมาตรฐานทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล

1.5 ความสำคัญของความคาดหวัง

รัสเซลล์ (Russell. 1956 : 156) กล่าวว่า "ความคาดหวังจัดเป็นทัศนคติอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผลต่อการคิดของบุคคล"

ประเทิน มหาจันทร์ (2521 : 88) กล่าวว่า ความมุ่งหวังจัดเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญซึ่งส่งผลถึงแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของเยาวชน

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 5) กล่าวว่าความคาดหวังเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2536 : 41) กล่าวถึงความมุ่งหวังตามทฤษฎีของแอดเลอร์ว่า ความมุ่งหวังเป็นสิ่งที่อยากเป็นในอนาคต ของแต่ละคนที่แตกต่างกันไปนั้น มีอิทธิพลต่อความประพฤติ หรือบุคลิกภาพ ไม่น้อยไปกว่า “ความทรงจำ” หรือประสบการณ์จากอดีตตามที่ฟรอยด์เน้นและบุคคลจะประพฤติตัวตามที่คาดหวังไว้จนเป็นนิสัยของตัวเอง ตลอดจนถึงการกำหนดนิสัยคนอื่นว่าต้องเป็นไปตามบทบาทที่คาดหวังไว้อีกด้วย

สรุปได้ว่า ความคาดหวังของคนเรามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองและบุคคลอื่น เพราะแรงกระตุ้นจากความคาดหวังในจุดมุ่งหมายนั้น

1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังและสอดคล้องกับงานวิจัยมีดังนี้

1.6.1 ทฤษฎีอำนาจบิดามารดาและการยอมทำตามของลูก (Theory of Parental Power and Child Compliance)

โรลลินส์ และ โธมัส (Rollins & Thomas. 1975 : 38-60) ศึกษาว่า บิดามารดาใช้พฤติกรรมอย่างไร ในการขัดเกลาให้ลูกทำในสิ่งที่บิดามารดาปรารถนา พบว่า บิดามารดาเป็นหน่วยพื้นฐานขัดเกลาทางสังคม โดยเป็นกระบวนการที่ลูกเกิดมาพร้อมกับการมีพฤติกรรมที่มีศักยภาพกว้างขวาง และค่อย ๆ พัฒนาพฤติกรรมตามความเป็นจริง และจะมีขอบเขตค่อย ๆ แคบเข้าซึ่งเป็นไปตามปกติและเป็นที่ยอมรับของลูก ที่จะทำตามมาตรฐานของครอบครัว และได้้นำแนวความคิดในเรื่องอำนาจทางสังคม (Social power theory) ของคาร์ทไรท์ (Cartwright. 1959

80) มาอธิบายว่า สังกัปลักษณ์ ๆ ของทฤษฎีอำนาจของบิดามารดาและการยอมทำตามของลูก ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา (Parental nurturance) ความพยายามที่จะควบคุมลูกของบิดามารดา (Parental control attempt) และการยอมทำตามของลูก (Child compliance) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่บิดามารดากระทำต่อลูก โดยการชมเชย การยินยอม การให้กำลังใจ การร่วมมือให้ความช่วยเหลือ การแสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูก

2. อำนาจของบิดามารดา เป็นศักยภาพที่จะบังคับให้ลูกกระทำตามซึ่งไม่ตรงกับ ความปรารถนาของลูก และอำนาจมีทั้งทางตรงและทางอ้อม และขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของลูกว่าสามารถให้คุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด เช่น อำนาจที่สามารถอ้างอิงได้ (Reference power) จะขึ้นอยู่กับ การยึดถือความเป็นแบบอย่างของบิดามารดาจากลูก อำนาจตามกฎหมาย (Legitimate power) ลูกรับรู้ว่ามีสิทธิในการควบคุมพฤติกรรมของลูก และลูกมีหน้าที่ทำตามอำนาจผู้เชี่ยวชาญ (Expert power) ลูกรับรู้ว่ามีอำนาจพิเศษ อำนาจที่กล่าวมา มีอิทธิพลทางอ้อมต่อลูก แต่ถ้ามีผลต่อลูกทางตรง โดยการแสดงพฤติกรรมที่ชัดเจนในการกำหนดให้ลูกทำตามที่บิดามารดาปรารถนา เช่น การควบคุมคำสั่ง การบัญชา คำแนะนำต่อลูก ซึ่งการ

พยายามควบคุมนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้ความรุนแรง (Parental power assertion) เช่น การลงโทษทางร่างกาย การไม่ให้สิ่งของหรือตัดสิทธิพิเศษต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการบังคับในสถานการณ์ต่าง ๆ และการใช้เหตุผล (Parental induction) ซึ่งเป็นการให้เหตุผลเพื่ออธิบายความต้องการของตน เพื่อให้ลูกยอมทำตามด้วยความสมัครใจ หรือการให้รางวัล การชมเชย เพื่อให้ลูกยินดีและปฏิบัติตามความต้องการของบิดามารดา

ดังนั้น ในเรื่องความคาดหวังของบิดามารดา ซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาที่บิดามารดากระทำต่อลูก นั่นคือบิดามารดามีบทบาทมากกว่าลูกในเรื่องความคาดหวังทางการศึกษา ความคาดหวังด้านความประพฤติ และความคาดหวังด้านการเลือกอาชีพ เพราะลูกโดยทั่วไป มักจะปฏิบัติตามความต้องการของบิดามารดา (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537 : 75)

1.6.2 ทฤษฎีสมัยใหม่ (Modern Theory)

ทวิชัย วิริยะโกศล (2541 : 28) กล่าวว่าผู้เสนอแนวความคิดนี้คือ Baldrige เป็นทฤษฎีอธิบายอิทธิพลของความคาดหวังทางการศึกษามีดังนี้

1. ทฤษฎีแบบอย่าง (Modeling Theory) คือการที่เด็กนำตัวแบบมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เช่น บิดามารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ความคาดหวังทางการศึกษาอย่างน้อยก็เทียบเท่าของบิดามารดา สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มกระตุ้นให้ลูกมีความคาดหวังทางการศึกษาสูงด้วย

2. ทฤษฎีแห่งโอกาส (Opportunity Theory) คือ การที่ลูกจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องมีความสามารถโอกาสที่ดี เช่น บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจสูง อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ครอบครัวยุคใหม่ มีเพศที่เหมาะสม เพราะบิดามารดาจะคาดหวังและส่งเสริมลูกมากกว่าบิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ อยู่ชนบท และมีครอบครัวใหญ่

1.6.3 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Vroom มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ (อัญชลี ด้านวิรุฬหนิช. 2539 : 53)

1. Valence หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ (Outcomes) ของการกระทำ

2. Instrumentality หมายถึง เครื่องมือ วิถีทางที่นำไปสู่ความพึงพอใจ หรือ กล่าวได้ว่าเป็นวิธีการที่บุคคลเชื่อว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcomes) ที่พึงพอใจ (Valence) ที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (Goal) ที่ตั้งไว้

3. Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคลมีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้น จึงพยายามดิ้นรนแสวงหาหรือพยายามกระทำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามความคาดหวัง บุคคลจะได้รับความพึงพอใจ ขณะเดียวกันก็คาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ

สรุปได้ว่า ความคาดหวังนั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ เป้าหมาย และการกระทำที่จะไปสู่เป้าหมาย ซึ่งพิจารณาว่าผลที่ได้จะให้ความพึงพอใจหรือไม่ ส่วนการกระทำ พิจารณาการประเมินสถานการณ์ และการประเมินความสามารถของตนเอง

การสมรส

1.7 ความหมายของการมีคู่ครอง

การมีคู่ครองหรือผู้ที่มาร่วมชีวิตเพื่อการสมรสนั้นถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เริ่มตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น การมีคู่ครองถือเป็นการเริ่มต้นของชีวิต เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะพิจารณาคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นคู่ครอง (นวลศิริ เปา วิทย. 2543 : 220) เมื่อหนุ่มสาวถึงวัยอันสมควรและมีความพร้อมบางประการแล้ว ก็ย่อมคิดถึงการมีครอบครัวต่อไป หนุ่มสาวทั้งหลายจึงคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ ความมุ่งหมายของการคบเพื่อนต่างเพศอาจมีหลายประการ แต่ความมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือการมีคู่ครอง (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2518 : 125) ซึ่ง สุภา มาลากุล (2520 : 11) กล่าวว่า การมีคู่ครอง คือ การที่สองคนต่างภูมิหลังตัดสินใจจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยประสงค์ที่จะสร้างครอบครัวใหม่ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจร่วมกัน นิยม บุญมี (2530 : 47) กล่าวว่า การมีคู่ครอง หมายถึง การที่ชายหนุ่มหญิงสาวพิจารณาเรื่องบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันก่อนตัดสินใจแต่งงานอยู่ด้วยกันฉันท์สามีภรรยา ภัสสร ลิมานนท์ (2516 : บทคัดย่อ) ให้ความหมายว่า การมีคู่ครองเป็นกระบวนการทางสังคมที่มาก่อนการรวมเป็นครอบครัว และการที่หนุ่มสาวตัดสินใจเลือกคนที่ตนเองพอใจมากที่สุดมาเป็นคู่สมรสเพื่อสร้างครอบครัวใหม่ของตนขึ้น ซึ่ง Kerckhoff และ Davis (1979 : 259 ; อ้างอิงจาก Burr และคณะ.) กล่าวว่า การมีคู่ครองเป็นกระบวนการสำคัญอันหนึ่งในวงจรชีวิตของปัจเจกบุคคล ในรูปของชุดเครื่องกรอง ซึ่งสามีและภรรยาจะต้องผ่านกระบวนการดังกล่าว และ Bell (อ้างอิงจาก, ทวีร์สมิธ ธนาคม. 2529 : 10) เสนอว่า การมีคู่ครองเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการเลือกคู่ครองที่จะแต่งงาน โดยเริ่มพิจารณาแต่เฉพาะคนในกลุ่มเดียวกัน คนที่มีคุณสมบัติคล้ายกัน และคนที่มีบุคลิกที่ผู้เลือกต้องการ ซึ่ง กมลมา แสงสีทอง (2525 : 26) เสนอว่าการมีคู่ครองเป็นกระบวนการสำคัญอันหนึ่งก่อนที่จะเข้าสู่การแต่งงานและชีวิตครอบครัวสืบต่อไป

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า การมีคู่ครอง หมายถึง การที่คนสองคนต่างเพศ ตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน การมีคู่ครองเป็นขั้นตอนหนึ่งของการมีครอบครัว เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาเป็นคู่ครอง โดยพิจารณาลักษณะหลายๆอย่างประกอบกัน

1.8 ปัจจัยก่อนการสมรสของคู่สมรส

ปัจจัยก่อนการสมรสของคู่สมรสที่มีผลต่อการที่คู่สมรสจะมีคุณภาพชีวิตสมรส มีหลายประการ ได้แก่ ความคล้ายคลึงกันระหว่างคู่สมรส แบบอย่างจากบิดามารดาทั้งสองฝ่าย การ

สนับสนุนจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อคู่สมรส (บุคคลนัยสำคัญ) และปัจจัยที่เป็นตัวแปรที่เป็นอิสระอื่นๆ ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวนี้มีรายละเอียด ดังนี้ (จันทนา วุฒิไกรจารัต. 2544 : 7-8)

1. ความคล้ายคลึงกัน คู่สมรสที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านต่างๆ ทั้งด้านชีวสังคม อายุ ระดับการศึกษา สถิติปัญหา ด้านเศรษฐกิจรวมไปถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางสังคม อาชีพ ตัวแปรนี้มีมากเท่าใดคุณภาพสมรสก็จะดีขึ้นเท่านั้น เนื่องจากความคล้ายคลึงกัน ย่อมทำให้บุคคลทั้งสองมีความคิดที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อมาอยู่ร่วมกันก็ย่อมมีความราบรื่นและมีโอกาสมีความสุขได้มาก

2. คุณลักษณะของคู่สมรสก่อนการสมรส เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคู่สมรสหลายประการ ได้แก่ การมีการศึกษาที่พอเพียง มีอายุเหมาะสมเมื่อแรกสมรส มีชนชั้นทางสังคมที่ดีในระดับใกล้เคียงกันก่อนการสมรส การคุ้นเคยกันก่อนการสมรส มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ มีการมองตนในแง่ดีและมีวุฒิภาวะ คุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้ หากหญิงชายมีในระดับดีก่อนการสมรส ย่อมจะยังผลให้คู่สมรสมีคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี

3. แบบอย่างจากบิดามารดาของคู่สมรส ซึ่งหมายถึง การที่คู่สมรสได้สัมผัสถึงคุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา และมีความประทับใจในบทบาทของท่านทั้งสอง บทบาทที่ชายควรได้เห็น คือ การที่พ่อของตนมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เป็นผู้นำ หรือฝ่ายหญิงได้เห็นการรับผิดชอบของครอบครัว เข้มแข็ง เป็นกำลังใจแก่หัวหน้าครอบครัว ได้เห็นความรักใคร่ ผูกพัน อดทน ประนีประนอมกันระหว่างการใช้ชีวิตร่วมกัน ได้เห็นการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาครอบครัว เป็นต้น การที่ทั้งชายและหญิงได้เห็นบทบาทที่เหมาะสมที่บิดามารดาของตนกระทำต่อหน้าที่ในครอบครัว ทั้งคู่ย่อมยึดมาเป็นแบบอย่าง ทั้งในการคัดเลือกคนที่เหมาะสมมาเป็นคู่ชีวิตและการที่ตนจะได้รับบทบาทนั้นๆ เมื่อถึงเวลาที่ตนมีชีวิตสมรส

4. การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ คือ การที่คู่สมรสได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากบิดามารดาของแต่ละฝ่ายรวมถึงเครือญาติ หรือแม้แต่เพื่อนฝูง คนใกล้ชิดอื่นๆ การที่บุคคลตัดสินใจเลือกใครสักคนมาเป็นคู่ครอง หากมีเสียงคัดค้านจากคนรอบข้าง หรือส่วนใหญ่แสดงความไม่เห็นด้วย บุคคลนั้นย่อมเกิดความไม่แน่ใจ และหากตัดสินใจเลือกบุคคลดังกล่าวมาเป็นคู่ครอง และพบว่ามีปัญหาภายหลัง อาจทำให้โทษตนเองและไม่ฟังความคิดเห็นจากครอบครัว หรือคู่สมรสสามารถครองคู่อยู่กันไปได้ แต่คนใกล้ชิดกลับห่างเหิน หรือแสดงการไม่ยอมรับ คู่สมรสอาจเกิดความเครียด นำมาสู่ปัญหาการปรับตัวได้เช่นกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยก่อนการสมรสของคู่สมรสนั้น มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคู่สมรส แต่ก็มีได้หมายความว่า ปัจจัยดังกล่าวจะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ เพราะการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างของทั้งสองฝ่ายด้วย

1.9 ความคาดหวังในการสมรส

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของคำว่า “คาดหวังในการสมรส” ว่าหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือการตั้งความหวังไว้ล่วงหน้าต่อการสมรสของวัยรุ่นตอนปลายว่าตนนั้นจะสมรสกับบุคคลใด และมีการวางแผนเตรียมพร้อมในการดำเนินชีวิตด้านนี้อย่างไร เพื่อตอบสนองความต้องการและความสุขของวัยรุ่นเอง โดยการมีคู่ครองและนำไปสู่การสมรสนั้นถือเป็นพัฒนาการขั้นสำคัญของวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังจะก้าวไปไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะสร้างครอบครัวของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการทางสังคมที่เหมาะสมอย่างแท้จริง

ปัจจัยทางจิตสังคมกับความคาดหวังในการสมรส

ปัจจัยทางจิต กับ ความคาดหวังในการสมรส

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการมีคู่ครอง

ทัศนคติ

2.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นเรื่องที่สำคัญมากเรื่องหนึ่งในการศึกษาสาเหตุแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะทัศนคติเป็นจิตลักษณะอันหนึ่งที่จะใช้ทำนายพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำที่สุด เนื่องจากการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง ย่อมแสดงว่าเขามีความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้น และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น ฉะนั้นเมื่อเราทราบทัศนคติของบุคคล ย่อมช่วยให้สามารถทายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างแตกต่างกันไป กล่าวว่า “ทัศนคติ” คือ ความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกว่าชอบ พอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เราเกี่ยวข้องอยู่ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ชี้นำทิศทางอาการแสดงออกของคนที่เราจะกระทำต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงมีความสำคัญในการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งต่าง ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 2 -3)

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้รู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีสิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม และทัศนคตินี้ยังเป็นสิ่งที่กำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองในการที่จะชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์ หรือแม้กระทั่งความคิดเห็นต่าง ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝัง และเปลี่ยนแปลงตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงในภายหลังหรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (2534 : 25) กล่าวว่า ทศนคติเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถหยั่งได้จากการกระทำ

สเตอร์โทน (ชุตินา ศรีนวลแก้ว. 2540 : 8 ; Therstone. 1977 : 89) ให้ความหมายว่า "ทศนคติ" เป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (Psychological Objective) ซึ่งอาจจะเป็นอะไรได้หลายอย่าง เช่น สิ่งของ บุคคล บทความ องค์กร ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ผู้รู้สึกสามารถบอกความรู้สึกได้ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

เทอร์สตัน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 1 ; อ้างอิงจาก Thurston.) กล่าวว่า ทศนคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านการพูดเป็นความคิด (opinion) และความคิดนี้เป็นสัญลักษณ์ของทศนคติ ดังนั้นถ้าเราอยากจะวัดทศนคติ เราก็สามารถทำได้โดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

จากความหมายของทศนคติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทศนคติเป็นนามธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคล มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางที่แตกต่างกันทั้งทางบวกและทางลบ ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของทศนคติว่า ทศนคติ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังที่คนเราได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้วอาจมากหรือน้อยก็ได้ และทศนคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ คือ แสดงออกในลักษณะพึงพอใจหรือไม่เห็นด้วย เห็นชอบ ถ้าคนเรามีทศนคติแบบนี้ต่อสิ่งใดแล้ว ก็จะทำให้คนนั้นอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทศนคติเชิงบวก ทศนคติอีกชนิดหนึ่ง คือ การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ถ้าคนเรามีทศนคติแบบนี้ต่อสิ่งใดอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะทำให้คนเกิดความเบือนหน้าย ชิงชัง อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทศนคติเชิงลบ

2.2 องค์ประกอบของทศนคติ

จากความหมายของทศนคติ ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมได้ให้ความหมายไว้นั้น แสดงให้ทราบว่า ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ (พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์. 2522 : 83-84)

1. องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประมาณค่า (Cognitive Component or Beliefs)

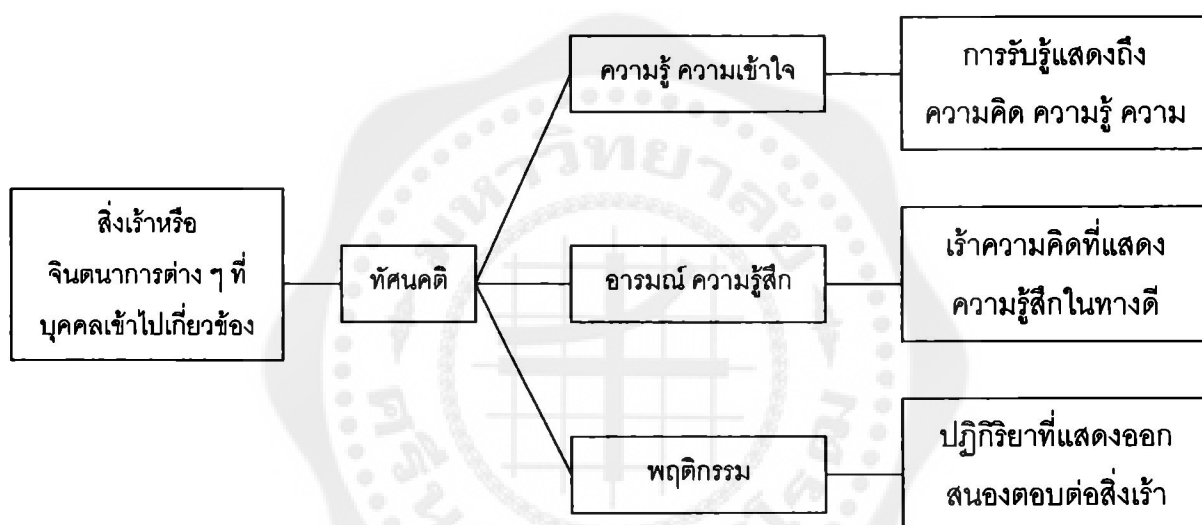
องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นความเข้าใจรวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เราจะมีทศนคติต่อว่าดีมีประโยชน์หรือเลวมีโทษ และเป็นองค์ประกอบแรกของการมีทศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้าเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เลย เราจะมีทศนคติต่อสิ่งนั้นไม่ได้ ความรู้หรือความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการตีความสิ่งต่าง ๆ ของบุคคล ความรู้หรือความเชื่อนี้อาจถูกหรือผิดก็ได้ เราไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสิ่งที่เราเชื่อ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component or Emotions) องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้ เป็นการแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่งที่เรามีทศนคติ สิ่งที่จะเป็นเครื่องชี้ขาดว่าบุคคลจะมีความรู้สึกหรืออารมณ์อย่างไรต่อสิ่งที่เขามีทศนคติ คือ ความเชื่อ ประสบการณ์ หรืออารมณ์อื่น ๆ

ที่มาหลักันโดยบุคคลไม่รู้ตัว บางครั้งบุคคลอาจแสดงความรู้สึกทางลบต่อบางสิ่งบางอย่างโดยที่เขาเองไม่รู้สึกรู้ตัว ทั้งนี้เกิดความคับแค้นใจที่บุคคลเก็บไว้ในจิตใจสำนึก และเขาไม่ทราบว่ามีความสัมพันธ์กับ ทศนคติของเขาอย่างไร

3. องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะแสดงออก (Behavioral Component or Actions) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของทัศนคติ เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกต่อสิ่งที่ตนมีทัศนคติ การแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติ ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้น

จากองค์ประกอบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทัศนคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ และสิ่งเร้าต่าง ๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แต่ไม่ได้หมายความว่าทำอะไรไม่ได้

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบของทัศนคติ

2.3 ประเภทของทัศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2527 : 181-182) ได้แบ่งประเภทของทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมเข้าหา เมื่อเกิดความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การคบเพื่อน ถ้าเราพอใจหรือชอบเพื่อนคนไหนก็คบหาสนิทสนมกับเพื่อนคนนั้น เป็นความรู้สึกชอบ ฟังพอใจ ส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือ

2. ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนไม่ชอบครูหรืออาจารย์ผู้สอน เพราะครูหรืออาจารย์ผู้สอนดุ นักเรียนผู้นั้นก็จะพยายามหลบหน้าหรือไม่เข้าไปหาครูหรืออาจารย์ท่านนั้น

การมีคู่ครอง

2.4 มูลเหตุที่ทำให้ต้องมีคู่ครอง

ธรรมชาติในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีความต้องการจำเป็นขั้นมูลฐานอยู่หลายประการ การตอบสนองความต้องการทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญคนเราจึงต้องมีคู่ครอง ตลอดจนความต้องการที่จะมีคนรักคนห่วงใยและเป็นผู้คิดคู่ปรึกษาในบั้นปลายของชีวิต ดังนั้นมูลเหตุสำคัญของการมีคู่ครองมีดังต่อไปนี้ (นิยม บุญมี. 2530 : 44-47)

1. ความต้องการทางเพศและความรักอันมั่นคง คนในสมัยปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องความรักอยู่ในความรู้สึกที่สูงมาก ซึ่งเป็นความคิดที่ถูกต้อง เพราะชีวิตครอบครัวหรือชีวิตสมรสถ้าไม่เกิดบนรากฐานของความรักอันแท้จริงแล้วก็ยากแก่การที่จะเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีแก่กันและกัน แต่อีกหลาย ๆ คนก็ยังมีใจที่ผิด และมักทักท้วงเอาว่า ความรักที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสนั้นเป็นความต้องการทางเพศก่อนความต้องการอื่นๆ ถึงแม้ว่าความรักของหนุ่มสาวจะมีความต้องการทางเพศอยู่ในระดับสูงก็ตาม แต่ถ้าแยกความรักออกเป็นสัดส่วนให้ชัดเจนไม่ได้ก็จะเป็นปัญหาในการปรับตัวของคู่สามีภรรยา เพราะการเอาความรักไปแปลเป็นความต้องการทางเพศเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้หญิงชายที่ไม่มีเสน่ห์ทางเพศหมดโอกาสที่จะมีคู่ครอง ดังนั้นความต้องการความรักอันเป็นรากฐานสำคัญของการมีคู่ครองจึงต้องมีความหมายและขอบเขตกว้างขวางกว่าความต้องการทางเพศมากนัก และในขณะเดียวกันไม่ว่าสังคมใดก็ตามจะถือว่าการร่วมเพศที่ถูกต้องตามกฎหมายตามประเพณีวัฒนธรรมก็คือการร่วมเพศระหว่างสามีภรรยาเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อคนมีความต้องการทางเพศโดยไม่ได้แต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมายตามประเพณีวัฒนธรรมที่พึงงาม ก็อาจตอบสนองความต้องการทางเพศด้วยวิธีอื่นที่ไม่เปิดเผย ซึ่งก็ไม่ได้ได้รับความสะดวกและการยอมรับจากสังคมเหมือนอย่างการร่วมเพศของผู้ที่เป็นสามีภรรยากัน

2. ความต้องการส่วนบุคคล โดยทั่วไปแล้วความต้องการส่วนบุคคลต้องมีความชอบ ความสนใจ ความต้องการในกิจกรรมต่างๆ เหมือนกันและไม่เท่ากัน แต่จะมีหลักที่ตรงกันในเรื่องความสะดวกสบายแก่ตนเอง เช่น เมื่อบุคคลเห็นว่าการมีคู่ครองหรือการมีครอบครัวจะเป็นการตอบสนองความต้องการบางอย่างดีกว่า ก็ย่อมเต็มใจเลือกการแต่งงานดีกว่าที่จะยอมอยู่อย่างโดดเดี่ยว เพราะการแต่งงานนอกจากจะเป็นการเปลี่ยนฐานะความเป็นอยู่หลายด้านในสังคมให้ดีขึ้นแล้ว ก็จะทำให้เกิดความสุข สะดวกสบายและมีอิสระอย่างเปิดเผยอีกด้วย

3. การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม การดำรงชีวิตของมนุษย์ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์และข้อห้ามของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมนั้นๆ ได้กำหนดไว้ บุคคลที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่และมีความพร้อมที่จะมีครอบครัวสร้างหลักฐานให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นในวันข้างหน้า ก็จะมีการเลือกคู่ครองและการแต่งงานในที่สุด แต่บางคนอาจจะไม่จุดประสงค์ที่จะมีคู่ครองก็ได้ เป็นความต้องการและพึงพอใจเฉพาะบุคคล ขนบธรรมเนียมประเพณี

วัฒนธรรมก็ไม่สามารถบังคับจิตใจได้ แต่โดยทั่วไปอิทธิพลทางขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่เคยถือปฏิบัติมาจะมีผลทำให้บุคคลคิดแต่งงานสร้างฐานะครอบครัวมากกว่าที่จะอยู่โดดเดี่ยว

4. ความต้องการที่จะยกฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวการตัดสินใจแต่งงานมีคู่ครองของบุคคลบางคนจึงพิจารณาในด้านที่ยกฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้ดีขึ้น การมองหาคู่ครองจึงดูที่พื้นฐานครอบครัวเดิมเป็นสำคัญและอาจมองข้ามในเรื่องของความรัก ความเข้าใจ ความมีน้ำใจ กิริยามารยาท และพื้นฐานทางการศึกษา การมีคู่ครองโดยพิจารณาเฉพาะพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดปัญหาในภายหลัง หากทั้งคู่เกิดความขัดแย้งและไม่พยายามปรับตัวเข้าหากัน จึงอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ แต่การมีคู่ครองก็ไม่ควรมองข้ามคุณลักษณะที่สำคัญประการอื่นๆด้วย

5. การยอมรับการคาดหวังทางสังคม หลายๆความเชื่อมีแนวโน้มที่จะเป็นความจริงว่าสถาบันทางสังคมจะตั้งอยู่อย่างมั่นคงได้ด้วยการที่ชายหญิงแต่งงานมีครอบครัวเป็นหลักฐาน สังคมมักมองคนที่ไม่มีคู่ครองหรือไม่ได้แต่งงานด้วยความสงสัย หรือมองด้วยความไม่มั่นใจในความปกติของบุคคลนั้นๆ แม้กระทั่งพฤติกรรมส่วนตัวอันเป็นธรรมชาตินิสัยที่บุคคลนั้นแสดงออกมาสู่สายตาสังคม ก็ยังไม่สามารถสร้างความมั่นใจหรือเป็นที่ยอมรับของสังคมได้เป็นอย่างดีเหมือนสภาพบุคคลที่มีคู่สมรสได้ งานบางตำแหน่งบางอาชีพ บุคคลที่มีครอบครัวจะได้รับพิจารณาคัดเลือกก่อน เพราะความคาดหวังของสังคมมีอยู่ว่าบุคคลนั้นมีความพร้อมความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่า ในบางประเทศบุคคลที่ไม่แต่งงานจะต้องเสียภาษีให้รัฐมากกว่าบุคคลที่แต่งงานแล้ว สำหรับหญิงสาวที่อยู่ในวัยอันสมควรที่จะมีคู่แล้ว หากยังไม่แต่งงานจะถูกสังคมมองว่าผิดปกติด้วยเหตุผลต่างๆตามแต่พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา ถ้ามีอุปนิสัยเป็นคนเห็นแก่ตัว จู้จี้ ไม่เอื้อเฟื้อด้วยแล้ว มักจะถูกสังคมนิทาในทำนองว่า “ เพราะอุปนิสัยแบบนี้เองจึงไม่มีชายโดยอมมาเป็นคู่ครอง ” หรืออาจถูกมองไปว่ามีบุคลิกเฉพาะตัวที่ไม่สามารถสร้างความสนใจดึงดูดเพศชายได้ ด้วยค่านิยมที่สังคมให้ความหวังและยอมรับการมีคู่ครองของหญิงสาวเช่นนี้ หญิงโสดหลายๆคนจึงตัดสินใจแต่งงาน ในบางสังคมหญิงหม้ายยังเป็นที่ยอมรับมากกว่าหญิงโสดเสียอีก กรณีผู้ชายที่ถึงวัยอันควรแต่ยังไม่มีคู่ครอง ถึงแม้ว่าจะได้เปรียบทางสังคมมากกว่าผู้หญิงแต่ก็ไม่พ้นความสงสัยในสายตาของคนอื่นว่า “ บุคคลนั้นอาจจะมีลักษณะบางประการที่ผิดปกติ ” จนไม่มีหญิงโดยอมเป็นคู่ครองด้วย อาทิเช่น อาจเป็นคนหยาบคาย ชั่วร้ายกักขฬะ เอาแต่ใจตนเอง เป็นคนเอารัดเอาเปรียบ ขาดความรับผิดชอบ สำนะเลเทเมา เหล้านี้เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ชายโดยทั่วไปก็ย่อมหนีกฎธรรมชาติในเรื่องการมีคู่ครองไปได้ ผู้ชายส่วนใหญ่จึงแต่งงานมีคู่ครองมากกว่าอยู่เป็นโสด

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า การมีคู่ชีวิตช่วยเติมเต็มสิ่งต่างๆที่แต่ละคนขาดหายไป เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจะอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่มีสังคมไม่ได้ ฉะนั้นจึงมีเหตุต่างๆที่ทำให้มนุษย์ต้องมีคู่ครอง ซึ่งแต่ละคนก็จะมีเหตุต่างๆ กันไป อาทิ ความรักเมื่อพบกันเกิดความรู้สึกต้องใจจะสนใจ หรือมีคุณลักษณะที่เหมือนกับตนกำหนดไว้จึงเกิดความสนใจนำมาสู่ชีวิตคู่ หรือความต้องการ

เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจ ต้องการให้เกิดการยอมรับและไปตามความคาดหวังของสังคม เหตุการณ์ต่างๆนี้จึงทำให้มนุษย์ต้องมีคู่ครอง

2.5 เหตุผลในการสมรส

ตำราพัฒนาการครอบครัว (2512 : 58 – 61) ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ทำให้บุคคลสมรส ซึ่งข้อพิจารณาที่คนส่วนใหญ่ใช้ตัดสินใจกันมีดังนี้

แต่งงานเพื่อความรัก คนส่วนใหญ่เชื่อว่าความรักเป็นสาเหตุทำให้คนสมรส เมื่อคนสองคนเกิดความสนใจซึ่งกันและกัน มีความเอ็นดูรักใคร่กัน ความรักนี้ต่างกับความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก พี่มีต่อน้อง หรือเพื่อนมีต่อเพื่อน คือ เป็นความรักที่รวมเรื่องเพศ (sex) ไว้ด้วย สังคมสนใจพฤติกรรมแห่งความรักของคนทั้งสอง การผูกมัดอย่างถาวรด้วยการสมรสอาจเกิดขึ้น

ความรักแรกพบ หนุ่มสาวส่วนใหญ่ตั้งข้อกำหนดไว้ในใจแล้วว่าตนต้องการสมรสกับคนอย่างไร ถ้าบังเอิญได้มีโอกาสพบคนที่คล้ายคลึงกับคนในอุดมคติ ก็เกิดความสนใจกัน ดังนั้นความรักแรกพบ คือความติดเนื้อติดใจ และเมื่อคบหากันไปแล้วก็พบว่ามีอะไรเหมือนกันหลายอย่าง เช่น ความเชื่อ ทศนคติ มาตรฐานทางสังคม รสนิยม ความสนใจร่วม ทำให้เขาคบหากันต่อไป ในที่สุดความรักและการแต่งงานที่มีความสุขก็ตามมา

ฐานะทางสังคม ในการแต่งงานหลายราย อำนาจสำคัญที่เราให้ผู้หญิงตัดสินใจสมรสคือ ความปรารถนาที่จะมีฐานะทางสังคมสูงขึ้น สำหรับผู้หญิงวิธีนี้เป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่งที่จะยกฐานะทางสังคม ซึ่งเป็นไปได้เหมือนกันสำหรับผู้ชาย แต่ผู้ชายนั้นมีทางเลือกฐานะทางสังคมของตนเองได้มากกว่า ผู้หญิงมักจะคิดถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบในการแต่งงานมากกว่าผู้ชาย

ฐานะทางเศรษฐกิจ ในชีวิตจริงเมื่อคนจนแต่งงานกับคนรวย ก็กล่าวได้ว่า เพื่อฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมให้ความสำคัญแก่ความมั่งคั่งมาก คนที่แต่งงานแล้วมั่งคั่งขึ้น ก็มีคนเห็นว่าเป็นการแต่งงานที่ดี ถ้าหากพ่อแม่อบรมให้ลูกเป็นคนเห็นเงินเป็นคุณค่าสำคัญของชีวิตมากกว่าความรักใคร่พึงพอใจ ลูกก็ตัดสินใจเลือกคู่โดยนึกถึงทรัพย์สินสมบัติมากกว่าคุณสมบัติบางประการ ซึ่งถ้าขาดหายไปก็จะทำให้การแต่งงานไม่มีความสุข

ความคาดหวังของสังคม อำนาจของความคาดหวังของสังคมเป็นอำนาจใหญ่อย่างหนึ่งที่ทำให้คนแต่งงาน สังคมของเราตั้งอยู่โดยคาดหวังว่าคนจะแต่งงานและตั้งครอบครัวให้เป็นหลักฐาน คนที่ไม่สมรสสังคมมักมองด้วยความสงสัย ในบางประเทศคนโสดเสียภาษีมากกว่าคนที่แต่งงานจึงทำให้แต่งงานมากขึ้น คนมักทักท้วงว่าผู้หญิงทุกคนต้องการแต่งงาน และถ้าไม่ได้แต่งงานก็คิดเอาเองว่าไม่มีโอกาส หรือถูกกล่าวหาว่าพยายามที่จะผูกมัดฝ่ายชายมากเกินไป มีความสามารถมากเกินไปหรือไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชายได้

ผู้ชายจะอยู่เป็นโสดได้สะดวกกว่าผู้หญิง เพื่อนอาจล้อเลียนบ้าง แต่เขาอาจพูดได้ว่าเรามีเสรีภาพมากกว่าเพื่อนของเขาซึ่งสมรสแล้ว แต่ก็ไม่พ้นคนสงสัย พบใครก็ต้องคอยอธิบายว่าทำไมตนจึงอยู่เป็นโสด

ความเปล่าเปลี่ยว หลังจากที่คนออกจากครอบครัวไปอยู่ตามลำพัง หลายคนเริ่มคิดสมรสอย่างจริงจัง ไม่มีคนใกล้ชิด มีหลายคนสมรสทั้งที่ไม่ได้รัก และไม่ได้สมรสเพราะเงิน ไม่ได้สนใจรูปร่างหน้าตา แต่แต่งงานเพราะความเหงา ไม่มีเพื่อนที่ใกล้ชิด การสมรสเพราะเหตุผลนี้ทำให้ชีวิตสมรสไม่มีความสุข เนื่องจากตัดสินใจสมรสเพราะต้องการเพื่อน

การแต่งงานเพื่อหนี หญิงสาวที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข อาจใช้การสมรสเพื่อเป็นทางออก ถ้าเรามีความรู้สึกว่าอยู่บ้านต้องทำงานหนักมากเกินไป หรือถูกพ่อแม่เลี้ยงดูเป็นเด็ก หรือมีข้อขัดแย้งกับพ่อแม่เป็นประจำ การสมรสจึงเป็นทางออกที่ดีที่สุด

อย่างไรก็ตาม คนที่แต่งงานเพื่อหนีสาเหตุอื่นๆ มักจะผิดหวัง เพราะในชีวิตการสมรสนั้นก็ต้องทำงานและมีวินัยในการควบคุมตนเอง ความไม่พอใจในสิ่งแวดล้อมเดิมก็อาจเกิดเนื่องมาจากความผิดที่เกิดจากตัวเอง ดังนั้น ถึงแต่งงานไปก็ไม่อาจช่วยให้เกิดความพอใจในชีวิตได้

2.6 ทักษะในการมีคู่ครอง

ทักษะของบุคคลที่มีต่อการเลือกคู่ครองและการสมรส แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะเกี่ยวกับความจำเป็นในการมีคู่ครอง ได้แก่ ทักษะในเรื่องเกี่ยวกับคนโสด และความจำเป็นในการแต่งงาน ซึ่งมีผลมาจากวัตถุประสงค์ในการเลือกคู่ครอง
2. ทักษะและค่านิยมเกี่ยวกับลักษณะของคู่ครอง ได้แก่ ทักษะและค่านิยมเกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่บุคคลต้องการเลือกเป็นคู่ครอง เป็นลักษณะในด้านต่าง ๆ ที่บุคคลจะเลือกมาเป็นคู่ครอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ ศาสนา บุคลิกภาพ ความสามารถ และความต้องการ ความชอบ เป็นต้น เป็นผลมาจากการศึกษาทฤษฎีในการเลือกคู่ครอง
3. ทักษะเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกคู่ครองและการสมรส ได้แก่ อายุการแต่งงานครั้งแรกของชายและหญิง ระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสก่อนแต่งงาน การยอมรับของบิดามารดาเรื่องการแต่งงาน อิทธิพลของบุคคลอื่นเรื่องการเลือกคู่ครอง และการเลือกคู่สมรส เป็นต้น มาจากการศึกษาข้อมูลเรื่องทักษะในการเลือกคู่ครอง
4. ทักษะต่อกระบวนการในการสมรส ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการสร้างฐานะก่อนแต่งงาน การบวชเรียนก่อนแต่งงาน ทักษะในเรื่องการสูขอ สินสอดทองหมั้น การดูฤกษ์ยาม การจดทะเบียนสมรส และการจัดพิธีแต่งงาน เป็นต้น มาจากการศึกษาข้อมูลเรื่องทักษะในการเลือกคู่ครอง
5. ทักษะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ ได้แก่ ทักษะในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่แต่งงาน การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ การวางแผนครอบครัว และโรคร้ายทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น มาจากข้อมูลของคู่มือคู่สมรส

2.7 ทักษะในการมีคู่ครองกับความคาดหวังในการสมรส

เนื่องจากการตัดสินใจที่จะมีคู่ครอง จะขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละคน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามระดับอายุ ระดับการศึกษา ความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกันในด้านต่าง ๆ ของบุคคลและ

สังคม ฉะนั้นการเลือกคู่ครองอย่างรอบคอบโดยพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบทางด้านจิตใจ เพื่อให้ตระหนักหรือเห็นถึงความรู้สึก ความต้องการและทัศนคติของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การมีคู่ครองประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ ทัศนคติในการมีคู่ครองนั้น หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าว่า การมีคู่ครองเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ หรือการมีคู่ครองนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจต่อการมีคู่ครอง รวมทั้งการมีความพร้อมทางด้านจิตใจ การวางแผนล่วงหน้าในการมีคู่ครอง ดังนั้นผู้ที่มีทัศนคติการมีคู่ครองด้านบวก ย่อมมีความคาดหวังในการสมรสกับคู่ของตนสูง ในขณะที่ผู้ที่มีทัศนคติในการมีคู่ครองด้านลบ ก็มักจะไม่คาดหวังในการสมรสมากนัก

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการมีคู่ครอง

จากการศึกษาวิจัยการผลิต นักศึกษาชายในโรงเรียนสารพัดช่างมักจะเลือกคู่ครองที่มีความประพฤติดีเป็นอันดับแรก รองลงมาจะพิจารณาความสวยงาม บุคลิกภาพ ส่วนนักศึกษาหญิงมีความเห็นคล้ายคลึงกับชายในแง่ที่ว่าคู่ครองของตนควรมีประพฤติดี แต่ความคิดเห็นอันดับรองลงไปมีความแตกต่างจากนักศึกษาชายเล็กน้อย คือ เห็นว่าควรพิจารณาความเป็นอยู่และการศึกษาเป็นคุณสมบัติสำคัญรองลงมา ส่วนความสวยงามนั้นนักศึกษาหญิงให้ความสำคัญน้อยกว่านักศึกษาชาย (อุทิศ เชาวลิขิต. 2521 : 51)

อมาโต้ (เสาวภา เอกอดิศักดิ์. 2540 : 52 ; อ้างอิงจาก Amato. 1988 : 453-461) ได้สำรวจทัศนคติต่อครอบครัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 18-34 ปี ที่มีประสบการณ์หย่าร้างเมื่อเขาอยู่ในวัยเด็ก โดยเปรียบเทียบคนที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ครบหรือผู้ที่มีประสบการณ์พ่อแม่ตายขณะที่ยังเป็นเด็ก โดยการใช้แบบวัดทัศนคติที่มีต่อการแต่งงานและชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า คนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีทัศนคติต่อครอบครัวด้านลบซึ่งมีผลให้บุคคลนั้นไม่ต้องการแต่งงาน

เวืองใจ เฉลิมชัยกร (2523 : 61) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อการเลือกคู่ครอง (ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์รหัส 204) ผลการวิจัยพบว่า ด้านอายุ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ในเรื่องช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการแต่งงานคือ 26-30 ปี และเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานเมื่ออายุ 25-29 ปี สำหรับผู้หญิงนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นแตกต่างกัน คือ นักศึกษาชายมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานเมื่ออายุ 20-24 ปี ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นว่าผู้หญิงจะแต่งงานเมื่ออายุ 25-29 ปี ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ นักศึกษาชาย เห็นว่าไม่จำเป็น สำหรับเรื่องคู่ครองควรมีฐานะเทียมกันหรือไม่ แตกต่างกันมากนัก ด้านอาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ นักศึกษาหญิงเห็นว่าจะเลือกคู่ครองที่มีอาชีพข้าราชการ ส่วนนักศึกษาชายเห็นว่า คู่ครองมีอาชีพอะไรก็ได้

เพ็ญจันทร์ สุขุม (2524 : 35) ได้ศึกษาสำรวจทัศนคติของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนชีวิต (ศึกษากรณีเฉพาะรหัส 21) โดย

ใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รหัส 21 ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบทัศนคติระหว่าง นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงที่มีต่อการวางแผนชีวิต นักศึกษาชายส่วนใหญ่มีความเห็นแตกต่าง จากนักศึกษาด้านอายุการแต่งงาน คือ นักศึกษาชายส่วนใหญ่กำหนดอายุแต่งงานไม่ได้ แต่รองลงมา จะแต่งงานอายุ 30 ปีขึ้นไป ในขณะที่ นักศึกษานหญิงส่วนใหญ่วางแผนจะแต่งงานเมื่ออายุ 25-30 ปี

วิภาดาและคณะ (2545 : 40-41) ได้ศึกษาวิจัยในวิชาประสบการณ์การวิจัย เรื่อง ทัศนคติในการเลือกคู่ครองของบุคคลวัยทำงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานที่ทำงานอยู่ใน บริษัท เมโทร ซิสเต็มส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไทย แอร์พอร์ต กราวด์ เซอร์วิส เซส จำกัด อยู่ใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ผลการวิจัย พบว่า พนักงานเพศหญิงมีทัศนคติในการเลือกคู่ครอง แตกต่างกับพนักงานเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุลักษณ์ นิติรัช (2525) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรส และการหย่าร้างของนักศึกษาครุภาควิชาศึกษาศาสตร์พบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นที่อิสระเกี่ยวกับการเลือกคบ เพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครองการสมรส และการหย่าร้าง สูงกว่าเพศชาย ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ อยู่ในช่วงอายุ 25-35 ปี พบว่าเพศชายจะมีทัศนคติในการเลือกคู่ครองต่ำกว่าเพศหญิง เพราะรู้สึก สูญเสียอิสรภาพของชีวิตโสด ในทางตรงกันข้าม เพศหญิงจะมีทัศนคติที่ดีกว่าเนื่องจากเพศหญิงมีอายุ มากกว่า 30 ปีขึ้นไป กล่าวว่าการแต่งงานเมื่ออายุมากจะทำให้มีผลต่อบุตรที่จะเกิดมา เช่น เป็นโรค ปัญญาอ่อน

วิภาดา สํารานุทรัพย์สิน (2546) ได้ทำการศึกษาสำรวจ (Pilot Study) ข้างในเรื่องปัจจัยทาง ชีวสังคมและบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวกับในการมีคู่ครองของพนักงานเอกชนด้านสื่อสารเทคโนโลยี โดยเปรียบเทียบตัวแปรทางชีวสังคม คือ เพศ อายุ อายุงาน รายได้ ระดับการศึกษา และตัวแปรทาง จิตวิทยา คือ บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว ผลการวิจัยในเรื่องเพศ ปรากฏว่าเพศชาย มีทัศนคติที่ดีใน การมีคู่ครองดีกว่าเพศหญิง แต่มีงานวิจัยของ รุจิเรข แพทย์คุณ (2546) และสุภาพร วิวัฒน์อัศวิน (2546) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องเดียวกับ วิภาดา สํารานุทรัพย์สิน (2546) โดยกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันไป ปรากฏผลจากการวิจัยของทั้ง 2 คนนี้ พบว่า เพศหญิงมีทัศนคติในการมีคู่ครองดีกว่าชาย

โกลด์เซน (Goldsen. 1960 : 240) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง และการสมรส พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นความสำคัญของการมี นัดกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อที่จะได้มีโอกาสรู้จักคนที่ตนจะเลือกเป็นคู่ครองได้ดียิ่งขึ้น

การศึกษาของจิรดา รัตนรังสี (2521 55-56) ซึ่งศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ และการเลือกคู่ครองของนิสิตมหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ พบว่า ในการมีนัดครั้งแรกกับเพื่อนต่างเพศ นิสิตชายและนิสิตหญิงเห็นว่าควรชวนเพื่อนไปเป็นกลุ่มก่อน สำหรับความคิดเห็นที่ว่าควรไปตามลำพังใน การมีนัดครั้งแรกนั้น เพศชายคิดว่าควรไปมากกว่าเพศหญิง และเห็นว่าควรมีนัดกับเพื่อนต่างเพศให้ มากที่สุด เพื่อที่จะมีโอกาสเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง สำหรับนิสิตที่มีคนรักอยู่แล้ว เพศชายยังชอบที่จะมี

นัดกับเพื่อนต่างเพศอื่นอีกในระดับปานกลาง สำหรับเพศหญิงที่มีคนรักแล้วจะมีนัดกับเพื่อนต่างเพศอื่นน้อยมาก และค่านิยมที่นิสิตนักศึกษาปฏิบัติต่อกันเมื่อสนิทสนมกันถึงขั้นยอมเป็นคนรักแล้วพบว่า การจับมือถือแขนกับคนรัก ทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา

จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526 : 129) ได้ศึกษาความรู้ ทศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ทศนคติในเรื่องการมีคู่รัก การเลือกคู่ครอง และการแต่งงาน นักศึกษาชายส่วนใหญ่เห็นว่าการมีคู่รักในวัยเรียนจะช่วยเป็นกำลังใจในการศึกษา ในขณะที่นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษายอมรับพฤติกรรมการจับมือถือแขนไม่ใช่สิ่งที่เสียหาย โดยนักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยเห็นด้วยมากกว่านักศึกษาหญิง ส่วนทศนคติในเรื่องการที่คู่รักได้เสียกันก่อนแต่งงานเป็นเรื่องธรรมดา นักศึกษามีทศนคติที่ขัดแย้งกัน โดยนักศึกษาชายเห็นด้วยกับทศนคตินี้ ในขณะที่นักศึกษาหญิงไม่เห็นด้วย และทศนคติของนักศึกษาในเรื่องการแต่งงาน นักศึกษาชายเห็นด้วยกับทศนคติการแต่งงานเป็นสิ่งจำเป็น

อดิรัตน์ วัฒนไพลิน (2527 : 98) ได้ศึกษาเจตคติและพฤติกรรมทางเพศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 18-23 ปี พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีเจตคติทางเพศที่แตกต่างกัน โดยนิสิตหญิงมีแนวโน้มที่จะรักษาวรรทัดฐานของสังคมเดิมไว้มากกว่านิสิตชาย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

3.1 ความหมายของความซื่อสัตย์

กรมการวัฒนธรรม (2547 : 5-6) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง ถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่มีเจื่อนำซ่อนไว้ใจ ทางกายก็เป็นการทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อลวงให้คนอื่นติดกับ ทางวาจา คือ พูดจริง พูดคงเส้นคงวา เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

หนังสือ Webster's New Universal Dictionary of English Language (กฤตรินทร์ นิมทองคำ. 2542 : 11) ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ไว้ว่า ความซื่อสัตย์จะเป็นลักษณะของความซื่อตรง หรือความมั่นคง คงที่แน่นอนของการกระทำต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความคิด คำพูดที่ถูกต้องและจะเป็นความเชื่อถือได้ มีความจริงใจ ไม่มีการหลอกลวง คดโกง หรือมีเล่ห์อุบายนั่นเอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542:382) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

เกษม บุญศรี (2504 : 17-26) ได้กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ในทางพุทธศาสนา นั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความซื่อสัตย์ทางกาย หมายถึง การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติดมในกาม และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังและโอกาสเท่าที่จะทำได้

2. ความซื่อสัตย์ทางวาจา หมายถึง การพูดความจริงตรงไปตรงมา พูดในสิ่งที่ควรพูด ไม่เพ้อเจ้อ และเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง

3. ความซื่อสัตย์ทางใจ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ใจเป็นสำคัญหรือความคิด เช่นไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น

ทวิ บุญเกิด (2515 : 55-59) ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความจงรักภักดี ความซื่อตรง การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการหลอกลวง เหาไร้เอาเปรียบ ซึ่งบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ มักจะเป็นคนจิตใจเข้มแข็ง ใจบริสุทธิ์ หนักแน่น ไม่เห็นแก่ตัว

สุดใจ ชันทองคำ (2533 : 11) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมตลอดจนการแสดงความรู้สึกของบุคคลในเรื่อง การพูดความจริง การตรงต่อเวลา การยอมรับผิด การไม่โฆษณาของผู้อื่น หรือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และการประพฤติตามข้อตกลง กติกา หรือสัญญาที่ให้ไว้กับตนเองและผู้อื่น

3.2 ประเภทของความซื่อสัตย์

คณะนิสิตปริญญาเอกสาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สวนา พรพัฒน์กุล และคนอื่น ๆ . 2521 : 27) ได้รวบรวมความหมายของความซื่อสัตย์จากที่ต่าง ๆ กัน และสรุปว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรม หรือความรู้สึกดังนี้ คือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ตรงต่อเวลา พูดแต่ความจริง ละอายต่อบาป ไม่เอาเปรียบไม่ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ มีความรับผิดชอบ ไม่หลอกลวง ไม่หาผลประโยชน์ในทางมิชอบ

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติที่ยึดหลักแห่งคุณธรรม ประพฤติด้วยความจริงใจ ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น นั้นอาจแบ่งได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ายึดเอาเรื่องใดเป็นเกณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามมีผู้นิยมแบ่งประเภทของความซื่อสัตย์ออกเป็นลักษณะต่าง ๆ กันพอยกตัวอย่าง ๆ ได้ ดังนี้

ทวิ บุญเกิด (2516 : 55-59) ได้แบ่งความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง จะมีลักษณะของหิริโอตตัปปะ ละอายตัวเอง กระดากตัวเอง ไม่กล้าทำในสิ่งที่ได้ชื่อว่าไม่ซื่อสัตย์ แม้ว่าการกระทำนั้น ๆ ไม่มีใครรู้เห็นก็ตาม เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามที่ตั้งไว้ หรือทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล

2. ซื่อสัตย์ต่องานที่ตนทำ ได้แก่ ความซื่อตรง เทียงธรรม ไม่มีการเอาเปรียบแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนไปในทางที่มิชอบ อันอาจนำความเสียหายมาสู่งานในหน้าที่ หรืออาชีพที่ทำอยู่

3. ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง จะเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเพื่อนที่ดี เพราะคนที่ทำงานร่วมกัน ควรจะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ไม่มีการทรยศ ไม่คดโกง หรือเอาเปรียบเพื่อน จะต้องมีความรัก ความหวังดี ความสงสาร และความปรารถนาดีต่อเพื่อนด้วย

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา (2525 : 129-131) ได้วิเคราะห์โครงสร้างความซื่อสัตย์แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

ไม่สลับปลับกลับกลอก

ไม่คล้อยตามพวกที่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

มั่นคงต่อการกระทำดีของตน

ไม่คดโกงมีความตั้งใจจริง

ประพฤติตรงตามที่พูดและที่คิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก

2.1 ไม่เอาเวลางานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว

2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ การมีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อคู่รัก ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ

ประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น

ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย

ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน

ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนหรือเอาดีเข้าตน

4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคมหรือหมู่

คณะ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์มีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้แบ่งยึดเอาเรื่องใดเป็นเกณฑ์การแบ่ง เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความซื่อตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่อการงาน ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม ประเทศชาติ

3.3 พฤติกรรมของผู้มีความซื่อสัตย์

พฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์เป็นลักษณะสำคัญที่บุคคลที่ควรจะมีไว้ เป็นสมบัติของตน เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพของบุคคลที่ควรจะพัฒนาประการหนึ่ง และควรส่งเสริมให้ทุกคนมี ดังนี้ กรมวิชาการ (2528 : 21-22) ได้รวบรวมพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

1. พูดความจริง

2. ตรงต่อเวลา

3. ยอมรับเมื่อทำผิด

4. ไม่ประพฤติตนเป็นคนหน้าไหว้นหลังหลอก

5. ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญา
6. ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน

3.4 ความไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่รักของวัยรุ่น

3.4.1 กิ๊ก และการนอกใจ

วัยรุ่นเป็นวัยที่ฉาบฉวย เปลี่ยนแปลงรวดเร็วทั้งความคิดและพฤติกรรม ผู้ใหญ่มองว่าตามแฟชั่น ยึดติดกระแสมากเกินไป จนเกิดเป็นปัญหาสังคมต่างๆ และกระแสของวัยรุ่นที่เป็นที่พูดถึงทุกวันนี้ก็คือ "กิ๊ก"

กิกนั้นสาเหตุสำคัญมาจากการนอกใจคู่ของตนไปมีสัมพันธ์กับอีกคน โดยจะมีข้อตกลงกันเบื้องต้น และจะไม่ผูกมัดเท่ากับคู่ตัวจริง

หากกล่าวถึงเรื่องนี้สะท้อนมุมมองความรักของวัยรุ่น การคบใครทีละหลาย ๆ คนเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะว่าไปแล้ว กระแสความนิยมในเรื่องกิ๊กของวัยรุ่นก็เหมือนเป็นแฟชั่น เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ยังไม่มีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อคู่รักของตนมากนัก

ความไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่รัก หมายถึง สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่สื่อให้ความสัมพันธ์ของคู่รัก มีแนวโน้มว่าจะถูกกระทบกระเทือน หรือเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 สถานการณ์

1. สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก หมายถึง สถานการณ์หรือเหตุการณ์ใดก็ตามที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าคู่รักของตนไม่ซื่อสัตย์ หรือมีแนวโน้มว่ากำลังไม่ซื่อสัตย์ต่อตนโดยการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น
2. สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก หมายถึง สถานการณ์หรือเหตุการณ์ใดก็ตามที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าคู่รักของตนไม่ซื่อสัตย์ หรือมีแนวโน้มว่าไม่ซื่อสัตย์ต่อตนโดยการหันเหความสนใจจากตนไปให้ความรัก ความเอาใจใส่ และการใช้จ่ายเงินกับบุคคลอื่น

3.4.2 ลักษณะการนอกใจ

ลักษณะการนอกใจ แบ่งเป็น 4 แบบ

1. การนอกใจโดยบังเอิญ (Accidental infidelity) คือ เกิดโดยบังเอิญด้วยเหตุต่าง ๆ นานา โดยไม่ตั้งใจไม่ว่าจะเป็นผลของการดื่มหรือการท่องเที่ยว
2. การนอกใจแบบโรแมนติก (Romantic infidelity) เกิดขึ้นโดยจงใจและมีผลกระทบเชิงทำลายมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นโรคจิต โรคประสาทของคู่ของตนอีกฝ่ายหนึ่งการเลิกลา ผู้คนมักเกิดอาการนอกใจลักษณะนี้เนื่องจาก มีช่วงเหตุการณ์วิกฤติในชีวิต พ่อแม่ตาย ลูกโต เครียด เหนงา ตกงาน แล้วมีคนคอยเข้าใจช่วยเหลือ
3. การถูกคลุมถุงชน (Marital arrangement) คือ ถูกจับแต่งงาน รู้สึกผิดหวังเกิดความรู้สึกพร่องต้องหาอะไรมาเติมให้เต็ม
4. การนอกใจเป็นงานอดิเรก (Philandering) คือ เผลอไม่ได้เป็นใช้สิทธิ์ มักจะเกิดขึ้นกับเพศชายเป็นส่วนมาก ที่อยากทดสอบสภาวะความเป็นmacro ของตน

3.5 ความซื่อสัตย์กับความคาดหวังในการสมรส

จริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งในการมีชีวิตคู่ที่ดี นั่นคือ ความซื่อสัตย์ บุคคลที่มีความซื่อสัตย์ย่อมเป็นผู้ที่มีความจริงใจ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่คิดนอกใจต่อคู่รักของตน ดังนั้นถ้าคู่รักต่างฝ่ายต่างมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มอบความซื่อสัตย์ให้แก่กัน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นก็ย่อมยาวนาน แน่นแฟ้นกว่าเดิม และที่สำคัญก็คือจะส่งผลต่อความคาดหวังในการสมรสกับคู่รักของตนนั้นมากขึ้น ด้วยเช่นกัน

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

สมาน ชาลีเครือ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 714 คน พบว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดชัยภูมิ และนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน แสดงว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและเพศน่าจะมีผลต่อความซื่อสัตย์

ชนิษฐา โพชนกุล (2522 : 29) ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีความเห็นว่า การแต่งงานมีความจำเป็นที่คู่ครองต้องมีความรัก ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดีต่อกันและกันตลอดไปรวมทั้งทัศนคติที่ฝ่ายชายต้องเป็นผู้นำครอบครัวด้วย

สุรพล ปธานวนิช (2534 : 78) ศึกษาเกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนทั่วไป พบว่า เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมาก ได้แก่ การมีความรักต่อกัน ความซื่อสัตย์ต่อกันในเรื่องเพศ และการมีความซื่อสัตย์รักความก้าวหน้า เกณฑ์ที่มีความสำคัญระดับปานกลาง ได้แก่ การเข้ากันได้กับครอบครัว ทำที่การวางตัว และระดับการศึกษา และเกณฑ์ที่มีความสำคัญน้อย คือ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รูปร่างหน้าตา และต้องมีเชื้อชาติไทย (เชื้อชาติเดียวกัน)

สุมาลี ภูผาลา (2547:68) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ พบว่า เพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

ปัจจัยทางสังคมกับความคาดหวังในการสมรส

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลครอบครัว

4.1 ความหมายของครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญมากของสังคม ซึ่งครอบครัวประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งมาอยู่ร่วมกัน มีความรู้สึกผูกพันกัน โดยมีผู้ให้ความหมายของครอบครัวไว้ดังนี้

พรพิมล เจียมนครินทร์ (2539 : 134) ให้ความหมายว่า ครอบครัว เป็นสถาบันแห่งแรกที่มีหน้าที่หล่อหลอมบุคคล ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ตามวัฒนธรรมหนึ่งและขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการสร้างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลให้เกิดขึ้น เช่น การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ง่ายและเร็วขึ้น ตลอดจนความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สุพัตรา สุภาพ (2529 : 66) ให้ความหมายของครอบครัวว่าหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มาารวมกัน โดยการสมรสโดยทางสายโลหิต หรือโดยการรับเลี้ยงดู (คือเป็นบุตรบุญธรรม) โดยปกติจะหมายถึงครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีและภรรยา โดยไม่มีบุตรของตนเองได้ มีการก่อตั้งขึ้นเป็นครอบครัว มีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีภรรยา เป็นบิดามารดา เป็นบุตรชาย บุตรหญิง เป็นพี่เป็นน้อง โดยการรักษาวัฒนธรรมเดิม และอาจจะมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

เดวิส (นิยม บุญมี. 2530:39 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1978:40) ให้ความหมายว่า ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐาน และสากลที่สุดของทุกสถาบัน โดยเดวิสได้อธิบายครอบครัวออกเป็น 2 แนวด้วยกัน คือ

1. แนวจิตวิทยา มุ่งชี้ให้เห็นว่าครอบครัวเป็นกลุ่มปฐุมภูมิมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดของบรรดาสมาชิกของกลุ่มที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีการพบปะและแสดงอาการตอบสนองต่อกันและกันอันถือว่าเป็นพื้นฐานแห่งความสัมพันธ์กันทางสังคม

2. แนวสังคมวิทยา ถือว่าบรรดาสมาชิกในครอบครัวนั้นต่างฝ่ายต่างให้และรับประสบการณ์จากกันและกัน ซึ่งถือว่าต่างฝ่ายต่างทอดพฤติกรรมให้แก่กันและกันอันเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) เพื่อปรับสภาพของตนเองให้เข้ากับสังคมได้

ดังนั้นความหมายของครอบครัวก็คือ กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยทางสายโลหิต หรือการสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวจะอาศัยความรัก และความปรารถนาดีต่อกัน มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจริยธรรมต่างๆ แก่สมาชิกเพื่อการดำรงอยู่ในสังคมต่อไป

4.2 ความสำคัญของครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เก่าแก่ที่สุดและมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก ไม่เคยมีปรากฏในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์สามารถดำรงชีพและสืบพันธุ์ต่อเนื่องกันมาได้โดยปราศจากสถาบันทางสังคมที่เรียกว่า “ครอบครัว”

การที่ครอบครัวจะอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขนั้น บุคคลในครอบครัวจะต้องรู้และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีอยู่ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผู้ให้ลักษณะหน้าที่ที่จะต้องให้บุคคลในครอบครัวปฏิบัติดังนี้ คือ

สนิท สมักรการ (2513 :1) ได้สรุปความสำคัญของครอบครัวได้ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ และเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ทำหน้าที่หล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกที่เกิดขึ้นใหม่ในครอบครัว อันได้แก่ทารกและเด็ก
2. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และการให้การศึกษาในครอบครัวมีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของคนและบุคลิกภาพ ซึ่งรวมทั้งค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และวิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อกัน
3. ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมพื้นฐานที่ประกอบด้วย วิถีชีวิตของสมาชิกของครอบครัวทุกคน วิถีชีวิตนี้รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และจริยธรรม และมีผลต่อคุณภาพของสังคม
4. ครอบครัวเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่เล็กที่สุด เป็นพื้นฐานของสังคมและครอบครัวบางครอบครัวมีบทบาทเป็นหน่วยการผลิตทางเศรษฐกิจโดยตรง
5. ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบต่อกันและกัน และต่างก็มีกระบวนการวิวัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีการหยุดนิ่ง ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล
6. ปัญหาสังคมหลายประการจะป้องกันได้โดยสถาบันครอบครัว และสถาบันครอบครัวที่รวมตัวกันจะเป็นพลังกลุ่ม/ชุมชน ที่สามารถพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาของตนเองได้

บุญลือ วันทายนต์ (2522 : 41) ได้สรุปหน้าที่และความสำคัญของครอบครัวว่ามีอยู่

2 ประการด้วยกัน คือ

1. หน้าที่ทางธรรมชาติอันได้แก่ การสร้างสมาชิกใหม่ให้กับสังคม
2. หน้าที่ตามธรรมเนียมประเพณี และกฎหมาย โดยครอบครัวทำหน้าที่
 - 2.1 ปลุกฝังอบรมสมาชิกให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคม
 - 2.2 ค้ำครองผู้อยู่ร่วมครอบครัวเดียวกันตามหลักกฎหมายและจารีตประเพณี
 - 2.3 เป็นแบบอย่างให้สมาชิกในครอบครัวได้ดำเนินตาม

4.3 บทบาทครอบครัวต่อวัยรุ่น

จรรยา สุวรรณทัต (2527:174 -176) กล่าวถึงบรรยากาศในครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาวัยรุ่นให้เกิดสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ต่อตัวเอง ครอบครัวและสังคม

สำหรับบรรยากาศในครอบครัวนั้น เด็กที่เติบโตภายในครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกรักใคร่ใยดีต่อกันมีการปฏิบัติกันอย่างเหมาะสม คือพ่อแม่ทำหน้าที่สมบทบาทของพ่อแม่ สามารถเป็นตัวอย่างที่ดี

ลูกก็จะเรียนรู้บทบาทของตนเองอย่างเหมาะสมจากการแนะนำของพ่อแม่ ทำให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กเติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่ลูกขาดความปรองดองกัน ขาดความรักใคร่ เด็กจะมีปัญหาทางบุคลิกภาพ เช่น เก็บความรู้สึก อารมณ์ในทางลบไว้ ทำให้เป็นเด็กขาดมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่หวาดระแวง ไม่เป็นที่ชื่นชมต่อผู้พบเห็น

เมื่อเด็กเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งจะมีลักษณะธรรมชาติตามวัยของตน เช่น ต้องการอิสระ ต้องการคิดเองทำเอง ต้องการการยอมรับจากเพื่อนฝูง หากพ่อแม่ไม่เข้าใจอาจตีความพฤติกรรมของวัยรุ่นไปในทางลบ เช่น คิดว่าเด็กไม่ให้ความเคารพนับถือ ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่จึงเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ลายความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวทำให้สิ่งเร้าหรือแรงกระตุ้นที่จะทำให้วัยรุ่นสนใจการแนะนำจากพ่อแม่ลดลงหรือหมดสิ้นไป นอกจากนี้ทัศนคติของพ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นต้นเหตุสำคัญให้เกิดความขัดแย้งกับวัยรุ่นได้หลายประการ เช่น พ่อแม่คาดหวังในสิ่งที่ขัดแย้งกับความต้องการของวัยรุ่น พยายามเข้มงวดกวดขันหรือจำกัดเสรีภาพของเด็ก หรือให้อิสระอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่อาจตีความพฤติกรรมของเด็กในทางที่ไม่ถูกต้องเสมอไป โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศ สิ่งเหล่านี้สร้างความขัดแย้งวิตกกังวลและสุขภาพจิตที่เสื่อมโทรมมาสู่วัยรุ่นและพ่อแม่ได้

ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่เน้นการรับผิดชอบร่วมกันของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูและการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และมีความรับผิดชอบนั้น นับว่าเป็นวิธีการที่จะเอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้ดีที่สุด ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดูในแบบบังคับก้าวท่ายลูกเกินไปหรือแบบตามใจลูกเกินไปหรือผสมทั้งสองแบบ มักจะเติบโตเป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เพราะตนขาดโอกาสฝึกฝนใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตัวเอง เด็กที่ถูกบังคับมากจะเชื่อฟังง่ายและยอมแพ้ต่อสิ่งต่างๆ ได้ง่าย มีปมด้อยง่าย ขาดพลังใจที่จะต่อสู้หรือเรียนรู้ในสิ่งที่ยาก ส่วนเด็กที่ถูกตามใจจนเหลือเกินจะเป็นบุคคลที่เอาแต่ใจตนเอง ไม่ค่อยฟังเหตุผล ไม่สนใจความรู้สึกนึกคิดของคนอื่นไม่มีการรู้คิดแบบสร้างสรรค์

สรุปว่าครอบครัวมีบทบาทต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยรุ่น พ่อแม่จะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกๆ โดยเฉพาะการเป็นพ่อแม่ของวัยรุ่นจะต้องเข้าใจในพฤติกรรมความต้องการของวัยรุ่น และรู้จักวิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้วัยรุ่นเติบโตอย่างมีคุณภาพและได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวอย่างเต็มที่

4.4 สัมพันธภาพในครอบครัว

ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ระหว่างบิดากับมารดา และระหว่างเครือญาติด้วยกันทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความใกล้ชิดกันเช่นแต่ก่อนและบางครั้งก็นำไปสู่การหย่าร้างหรือ

การไม่เข้ากันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กครอบครัวที่จะมีความสุขได้นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับสมาชิกในครอบครัวว่ามีสัมพันธภาพต่อกันดีมากน้อยเพียงใด

ในการศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลถือเป็นความสัมพันธ์กันทางบทบาท คือสมาชิกที่มา มีความสัมพันธ์กันนั้นไม่มีโอกาสเลือกที่จะสัมพันธ์กัน เมื่อลูกคลอดออกมาจะต้องเกิดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างพ่อแม่ลูกซึ่งเป็นไปตามบทบาททางสังคม

อย่างไรก็ตาม บุคคลทั่วไปยังมองความสัมพันธ์ในครอบครัวว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด (Close Relationship) โดยพิจารณาจากระดับความเข้มข้นในการผูกพันกัน (Intensity) ความคุ้นเคยสนิทสนมกัน (Intimacy) ความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) และการเข้าไปเกี่ยวข้องกัน (Commitment)

Olson และคณะได้ให้ความหมาย "สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Cohesion)" ไว้ว่าเป็นความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัวหรือในอีกความหมายหนึ่งคือความผูกพันใกล้ชิดของสมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันทั้งทางกายและทางจิตใจในสภาวะที่มีกำลังใจหรือทอดยครอบครัวที่มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก มักจะอ้างถึงเรื่องความเกี่ยวข้องกันของสมาชิกที่ใกล้ชิดกัน มีความผูกพันกันอย่างมากในเรื่องประสบการณ์ของแต่ละคนทั้งในเรื่องการปกครองตนเอง การทำให้สมความปรารถนาหรือเป้าหมายตามต้องการ

ส่วนครอบครัวที่มีความสัมพันธ์น้อย คือ มีประสบการณ์ร่วมกันน้อย ไม่ค่อยใกล้ชิดกันเป็นครอบครัวที่โดดเดี่ยวมีการหย่าร้าง ถึงแม้ว่าสมาชิกในครอบครัวจะมีการปกครองตนเองสูงมีอิสระภาพและความเป็นตัวของตัวเองสูง แต่ก็มักจะมีอารมณ์อ่อนไหวรุนแรงรวมถึงไม่มีความรู้สึกที่จะอยากติดต่อกับคนอื่นในครอบครัว (Olson, 1979 : 6 อ้างใน ชื่นสมูล อุทิศวิริยะ. 2543 : 9) มีตัวชี้วัด (indicator) ดังนี้ คือ

1. ความผูกพันทางอารมณ์ (Emotional bonding) หมายถึง ความเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน มีความรักความห่วงใย ตลอดจนการให้กำลังใจกันและกัน ขึ้นขมยินดีเมื่อสมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จ

2. ความมีอิสระภาพ (Independence) หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวมีอำนาจในการปกครองตนเองและการไม่บังคับให้สมาชิกในครอบครัวทำตามอำเภอใจของตนเอง เคารพสิทธิในเรื่องส่วนตัวของสมาชิกในครอบครัว

3. ขอบเขตความสัมพันธ์ (Boundaries) หมายถึง ความยืดหยุ่น การอนุญาต การเปิดรับสิ่งใหม่ของสมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันในทางด้านกายภาพและจิตวิทยาในเรื่องการคบคน สถานที่ ความคิดหรือค่านิยมต่างๆ เช่น การอนุญาตให้ลูกคบเพื่อนหลากหลายประเภท อนุญาตให้ลูกคบเพื่อนต่างเพศ อนุญาตให้ลูกนับถือศาสนาได้ตามความคิดของตนเอง อนุญาตให้เปิดรับความคิดเห็นใหม่ๆ ผ่านสื่อ อนุญาตให้นำค่านิยม ความคิดหรือบุคคลเข้ามาในครอบครัวได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของกันและกัน

4. การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน (Time) หมายถึง การมีเวลาอยู่ร่วมกัน หรือการที่ทุกคนในครอบครัวได้ร่วมทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกันในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งหรือมีโอกาสพูดคุยกัน

5. พื้นที่ความใกล้ชิดสนิทสนมกัน (Space) หมายถึง การสัมผัสกอดรัด เช่น การโอบรัดเกี่ยวแขนหรือหอมแก้มกันในครอบครัวเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติและเคารพในสิทธิของกันและกันในการมรสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวของตนเอง

6. ความเป็นเพื่อน (Friends) หมายถึง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเชื่อใจกัน ให้ความเป็นกันเอง เปิดเผย ความคุ้นเคยและการให้คำแนะนำ

7. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การร่วมพิจารณาปัญหาครอบครัวร่วมกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาสำคัญๆ ในครอบครัว

8. ความสนใจ (Interests) หมายถึง ความสนใจในการทำกิจกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน หรือมีความสนใจในเรื่องต่างๆ ร่วมกันตลอดจนให้ความสนใจในกิจกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง

9. การพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) หมายถึง การที่พ่อแม่ลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง เช่น การท่องเที่ยวต่างจังหวัด การเล่นกีฬา การออกไปบันเทิงนอกบ้าน การชมวิดิทัศน์ หรือภาพยนตร์ การทำงานอดิเรกร่วมกัน

4.5 อิทธิพลครอบครัวกับความคาดหวังในการสมรส

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อวัยรุ่น ครอบครัวมีหน้าที่ดูแลปลูกฝังทัศนคติ ความรู้ และมีบทบาทต่อการพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อิทธิพลของครอบครัว ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ และสภาพจิตใจของวัยรุ่น โดยเฉพาะในด้านความรู้สึก ทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อสังคม อันเกิดจากการที่วัยรุ่นได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตภายในครอบครัวของบิดามารดามาก่อน และได้สร้างโลกทัศน์ของตนต่อการมีคู่ครองขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นในด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ เช่น การที่บิดามารดาแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั้น จะส่งผลที่ดีต่อทัศนคติของบุตรที่จะมีต่อความรัก การแต่งงาน เด็กที่ได้พบเห็นหรืออยู่ในครอบครัวที่บิดามารดามีความสุข ราบรื่นในครอบครัว เขาก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อการสมรส ส่งผลให้เขาเกิดความคาดหวังในการสมรสได้ หรือในกรณีที่ลูกสาวมีพ่อที่ชอบดื่มเหล้าเมามาเป็นประจำ ก็จะไม่ชอบและไม่ต้องการที่จะแต่งงานกับชายที่ดื่มเหล้า หรือคนที่มาจากครอบครัวที่ย่ำแย่ ก็จะมีทัศนคติด้านลบต่อการมีคู่ครอง และย่อมไม่คาดหวังในการสมรสด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้าม หากพ่อแม่แสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั้น จะส่งผลที่ดีต่อทัศนคติของลูกที่จะมีต่อความรัก การแต่งงาน เด็กที่ได้พบเห็นหรืออยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่มีความสุข ราบรื่นในครอบครัว เขาจะมีความรู้สึกที่ดีต่อชีวิตสมรส อีกทั้งหากลูกได้รับการสนับสนุนยอมรับหรือเห็นพ้องด้วยการแต่งงานจากบุคคลสำคัญเช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็จะส่งผลให้เกิดความคาดหวังในการสมรสได้

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลครอบครัว

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาของ ขนิษฐา โพชนุกูล (2522 : 20) เรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครอง พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงต้องการเลือกคู่ครองด้วยตนเองมากที่สุด แต่ก็ยังเห็นว่าควรจะรับฟังความคิดเห็นของบิดามารดาด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสสร ลิ้มมานนท์ (2529:55) ที่พบว่า การเลือกคู่ครองอยู่กึ่งกลางระบบที่พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่เป็นคนเลือกให้กับระบบที่หนุ่มสาวมีเสรีภาพในการเลือกคู่สมรส ปัจจุบันสตรีในเมือง โดยเฉพาะสตรีที่มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับสูง และทำงานนอกบ้าน มักจะเลือกคู่ครองเอง พ่อแม่เพียงแต่คอยดูแลให้คำแนะนำอยู่ห่างๆ เจตคติและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมรสในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ (ยกเว้นผู้ที่แต่งงานแล้ว) มีแนวโน้มยอมรับว่าการอยู่เป็นโสดน่าจะดีกว่าการแต่งงาน และสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ตนยังครองโสดอยู่จนปัจจุบัน เพราะต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ต้องการอยู่คนเดียวเป็นอิสระ ไม่ต้องการมีภาระจากมีครอบครัว หรือการดูแลบุตร รวมทั้งไม่มีความกังวลกับสถานภาพการเป็นโสดของตน ซึ่งนับว่าค่อนข้างแตกต่างจากค่านิยมแบบเก่าที่ถือว่า “เป็นผู้หญิงต้องแต่งงาน”

พันตำรวจโท บรรพต เวียงนนท์ (2542) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่ศึกษาส่วนใหญ่พ่อแม่เห็นด้วยและสนับสนุนในการแต่งงาน ร้อยละ 65.9 รองลงมาคือกลุ่มที่พ่อแม่ไม่ยุ่งปล่อยให้ตัดสินใจเองร้อยละ 26.4 ส่วนที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วยและไม่สนับสนุนมีน้อยที่สุดร้อยละ 7.7

พิมพ์พรรณ สุรนนท์ (2535) ศึกษาคุณภาพชีวิตสมรสของข้าราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กรมพัฒนาชุมชน และสำนักผังเมือง พบว่า การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต และความเสียเปรียบสัมพัทธ์ สอดคล้องกับของ สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์ (2535) ศึกษาความพอใจในชีวิตสมรสของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ การยอมรับจากบุคคลนัยสำคัญ ระดับการศึกษาของคู่สมรส และคุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนันท์ (2531) พบว่า ข้าราชการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสเมื่อได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่และญาติพี่น้อง

จุฑานาฏ ผดุงเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องอิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรส : ศึกษาเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บิดาเป็นผู้นำครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการกำหนดรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว อันจะเป็นตัวแปรสำคัญต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรสของบุตรในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) ศึกษาลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิกอื่นๆในครอบครัวเป็นตัวทำนายที่สำคัญของจิตลักษณะของเด็ก

งานวิจัยต่างประเทศ

คาเวน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์.2525 : 70 ; อ้างอิงจาก Cavan.1969 : 175) กล่าวว่า พฤติกรรมของบิดามารดามีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก อิทธิพลดังกล่าวมิได้สิ้นสุดในวัยเด็ก แต่มีผลต่อเนื่องจนบุตรคนโตพัฒนาเข้าสู่วัยหนุ่มสาว และผู้ใหญ่

เฮอริช (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์.2525 : 71 ; อ้างอิงจาก Hirschi.1973 : 94) สรุปว่า บุตรที่ยังมีความผูกพันใกล้ชิดกับบิดามารดาก็มักจะประพฤติตามความมุ่งหวังของบิดามารดา และไม่ละเมิดกฎหมาย

Strass พบว่า บิดามารดาจะมีอิทธิพลต่อการเลือกหาปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์ไปในทางดีกับบิดามารดา เขาจะเลือกบุคคลที่มีลักษณะต่างๆเหมือนบิดามารดา แต่ถ้าความสัมพันธ์ไปในทางที่ไม่น่าปรารถนาเขาก็จะแสดงออกโดยแสวงหาคู่ครองที่ต่างจากบิดามารดา เช่น ลูกสาวต้องทนรำคาญต่อสภาพบิดาที่ดื่มเหล้าเมาายเป็นประจำ หรือสูบบุหรี่พันคว้นเหินตลอดเวลา ก็จะไม่แต่งงานกับชายที่ดื่มเหล้าสูบบุหรี่ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ได้แสดงถึงความชื่นชอบหรือไม่ชอบ นำไปสู่การเลือกคู่สมรสในลักษณะที่แตกต่างกันไป

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

5.1 ความหมายของกลุ่มเพื่อน

(Hartup , 1970 ; อ้างจาก ศิริพันธ์ เพชรทองคำ 2521 : 259) กลุ่มเพื่อน คือ กลุ่มที่มีเด็กสองคนหรือมากกว่ามาอยู่ร่วมกัน มีการติดต่อ และคบกันมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สมาชิกมีค่านิยมหลายอย่างร่วมกัน มีบรรทัดฐานของกลุ่มที่ใช้ควบคุมสมาชิกในกลุ่มและบรรทัดฐานนั้นมีผลต่อเด็กแต่ละคนด้วย ในกลุ่มมีการส่งบทบาทและตำแหน่ง มีผู้นำและผู้ตาม เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ดี

ชัตติยา กรรณสูต และคณะ (2547 : 56) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อน หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมกันอย่างไม่เป็นทางการ หรืออาจเรียกว่าเป็นกลุ่มที่รวมกันแบบหลวมและเป็นแบบธรรมชาติ ซึ่งกลุ่มเพื่อนอาจมาจากกลุ่มคนที่อยู่ในสถาบันศึกษาเดียวกัน มาจากถิ่นกำเนิดเดียวกัน หรือประกอบอาชีพเดียวกัน

5.2 ความสำคัญของกลุ่มเพื่อน

สุชา จันทรธรม (2529 : 118) ได้กล่าวถึง การคบเพื่อนของวัยรุ่นว่า เพื่อนมีความสำคัญและมีความหมายต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นจะรู้สึกว่ามีเพื่อนมีความจำเป็น ขาดเสียไม่ได้ ในการประกอบ กิจกรรม

ใด ๆ ก็ตาม มักอาศัยเพื่อนเมื่อมีเรื่องก็มักเล่า หรือขอความคิดเห็นจากเพื่อนและปรับทุกข์กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ของตน

นิภา นิธยาน (2530 : 141) ได้กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนกย่องจากเพื่อนฝูงมากเพียงใด ย่อมทำให้เป็นคนที่มีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในการเข้าสังคมเป็นและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนกย่องจากกลุ่มเพื่อน

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 60) มีแนวคิดว่าคนมักได้รับการอบรมจากเพื่อนที่อายุเท่ากัน หรือมากกว่า และกล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญดังนี้

1. สอนอำนาจที่ไม่ใช่ของใครโดยเฉพาะ โดยเป็นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมด้วย
2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้วัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่
3. ถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าต่าง ๆ ที่กลุ่มสนับสนุน

5.3 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 94 –98) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเจตคติ ความคิด ค่านิยม และการกระทำของวัยรุ่น แต่ยังมีอิทธิพลน้อยกว่าเพื่อนสนิท เพราะวัยรุ่นจะรับเอาความคิด เจตคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อนสนิทของตนมากที่สุด

สุชา จันทน์เอม (2524 : 24 – 25 , 32) กล่าวว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม และเพื่อนในด้านอิทธิพลต่อการกระทำ อิทธิพลต่อความคิด อิทธิพลต่อการสนใจในการกระทำ ทั้งลักษณะร่วมมือและแข่งขัน และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ระเบียบของสังคม

สุชา จันทน์เอม (2528 : 48) กลุ่มเพื่อน เป็นตัวแทนสถาบันทางสังคมหนึ่งที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดแนวความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และวิถีชีวิตให้แก่กันและกัน ค่านิยมของกลุ่มเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบ ว่าเหมือนกับตนเอง หรือไม่ในเรื่องบรรทัดฐาน แบบแผนพฤติกรรม มากกว่าหน่วยสังคมอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคมส่วนรวม

สุพัตรา สุภาพ (2531 : 19 ,23) มีแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนว่า เพื่อนมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก เป็นวัยที่ยากให้เพื่อนยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดต่อความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม

งามตา วณิชานนท์ (2534 : 168 – 170) มีแนวคิดว่ากลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงสุดในช่วงวัยรุ่นโดยมีลักษณะเป็นการถ่ายทอดทางสังคมและการชักจูงที่อาศัยความสนใจในการยอมรับ โดยสมาชิกจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมของกลุ่ม โดยถ้าไม่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับการยอมรับและถูกขับออกจากกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังเป็นทางออกของเด็กที่ต้องการความเป็นอิสระจากการ

ควบคุม กลุ่มเพื่อนสอนประสบการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ที่เท่ากัน กลุ่มเพื่อนให้ความรู้ที่ครอบคลุมไม่สามารถให้ได้ กลุ่มเพื่อนทำให้เด็กได้สัมผัสกับค่านิยมและประสบการณ์ของครอบครัวอื่น และกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างแก่เด็ก

(สุพัตรา สุภาพ. 2526 : 71) เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนอกจากเพื่อนฝูงมากเพียงใด ย่อมทำให้เขาเป็นคนที่มีลักษณะเป็นมิตรน่าคบ กล้าแสดงออกวางตัวในการเข้าสังคมเป็นและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเพียงนั้น ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนอกจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในแง่ที่ดีด้วยอีกต่อหนึ่ง วัยรุ่นที่มีการปฏิบัติตนในการเข้าสังคมกับเพื่อนไม่ดี และไม่เป็นที่นิยมนอกจากเพื่อนฝูง มักจะสร้างทัศนคติต่อตนเองในแง่ไม่ดีขึ้นมา โดยเฉพาะจะมีความรู้สึกแค้นเคียดและบางครั้งก็หวาดหวั่นใจ วัยรุ่นจะพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็น การกระทำทุกอย่างของเพื่อน ผู้เป็นที่รักใคร่ และนิยมนอกจากกลุ่ม ทั้ง ๆ ที่ บางครั้งอาจรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะพยายามแสดงตัวโอ้อวด เพื่อให้เพื่อนประทับใจในความสามารถของตน

(สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร. 2531 : 73) การที่วัยรุ่นได้รับการยกย่อง และยอมรับนับถือจากกลุ่ม ไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการปรุงแต่งพฤติกรรมและลักษณะทางบุคลิกภาพทางสังคมอีกด้วย เนื่องจากความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนนี้ วัยรุ่นจะพยายามปรับปรุงความคิด และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มที่ตนปรารถนาจะเข้าร่วมด้วย ในการคบเพื่อนนั้น บางครั้งอาจมีปัญหาก่อกำเนิดขึ้นได้ หากว่าความสัมพันธ์ไม่อยู่ในขอบเขต ไม่มีมารยาท มีความประพฤติทางเพศไม่เหมาะสม มีการนัดพบปะสังสรรค์กันบ่อยเกินไป จนเสียการเรียน ดังนั้น เด็กวัยรุ่นก็ควรจะได้รู้และเข้าใจถึงมารยาทระหว่างการคบหาสมาคมกับเพื่อน ๆ ด้วยเช่นกัน

ไรส์แมน (Riesman , อ้างจาก สุพัตรา สุภาพ 2519 : 69-71) กล่าวว่ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันบุคคลมักจะยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางในทางปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลดังต่อไปนี้

1. สอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่เป็นแบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่นเด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมเล่นด้วย เช่น การเล่นฟุตบอล ถ้าฝ่าฝืนก็就会被กีดกันออกจากกลุ่ม ซึ่งในที่สุดบุคคลนั้นก็กลายเป็นคนรักษากฎเหมือนคนอื่น ๆ
2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กวัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ ปกติเด็กวัยรุ่นเมื่ออยู่ในกลุ่มมักจะกล้าทำอะไรที่ขัดแย้งหรือลองดีผู้ใหญ่มากกว่าทำโดยลำพังคนเดียว แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะทดสอบว่ากลุ่มสามารถจะขัดแย้งต่อผู้ใหญ่ได้แค่ไหน และพอจะเชื่อถือฟังพาได้แค่ไหน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำลังใจ

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการหรืออาจจะเป็นไปในรูปตรงข้าม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นตัวแทนถ่ายทอดคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการอย่างได้ผลดีที่สุด ถ้าหากกลุ่มสนับสนุนระเบียบและคุณค่าขึ้น

ในระยะของวัยรุ่นเป็นระยะที่เพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิต กลุ่มเพื่อนจะกำหนดความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นให้ทำตามมติและความนิยมของหมู่คณะเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงเหตุว่าถูกหรือผิด

5.4 กระบวนการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

การใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน คือ การเปรียบเทียบทางสังคม (social comparison) และการคล้อยตามกัน (conformity) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบทางสังคม คือกระบวนการที่วัยรุ่นใช้พฤติกรรมและทักษะของกลุ่มเพื่อนมาเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบหรือประเมินตนเอง การเปรียบเทียบทางสังคมปรากฏได้อย่างชัดเจนในวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นต้องการเสนอน้ำ หรือคิดเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในกลุ่มของเขา ผลที่เกิดจากการเปรียบเทียบทางสังคมมีทั้งที่เป็นผลดีและเป็นผลเสียต่อวัยรุ่น

2. การคล้อยตามกัน คือ กระบวนการที่วัยรุ่นยอมรับเอาเจตคติ และพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติตามอันเป็นผลเนื่องมาจากความกดดันของกลุ่ม การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนยิ่งจะมีมากขึ้นเมื่อวัยรุ่นคบกับเพื่อนนาน ๆ ตัวอย่าง พฤติกรรมการคล้อยตามกันของวัยรุ่นที่เด่นชัดได้แก่ การแต่งกายทรงผม และภาษาพูดของวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะเฉพาะประจำกลุ่ม ที่สมาชิกของกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามอย่างกัน โดยไม่มีการคำนึงว่าการแสดงออกของเขาขัดกับสายตาหรือความรู้สึกของผู้อื่นหรือไม่ ขอแต่เพียงให้พฤติกรรมของเขาเป็นที่ยอมรับและยกย่องของสมาชิกในกลุ่มเขาก็พอใจแล้ว

สรุปผลการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง ผลจากการที่วัยรุ่นได้คบหาบุคคล และทำให้นักเรียนประพฤติตนตามการกระทำของเพื่อน การยอมรับและปฏิบัติตามพฤติกรรมของกลุ่มทั้งในด้านดีและไม่ดี รวมทั้งรับเอาค่านิยม ความเชื่อ และเจตคติของกลุ่มมาเป็นของตนเอง และเนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างมากผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำเอาอิทธิพลที่วัยรุ่นได้รับจากเพื่อนมาเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความคาดหวังในการสมรส

5.5 สาเหตุของการเข้ากลุ่มเพื่อน

หัทธรัตน์ กิจบำรุง (2546 : 63 – 64) โดยทั่วไปแล้ว วัยรุ่นต้องการเพื่อนด้วยเหตุผลหลักดังนี้หลายอย่าง สาเหตุสำคัญ ๆ พอจะประมวลได้ มี 7 ประการ ดังนี้

1. ต้องการความเชื่อมั่น หรือช่วยเสริมความมั่นใจของเขาให้มากขึ้น เพราะวัยรุ่นที่มีบทบาทใหม่แบบผู้ใหญ่จะต้องดำเนินการและแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาที่สูงขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ปัญหาอุปสรรคในหน้าที่การงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน วัยรุ่นตกอยู่ในความรู้สึกโดดเดี่ยวไม่มั่นใจ เพื่อนและกลุ่มเพื่อนสามารถช่วยเหลือได้ อย่างน้อย ๆ ก็รับรู้

ปัญหาและช่วยผ่อนคลายข้อกังวลใจได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในกรณีที่วัยรุ่นมีความมั่นใจอยู่บ้างในบางเรื่อง เขาก็ยังต้องการเพื่อนเพื่อเสริมสภาพความมั่นใจให้มากขึ้น หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้กว้างขวางออกไปด้วย

2. ต้องการอิสระ เป็นตัวของตัวเอง การอยู่ในแวดวงของครอบครัว พ่อแม่พี่น้องหรือญาติ ทำให้เขารู้สึกว่าเขาต้องพึ่งพาและอยู่ในกรอบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของบ้าน เขารู้สึกว่าพ่อแม่ยังเห็นเขาเป็นเด็กอย่างที่เคยเป็นมาแต่เขาคิดว่ามิได้เป็นเด็กติดอกติดใจต่อไปแล้ว เขาเป็นอิสระในการคิด ตัดสินใจ หรือแสดงความเห็นใด ๆ บ้าง แต่ภายในบ้านโอกาสเช่นนี้มีไม่มากนัก เขาจึงต้องการสถานที่ใหม่ พบคนใหม่ ๆ ที่จะทำให้เขาเป็นอิสระแก่ตัวเองตามสมควร ในความรู้สึกของวัยรุ่นเพื่อนและกลุ่มคือบ้านใหม่ของเขานั้นเอง วัยรุ่นที่มีความรู้สึกได้ว่าอิสระเมื่ออยู่กับครอบครัวเขาก็จะติดเพื่อนและกลุ่ม ซึ่งมักพบอยู่เสมอในครอบครัวที่ค่อนข้างเผด็จการ เคร่งครัดเด็กเกินไป หรือในครอบครัวที่ละเลย ไม่ค่อยสนใจเด็กจะถูกจำกัดความคิดเห็น รู้สึกถูกควบคุมบังคับและวิตกกังวล หรือรู้สึกโดดเดี่ยว ว้าเหว่ ขาดความอบอุ่น การคบหาเพื่อนช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายกังวลและอบอุ่นขึ้นกว่าอยู่ในครอบครัวของตน การติดเพื่อนจึงมักมีลักษณะเป็นการพึ่งพามากกว่าจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือสร้างสรรค์กิจกรรมสังคมเท่าที่ควร ถ้าหากได้กลุ่มเพื่อนหรือผู้นำกลุ่มที่ไม่ดีนัก อาจถูกชักจูงไปในทางไม่เหมาะสมได้ง่าย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือวัยรุ่นที่ติดเพื่อนแบบพึ่งพามากเกินไป ทำให้ขาดพัฒนาการทางสังคมมากกว่าการจะเสริมพัฒนาการ

3. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน วัยรุ่นอยู่ในสภาพที่เรียกว่า โตเกินไปที่จะเล่นของเล่นของเด็ก ๆ แต่ก็ยังเด็กเกินไปที่จะรับผิดชอบงานต่าง ๆ แบบผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงแสวงหาความสนุกสนานเพื่อหลีกเลี่ยงสภาพดังกล่าวในบางโอกาส โดยเฉพาะช่วงที่ต้องรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ หรือถูกคาดหวังที่จะต้องทำเช่นนั้น วัยรุ่นมักจะเกิดความตึงเครียดเกินไป จึงหันเข้ากลุ่ม ซึ่งมีโอกาสผ่อนคลายสนุกสนานมากกว่า

4. ต้องการมีประสบการณ์ในความสัมพันธ์กับผู้อื่น ในกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นมีโอกาสมากกว่าที่จะได้เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันหรือต่างเพศว่าเขาจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่อย่างไรบ้าง การเรียนรู้เช่นนี้จะช่วยในการปรับปรุงตัวเองในสังคมได้กว้างขวาง และได้ประสบการณ์ที่แก้ไขตนเองให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น

5. ต้องการความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาความสามารถ ความอดทน และความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องการเรียน การงาน และเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะได้รับจากการสนทนาถกเถียงในเรื่องราวหรือปัญหาต่าง ๆ กับกลุ่มเพื่อน ทั้งที่มีภูมิหลังและพื้นฐานครอบครัวที่คล้าย ๆ กัน หรือแตกต่างกัน

6. ต้องการโอกาสที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะทางสังคมของวัยรุ่น เน้นความสามารถและเทคนิคการสนทนา การแสดงมารยาทที่ดีงาม ในการเข้ากลุ่ม และความสามารถในเชิงยืดหยุ่น ประนีประนอม

7. ต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยธรรมชาติ ซึ่งในเรื่องนี้วัยรุ่นไม่ได้รับการตอบสนองในบ้านของตน การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศวัยรุ่นส่วนมากไม่อาจกระทำได้โดยตรง จะอาศัยการผ่านกลุ่มต่าง ๆ เป็นสื่อกลาง โดยเริ่มพัฒนาการจากความเป็นเพื่อนธรรมดา ขึ้นสู่ความเป็นคนรักโดยลำดับ ในขั้นแรกที่วัยรุ่นเริ่มปรารถนาที่จะมีเพื่อนต่างเพศหรือพึงพอใจเป็นพิเศษ จะมีความรู้สึกตื่นเต้นกังวลใจ ซึ่งบางครั้งต้องการเพื่อนเพื่อรับรู้ ปลอบประโลมใจตามสมควร และอาจต้องการคนปรึกษาหารือเพื่อให้สมปรารถนาของตนในที่สุด

โดยสรุป เพื่อนจะเป็นบันไดที่ทอดไปสู่คนที่ต้องการจะให้เป็นคนรัก ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาหารือให้กำลังใจต่าง ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการคบเพื่อนหรือเข้ากลุ่มของวัยรุ่นส่วนหนึ่งด้วย

5.6 อิทธิพลกลุ่มเพื่อนกับการคาดหวังในการสมรส

ในระยะของวัยรุ่นเป็นระยะที่เพื่อนมีอิทธิพลมาที่สุดในชีวิต กลุ่มเพื่อนเป็นตัวกำหนดความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่น ให้ทำตามมติของคณะเป็นส่วนใหญ่ โดยกลุ่มเพื่อนทำหน้าที่ถ่ายทอดความเชื่อ เจตคติ วิธีการดำเนินชีวิต การกระทำ บุคลิกภาพ ตลอดจนค่านิยมทางความคิดให้แก่กันและกัน มีความชอบที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้เกิดการเลียนแบบ การแลกเปลี่ยนอารมณ์ซึ่งกันและกันได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย ดังนั้นในเรื่องของความคาดหวังในการสมรสก็เช่นกัน หากสมาชิกในกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่มองมีความคาดหวังต่อการสมรสกับคู่รักของตน ย่อมทำให้ผู้ที่ไม่ได้สนใจ หรือให้ความสำคัญในเรื่องนี้ หันกลับมามองความคิดเห็น ทัศนคติของคนในกลุ่ม และคล้อยตามยอมรับความคิด ค่านิยมเหล่านั้น มาเป็นของตนเองในที่สุด

5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

พันตำรวจโท บรรพต เวียงนนท์ (2542) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจ พบว่า การสนับสนุนจากเพื่อนฝูงในการเลือกคู่สมรสนี้มาเป็นภรรยา มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจ มีผลต่อความมั่นใจ การตัดสินใจเลือกคู่ครองที่ดีของข้าราชการตำรวจ

อัจฉรา ถนัดหัตถกรรม (2527 : 66 – 76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ ซึ่งพบว่านักเรียนทหารตำรวจมีค่านิยมที่ไม่แตกต่างกันเพราะแนวทางการอบรมสั่งสอนของสถาบันการศึกษา และอิทธิพลของเพื่อน

จรรยา เศรษฐบุตร (2539 : 174 – 178) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับค่านิยมด้านทำแท้ง ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของกฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 100 – 107) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทย และแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และพบว่า นิสิตที่

ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนต่างก็มีค่านิยมด้านความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ด้านความนิยมสินค้าไทยแตกต่างกัน

วาสนา วราภักดิ์ (2524) ศึกษาจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยเรียนอิทธิพลทางบ้านที่เคยได้รับจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะลดลง เด็กจะ เรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และประสบการณ์จากเพื่อนมากกว่า

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และน่าจะมีผลต่อความคาดหวังในการสมรสด้วย

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่คบหาคู่รักกับความคาดหวังในการสมรส

คนส่วนใหญ่ถือว่า ชายหญิงที่คบหาอยู่กัน ยิ่งรู้จักกันนานเพียงใด ก็ยิ่งเป็นโอกาสให้ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ ได้ศึกษาลักษณะนิสัยใจคอของกันและกันมากขึ้น ซึ่งถ้าคู่รักมีทัศนคติทางสังคมในเรื่องต่าง ๆ ที่ตรงกัน มีความเข้าอกเข้าใจกัน ความใกล้ชิดความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างก็ย่อมทำให้ความรักของทั้งคู่ มีความมั่นคงต่อกันมากยิ่งขึ้น จึงย่อมส่งผลต่อความคาดหวังในการสมรส และคิดถึงการใช้ชีวิตในอนาคตร่วมกัน

อุบลรัตน์ พิษณุชยะนันท์ (2531) ศึกษา คุณภาพชีวิตสมรสกรณีข้าราชการสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการจะมีระยะเวลาคบคั่นยาวก่อนการสมรส

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น

7.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescent) ในทศวรรษที่ผ่านมา คือ บุคคลที่มีอายุประมาณ 12-18 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายเพิ่มขึ้นเป็น 12-25 ปี โดยให้เหตุผลว่าเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งพาตัวเองทางเศรษฐกิจต้องยืดระยะเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ช้ากว่ายุคสมัยที่ผ่านมา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540, น. 329)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540, น. 329) แบ่งช่วงระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวัยแรกรุ่น (12-15 ปี) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (16-17 ปี) และระยะวัยรุ่นตอนปลาย (18-25 ปี) และให้ความสำคัญกับช่วงระยะวัยรุ่นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็ก ต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่นับเป็นช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นผู้ใดดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่นเด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้ดี แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงข้ามวัยรุ่นจะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากอย่างมาก

สุชา จันทรโสม (2521, น. 20) แบ่งช่วงอายุวัยรุ่นแตกต่างออกไป คือ 10-12 ปี จัดเป็นระยะก่อนวัยรุ่น 13-16 ปี เป็นระยะวัยแรกรุ่น และ 17-21 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย และ

เพราะความที่ไม่สามารถกำหนดให้แน่นอนได้ว่าวัยรุ่นเริ่มต้นหรือสิ้นสุดเมื่อใด ดังนั้นจึงให้นับเอาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปร่าง และสรีระร่างกายเป็นสำคัญในการที่จะกำหนดว่าเริ่มเข้าสู่หรือเป็นวัยรุ่นแล้ว

นอกจากนี้ Hurlock (สุชา จันทรเฒ, 2521, น. 19) ได้อธิบายครอบคลุมความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นความเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ โดยเด็กที่จะบรรลุถึงขั้นวุฒิภาวะนี้ได้ต้องมีทั้งการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย และมีพัฒนาการอีก 3 ด้านเจริญไปพร้อม ๆ กันด้วย ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม

สรุป จากการประมวลความหมายของวัยรุ่นจากคำจำกัดความต่าง ๆ ของนักวิชาการพบว่าวัยรุ่นจัดเป็นระยะเวลาที่คาบเกี่ยวระหว่างการเจริญเติบโตจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นระยะที่มีการพัฒนาเติบโตในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และด้านสังคมควบคู่กันไป จึงนับได้ว่าช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้อาจจัดเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิตก็ว่าได้

7.2 ความต้องการของเด็กวัยรุ่น

ความต้องการของเด็กวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับ “ค่านิยม” (Value) ที่เด็กแต่ละบุคคลยึดถือ แต่เด็กวัยรุ่นมักจะยึดถือค่านิยม ในกลุ่มของตนที่เข้าร่วมอยู่เป็นส่วนใหญ่ แต่ค่านิยมอาจเปลี่ยนได้ ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมเป็นประการสำคัญ เพราะฉะนั้นความต้องการของเด็กวัยรุ่น “กลุ่ม” จึงมีอิทธิพลมาก ด้วยเหตุนี้เอง ถ้าพิจารณาความต้องการพื้นฐานเบื้องต้นของเด็กวัยรุ่น สามารถที่จะแยกพิจารณาออกได้เป็นประเด็น ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความต้องการความรัก

ความรักที่เด็กวัยรุ่นต้องการนั้น อาจมีหลายรูปแบบ อาทิ ต้องการความรักจากบิดามารดา มีความรักเพื่อนฝูงพวกพ้อง รักเพื่อนต่างเพศ หรือรักตัวเอง อยากประสบความสำเร็จ

2. ความต้องการอิสระ

ความต้องการในข้อนี้เด็กวัยรุ่นมักมีความคิดรุนแรงมาก ทั้งนี้เพราะเป็นวัยที่อยู่ระหว่างช่วงการเป็นเด็กและการเป็นผู้ใหญ่ จึงมีความต้องการอยากแสดงออกด้วยการเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นมักจะไมยอมให้ผู้ใหญ่หรือบิดามารดาเข้ามาก้าวร้าวภายในชีวิตของตนเองมากเกินไป บางครั้งชอบทำอะไรโดยมิให้บิดามารดารู้เห็นหรือรับทราบด้วยหรือมีความรู้สึกไม่ต้องการให้ใครมาสั่งสอน หรือมาคอยช่วยเหลือโดยมีความคิดว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

3. ความต้องการรวมกลุ่ม

สำหรับวัยนี้ “เพื่อน” มีอิทธิพลมากและมีความสำคัญสำหรับเขามาก ด้วยเหตุนี้ในวัยรุ่น จึงอยากให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน จึงทำให้ต้องพยายามทำตัวและประพฤติปฏิบัติตนให้เหมือนเพื่อนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การแสดงออก รสนิยม ความคิดเห็น จึงทำให้มีความรู้สึกคล้ายกันว่า เพื่อนนั้นมีความสำคัญมากกว่าบิดามารดาเสียอีกในบางครั้ง หรือมักจะเชื่อถือเพื่อนมากกว่าบิดามารดาในบางเรื่องก็มี

4. ความต้องการแบบอย่างที่ดี

จริงอยู่แม้ว่าเด็กวัยรุ่นมีความต้องการอิสระเสรี ต้องการเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด แต่ทว่าในเวลาเดียวกันเด็กวัยรุ่นต้องการคำแนะนำคำแนะนำที่เป็นแนวทางที่เป็นแนวทางที่ดีจากผู้ใหญ่หรือผู้มีประสบการณ์มากกว่า ด้วยเหตุนี้ผู้ใหญ่ โดยเฉพาะบิดามารดาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตลอดจนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ คอยตักเตือนในการประพฤติปฏิบัติตนทั้งในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กวัยรุ่นต้องเป็นผู้ที่ลองผิดลองถูกด้วยตัวเอง

5. ความต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ

วัยรุ่นมักมีความต้องการที่จะทดลองของใหม่ๆ แปลกๆ ที่ยังไม่เคยประสบพบ มักจะมีความปรารถนาอย่างรุนแรง หรืออยากที่จะเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเอง บางครั้งอาจเอาตัวเองไปทดลองเพื่อที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่เหล่านี้ จนอาจจะกลายเป็นการเสี่ยงมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถูกห้ามหรือกีดกันมักจะต้องเอาชนะ เช่น อยากทดลองมีเพื่อนต่างเพศ อยากลองสูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือบางครั้งอาจถูกชักชวนไปในหนทางอบายมุขนานาประการเอเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แปลกๆ ที่ยังไม่เคยทำให้บางครั้งเกิดความพลาดพลั้งหรืออันตรายต่อตัวเอง ทำให้ต้องพลาดหรือเสียอนาคตไปก็มี

6. มีความรู้สึกรุนแรง

คุณลักษณะความต้องการหนึ่งของวัยรุ่น คือมีความรู้สึกทางอารมณ์รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นด้านความรัก ความต้องการหรือความปรารถนามักจะต้องให้ได้รับความสำเร็จสมความปรารถนา ในสิ่งที่คาดหวังหรือในสิ่งที่ฝันเอาไว้ ทำให้บางครั้งเมื่อพลาดหรือผิดหวังจะมีความรู้สึกเสียใจอย่างรุนแรง หรืออาจแสดงออกในรูปต่างๆ เช่นหนีออกจากบ้าน กินยาฆ่าตัวตาย หรือใช้สิ่งของอื่นเป็นเครื่องปลอบใจ เช่น สุรา ยาเสพติด

7.3 แนวคิดเรื่องความรักของเด็กวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ ทางด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเกี่ยวกับขนาดรูปร่าง ทางด้านชีวปัญญามีการพัฒนาอย่างมาก สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดลึกซึ้ง มีความคิดรวบยอด และมีอุดมการณ์ ทางจิตใจก็มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์เพศ ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ความต้องการเป็นอิสระ และความต้องการผูกพันใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม เป็นช่วงเวลาของการแสวงหาความเป็นเจ้าของใครสักคนที่เขาอยากใกล้ชิด และมีความปรารถนาทางกามารมณ์ (สุวัทนา อารีพรรค, 2523 , น. 606)

ความรักของเด็กวัยรุ่นเป็นสิ่งที่แปลกและน่าตื่นเต้น ความรักเพศตรงข้ามเป็นความรักที่เกิดจากฮอร์โมนเพศ ซึ่งแต่เดิมมีเพียงความรักและผูกพันภายในครอบครัว ต่อมาจึงหันมาสนใจเพื่อนรุ่นเดียวกันและเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความรักในวัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539, น. 54-62)

1. ความรักตนเอง เกิดจากการเห็นความสำคัญของตนเอง การเริ่มดูแลสุขภาพร่างกายด้วยการออกกำลังกาย การระมัดระวังดูแลทรวดทรงให้สวยงาม การดูแลบุคลิกภาพด้านการแต่งกาย ทรงผม รู้จักขวนขวายหาความรู้ในการปรับปรุงตนเอง เช่น เขียนจดหมายถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้ตามคอลัมน์เกี่ยวกับความงามในนิตยสาร หรือโทรศัพท์ปรึกษาตามสถานีวิทยุซึ่งจัดรายการถาม – ตอบสารพันปัญหา สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นมีความรัก และสนใจตนเอง ต้องการให้ตนเองดูดีในสายตาของบุคคลที่พบเห็นในสังคม

2. ความรักเพื่อน ในช่วงวัยแรกวัยรุ่นจะมีเพื่อนมากมาย กลุ่มเพื่อนจะรวมผู้ที่มีลักษณะนิสัยใจคอและรสนิยมเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนเพศเดียวกัน ลักษณะการคบจะคบกันเป็นกลุ่มใหญ่ แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย จำนวนเพื่อนในวัยรุ่นจะลดลง โดยให้ความสนิทสนมเฉพาะคนที่ตนพอใจเท่านั้น เด็กจะคบกันเพื่อการกิน การเที่ยว การเล่น เพื่อให้มีความสนิทสนมกันมากขึ้น และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันตลอดเวลา แม้ว่าจะเจอกันที่โรงเรียนแล้วก็ตาม ยังต้องมีการเขียนจดหมาย หรือโทรศัพท์คุยกันอีกได้นาน ๆ

3. ความรักที่มีต่อบุคคลที่ตนชื่นชมเป็นพิเศษ เป็นความรู้สึกที่เด็กมีต่อบุคคลที่เก่ง มีความสามารถในด้านที่ตนสนใจอยู่ จะเป็นความรู้สึกเหมือนบุคคลนั้นเป็นวีรบุรุษ และจะเอาเป็นแบบอย่าง เด็กจะพยายามติดตามข่าวคราว ผลงาน ความเคลื่อนไหว บุคคลที่เด็กนิยมชมชื่นมักเป็นนักกีฬา นักดนตรี นักร้อง นักแสดง หรือแม้แต่บุคคลในครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นพี่ ป้า น้า อา ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน เด็กวัยรุ่นจะพยายามเลียนแบบวีรบุรุษของตนในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย ทรงผม การพูด หรือวิธีการทำงานเด็กจะใช้ความพยายามที่จะเรียนรู้รายละเอียดของบุคคลเหล่านี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะพบได้จากการที่เด็กเขียนจดหมายไปสอบถามนิตยสารต่าง ๆ ที่เสนอคอลัมน์เกี่ยวกับบุคคลที่ตนสนใจ หรือโทรศัพท์ไปถามเรื่องราวส่วนตัว หรือขอที่อยู่เพื่อติดต่อเอง

4. ความรักเพื่อนต่างเพศ เนื่องจากฮอร์โมนต่อมเพศเริ่มทำงานในช่วงวัยรุ่นนี้ เด็กวัยรุ่นจึงมีความตื่นตัวทางเพศสูง มีความต้องการที่จะได้เป็นที่รัก ที่ปรารถนา และที่กล่าวขวัญถึงเพศตรงข้าม จึงมีความพยายามที่จะทำตัวให้เป็นจุดเด่น โดยจะเริ่มทำตัวให้เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น การแต่งกายที่สะดุดตา การพูดจาที่สะดุดหู มีการบัญญัติคำใหม่ ๆ หรือที่เรียกว่าภาษาแสลงของวัยรุ่นขึ้น การพูดเสียงดังเพื่อดึงดูดความสนใจ เป็นต้น วัยรุ่นมักจะคิดว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว และสามารถมีคู่รักได้ ความรักในช่วงวัยรุ่นนี้จะมีหลายประเภท ได้แก่

- ความรักแบบเด็ก ๆ (Puppy Love or Calf Love) เป็นความรักแบบหลงใหลใฝ่ฝัน งามกาย ชั่วครู่ชั่วยาม เป็นความรักชนิดที่ไม่มีเหตุผล ไม่สนใจสิ่งใด ๆ มักจะเกิดช่วงวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลาง ความรักชนิดนี้ไม่จริงจังยั่งยืน หากพบคนใหม่ที่ถูกใจกว่า เห็นว่าดีกว่า สวยกว่า หล่อกว่า ก็จะเปลี่ยนใจไปได้ง่าย ๆ

- ความรักแบบชื่นชมบูชา (Hero Worshipping) เป็นความรักที่อาจจริงจังยั่งยืนหรือไม่จริงจัง ยั่งยืนก็ได้ ความรักชนิดนี้เป็นไปตามความสนใจของคนใกล้ชิดในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนสนิท แต่หากเด็กมีความสนใจต่อสิ่งนั้นอย่างแท้จริง เด็กทุ่มเทการศึกษาเรื่องราวนั้น ๆ ตลอดมา และจะให้ความจงรักภักดีต่อสิ่งนั้นไม่เสื่อมคลาย จะไม่หายไปได้ง่าย ๆ เพราะไม่ได้เกิดจากความนิยมชั่วคราวของสังคม ความรักชนิดนี้บางครั้งมีความคลั่งไคล้ (Crazy) อยู่ในตัว เช่น การคลั่งดารา คลั่งนางงาม คลั่งนักกีฬา เป็นความรู้สึกที่มีต่อคนเด่นในระดับชาติหรือระดับโลก เด็กวัยรุ่นมีความคลั่งไคล้บุคคลที่เป็นเสมือนตัวแทนของความใฝ่ฝันของตนเองที่มีอยู่ในใจ

- ความรักในเพศเดียวกัน (Sex Aversion) พฤติกรรมรักเพศเดียวกันมีปรากฏทั้งในเพศชายและเพศหญิง เป็นลักษณะของการไม่สนใจในเพศตรงข้าม หรือการทำตัวเป็นเพศตรงข้าม คือ เด็กชายมีพฤติกรรมแบบผู้หญิง หรือเด็กหญิงมีพฤติกรรมแบบเพศชาย ลักษณะโดยทั่วไปของความรักในเพศเดียวกัน ในผู้ชายเรียกว่า โฮโมเซ็กชวล (Homosexuality) เรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า “เกย์” สำหรับผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน และไม่สนใจในเพศตรงข้ามเรียกว่าเลสเบียน (Lesbian) หรือเรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า “ทอม-ดี้” การเกิดเป็นรักร่วมเพศนั้นเกิดจากความรู้สึกที่มีความขัดแย้ง และความกดดันในใจเรื่องเพศตรงข้ามในวัยเด็ก จึงทำให้หันไปสนใจในเพศเดียวกันแทน

5. ความรักกับเพศตรงข้าม ความรักที่เราต้องการศึกษานี้ เป็นความรักในแบบสุดท้าย คือความรักในเพื่อนต่างเพศ เด็กในวัยนี้มีความต้องการทำตัวให้เป็นที่พอใจของเพศตรงข้าม ความพยายามในการเรียนรู้เรื่องราวของเพศตรงข้าม สนใจในการสร้างเสน่ห์และความประทับใจให้แก่เพื่อนต่างเพศ มีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ และบทบาทเกี่ยวกับเรื่องเพศจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพราะความรู้เกี่ยวกับเพศเป็นสิ่งสำคัญ มีความจำเป็นต่อการปรับตัวทางเพศ ก่อนที่จะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตการแต่งงานในวัยผู้ใหญ่

นอกจากนั้นเด็กวัยรุ่นยังให้ความสนใจในการใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้าม มีความรู้สึกผูกพันรักใคร่มากจนไม่มีเวลาคิดถึงเรื่องอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากบุคคลในสังคม และสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น ละครโทรทัศน์ นวนิยาย จากการสำรวจพบว่า เด็กวัยรุ่นชายชอบวัยรุ่นผู้หญิงที่มีนิสัยเยือกเย็น สนุกสนาน ร่าเริง เรียบร้อย อ่อนโยน และมีหน้าตาดี แต่จะไม่เน้นเรื่องเครื่องแต่งกาย เงินทอง และความมีหน้ามีตาทางสังคมของฝ่ายหญิงมากนัก ส่วนวัยรุ่นหญิงมักสนใจชายที่มีรูปร่างดี แต่งกายดี มีเสน่ห์ สุภาพ สะอาด สังคมเก่ง พูดจาคล่องแคล่ว ส่วนเงินทองและชาติตระกูลนั้นรองลงมา อย่างไรก็ตาม การเลือกคู่ครองของวัยรุ่นนั้น มีความแตกต่างกันตามทัศนคติ ค่านิยม การอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมของวัยรุ่นด้วย

วัยรุ่นในช่วงอายุต่างกันจะมีการสนองตอบในเรื่องความรักกับเพศตรงข้ามต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามการพัฒนาของร่างกายและอารมณ์ เช่น (สุวัทนา อารีพรรค, 2523, น. 607-620)

วัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 18-20 ปี) เป็นช่วงที่ใกล้เข้ามาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจะเริ่มหันมาสนใจอนาคตของตน เด็กหนุ่มจะสนใจเกี่ยวกับอาชีพ และเด็กสาวก็จะสนใจงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อ

ชีวิตสมรส ดังนั้นวัยรุ่นระยะนี้จึงมีการเลือกอาชีพและคู่ครอง ซึ่งจะช่วยให้เอกลักษณ์หรือความเป็นตัวของตัวเองมั่นคงยิ่งขึ้น และมีความสามารถจะสนิทสนมกับเพศตรงข้ามได้มากขึ้น วัยรุ่นจะค่อย ๆ ลดการเอาแต่ใจตนเองและการรักตนเองมากเกินไปในเรื่องความรักและความต้องการทางเพศ ความรักของเขาจะมีการคำนึงถึงความสุขของอีกฝ่ายด้วย และความสุขของอีกฝ่ายที่ได้รับจะเป็นความสุขของเขาด้วยเช่นกัน เขาจะรู้สึกว่าคุณค่าความสมบูรณ์ถ้าไม่มีเพศตรงข้าม เขาต้องการที่จะร่วมหัวจมท้ายกับใครสักคนซึ่งบทบาทและวิถีทางของความรักจะร่วมกับเขาได้พอเหมาะพอดี เขาจะไม่หาคนที่มีความสมบัติเหมือนเขาหรือมีคุณสมบัติซึ่งเขาต้องการเป็นเจ้าของอีกแล้ว แต่จะหาคนที่ทำให้เขาสมบูรณ์ และมีความสุขในตัวเอง

ในช่วงนี้วัยรุ่นจะเริ่มกลับไปสนใจใหม่ว่าเขาคือใคร และมีนิยามของความเป็นตัวเองค่อนข้างจะแน่นอน เขามักจะมีความรู้สึกผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับใครสักคน ความหมายและความเต็มใจในความรักจะแตกต่างกันในแต่ละคนขึ้นกับวุฒิภาวะทางอารมณ์ของเขา ในระยะแรกเขาจะรู้สึกเหมือนเป็นคนคนเดียวกัน การคิดพูดถึงตนจะใช้สรรพนามว่า “เราทั้งสอง” ซึ่งเน้นถึงการมีความสนใจความรู้สึก และชีวิตในอนาคตร่วมกัน เขาอยากจะอยู่ร่วมกัน และมีประสบการณ์ร่วมกันอย่างมาก สิ่งใดที่ต้องทำให้แยกจากกันก็จะทำให้เขาคิดถึงอีกฝ่าย การจากกันจะสร้างความรู้สึกเจ็บปวด หรือการมีคนอื่นมาแทนที่ก็จะเกิดความทุกข์ทรมานอย่างรุนแรง การมีความรักความต้องการเพศตรงข้ามจะเข้าไปแทนที่การยึดติดกับพ่อแม่ การผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ทางจิตใจมักจะรวมเป็นสิ่งเดียวกันกับความใกล้ชิดทางร่างกายและทางเพศ แต่ในระยะนี้วัยรุ่นจะคำนึงถึงเรื่องจิตใจมากกว่าเรื่องเพศ

7.4 การเตรียมตัวเพื่อการแต่งงานของวัยรุ่น (Preparing for Marriage and Family Life of Adolescent)

การเตรียมตัวเพื่อการแต่งงาน หมายถึง การเตรียมตัวเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพศตรงข้าม เสริมทัศนคติในการแต่งงาน การมีบุตร มีครอบครัว (ชยันต นาคนุปผา. 2515 ; อ้างอิงมาจาก Havighurst. 1952) วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเพศและเริ่มสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อการมีครอบครัวมากขึ้น ให้ความสนใจกับชีวิตครอบครัวมากขึ้น สนใจศึกษาบทบาทของบิดามารดา การคบเพื่อนต่างเพศยังคำนึงถึงความเห็นชอบของบิดามารดา และเห็นว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในชีวิตสมรส และการวางแผนครอบครัวเป็นวิธีป้องกันในขณะที่ยังไม่พร้อมที่จะแต่งงาน (สุณีย์ อีรดากร. 2526) เด็กวัยรุ่นมักใฝ่ฝันในเรื่องความรัก ซึ่งมักได้รับการกระตุ้นจากหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์ หรือจากการซุบซิบนินทาซึ่งเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนฝูง และวัยรุ่นเองต้องการได้เป็นที่รัก ความสัมพันธ์แบบชู้สาวระหว่างชายหญิงในระยะวัยรุ่น เริ่มจากความสนิทสนมไปสู่ความรักและการแต่งงานในที่สุด ลำดับขั้นของความสัมพันธ์ดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นระยะที่วัยรุ่นจะมีความรู้สึกผูกพันกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่ในใจ ส่วนใหญ่มักเป็นคนมีชื่อเสียง เริ่มตั้งแต่คนที่เขาสามารถติดต่อโดยส่วนตัวได้ จนกระทั่งถึงบุคคลที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถติดต่อโดยตรงได้ ความผูกพันในใจเช่นนี้ จะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเองว่า

บุคคลชนิดใดที่เขาต้องการจะเป็น นับว่าเป็นประโยชน์มากในแง่ที่จะช่วยให้เขามีค่านิยม และ เป้าหมายที่สำคัญคือ วัยรุ่นจะพยายามพัฒนาตัวเขา เพื่อให้สิ่งที่เขาใฝ่ฝันนั้นเกิดขึ้นจริง ๆ กับตัวเขา

ขั้นที่ 2 วัยรุ่นจะเกิดความสนใจเพศตรงข้ามคนใดคนหนึ่ง ที่เขาคิดว่าเหมาะสมกับอายุและ ตัวเขา ความสนใจลักษณะนี้อาจก่อให้เกิดความรักที่รุนแรงวิจิตรพิสดารและหลงใหลใฝ่ฝัน เป็น ความรักอย่างไม่มีอุดมการณ์ เป็นความรักในแง่ความรู้สึกหรือความฝันอย่างเดียว

ขั้นที่ 3 การหาโอกาสพบปะกันหรือนัดกันไปเที่ยวเป็นลำดับต่อมาหลังจากที่เขาเริ่มสนใจใคร คนหนึ่ง ส่วนใหญ่มักจะนัดกับเพื่อนเพศตรงข้ามที่อยู่ในกลุ่มเพื่อน (Cliques) เดียวกัน การเที่ยว ด้วยกันระหว่างวัยรุ่นหญิงและชายนั้น ก็นับได้ว่ามีประโยชน์และเกิดคุณค่าหลายประการ เป็นต้นว่า ช่วยให้เขาปรับตัวต่อเพศตรงข้ามได้ดีขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มีสภาพทางอารมณ์ที่มั่นคง ขึ้น และมีโอกาสเรียนรู้บทบาทของตนให้เหมาะสมกับเพศ

ขั้นที่ 4 หลังจากที่วัยรุ่นได้เที่ยวด้วยกัน เขาก็จะสามารถตัดสินใจได้ว่าเพื่อนต่างเพศคนใดที่ เหมาะสมกับเขา ใครที่มีรสนิยมหรือเจตนาที่ดีที่จะไปด้วยกันได้ ถ้าหากผู้ที่เขาเกี่ยวข้องนั้นเป็นที่พึง พพอใจซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ก็จะแนบแน่นขึ้น เขาจะนัดเจอกันบ่อยขึ้น และจะแสดง ความเป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 ขั้นนี้เป็นการหมั่นหมายกันเบื้องต้น เขาจะเริ่มคิดถึงการแต่งงาน แต่ระยะนี้ก็ยัง คง เป็นเพียงการหมั่นหมายที่ยังไม่เป็นพิธีการ ยังไม่ได้ประกาศให้ผู้อื่นรู้ เป็นการรู้กันภายในระหว่างเขา เท่านั้น

ขั้นที่ 6 การหมั่นจะเกิดขึ้นหลังจากที่เขาได้ตัดสินใจแน่วแน่แล้วว่าที่จะแต่งงานกัน อาจมีพิธี หมั่นเป็นทางการเกิดขึ้น

ขั้นที่ 7 คือการแต่งงาน ขั้นนี้เขาจะมีความคิดเห็นและวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการที่จะอยู่ ร่วมกันอย่างถาวร ถ้าหากว่าการแต่งงานนั้นเกิดขึ้นทั้ง ๆ ที่เขายังอยู่ความดูแลของพ่อแม่ ยังต้อง พึ่งพาอาศัยพ่อแม่เลี้ยงดูอยู่ เราถือว่าการแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย

ลำดับขั้นต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ บางคนอาจจะติดอยู่ที่ขั้นใดขั้นหนึ่งนานหรืออยู่ในขั้นหนึ่ง เพียงระยะเวลาอันสั้นเกินไป หรือบางคนอาจจะกระโดดข้ามขั้นเลยก็ได้ ซึ่งกาดติดอยู่ที่ขั้นใดขั้นหนึ่ง ยาวนานหรือระยะสั้นเกินไปก็ดี หรือการกระโดดข้ามขั้นก็ดี อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนรู้ที่ จะปรับตัวในขั้นอื่น ๆ ต่อไปได้ และ สุชา จันทรธอม (2528) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนต่าง เพศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตามอายุ คือ เมื่ออายุประมาณ 13-14 ปี เด็กหญิงเริ่มสนใจในเพศ ชายและพยายามทำทุกอย่างที่จะเรียกร้องความสนใจจากเด็กชาย แต่เด็กชายยังเฉย ๆ อยู่ เมื่ออายุ ประมาณ 14-16 ปี เด็กชายเริ่มสนใจในเด็กหญิงขึ้นบ้าง และบางคนเริ่มแยกตัวไปสนิทสนมกับเพศ ตรงข้าม และอายุประมาณ 17-18 ปีหรือมากกว่า เด็กชายและเด็กหญิงจะเริ่มจับกันเป็นคู่ ๆ

ในเรื่องการแสดงความรักของวัยรุ่นนั้นจะต้องแสดงออกให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและต้อง เรียนรู้ถึงขอบเขตแห่งเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความรัก เพื่อที่จะควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในกรอบที่

สังคมมุ่งหวัง การแสดงความรักของวัยรุ่นและหนุ่มสาวมีอยู่หลายลักษณะแตกต่างกันไปตามบุคคล และสังคม บางครั้งพฤติกรรมที่ปรากฏออกนอกขอบเขตที่กำหนดไว้ และก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องตามมา พฤติกรรมโดยทั่วไปนี้มักพบอยู่เสมอในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ การให้ของที่ระลึก ความผูกพันทางใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ความอิจฉาริษยา การแสดง ความสนิทสนม การกอดจูบหรือการพลอดรัก การร่วมเพศก่อนแต่งงาน (ประสาธ อิศรปริดา. 2523) ในวัยหนุ่มสาวทุกคนต้องการมิตรภาพ ความรักและต้องการความเป็นอิสระจากบิดามารดา วัยรุ่นจึงเริ่มมองหาเพศตรงข้ามที่ถูกใจ ซึ่งจะเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่ความรักเพศตรงข้าม และการแต่งงานในอนาคต (สุชา จันทรเฒ. 2528)

วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพศ โดยเริ่มจากความรู้สึกผูกพัน ความสนใจ เพศตรงข้าม การนัดเที่ยว การตัดสินใจเลือกเพศตรงข้ามที่เหมาะสมกัน การหมั่นหมายและการ แต่งงาน ในวัยรุ่นตอนปลายเด็กชายและเด็กหญิงจะเริ่มมีคู่รักเพื่อสร้างสัมพันธภาพทางเพศและ เตรียมตัวเพื่อการแต่งงาน หรือกล่าวได้ว่า วัยรุ่นตอนปลายมีพัฒนาการด้านการเตรียมตัวเพื่อการ แต่งงานสูงกว่า วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนกลาง

7.5 ความคาดหวังในการสมรสของวัยรุ่น

ธรรมชาติของมนุษย์จะอยู่โดดเดี่ยวโดยขาดคู่คิดคู่ปรึกษาย่อมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกัน ความคิด ความต้องการที่จะมีเพื่อนคู่คิดหรือมีคู่ครอง จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ มนุษย์โดยเฉพาะวัยหนุ่มสาวที่มีความพร้อมในการที่จะมีคู่ครองเป็นฝั่งเป็นฝา ก็ย่อมจะคิดถึงเรื่องการ มีครอบครัวในอนาคต คนหนุ่มสาวทั้งหลายจึงมีการคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ จุดมุ่งหมายที่ สำคัญหลายประการจากการคบหาสมาคมนั้นก็คือ ความต้องการที่จะมีคู่ครองอันแท้จริงในชีวิต ครอบครัวย (นิยม บุญมี. 2530 : 43-44)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ โดยสัมพันธภาพของวัยรุ่นที่มีต่อเพื่อน ต่างเพศจะดำเนินไปเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นแข่งขัน (competition) สัมพันธภาพของวัยรุ่นที่มีต่อเพื่อนต่างเพศในขั้นนี้มักเกิด จากความรู้สึกอยากแข่งขัน อยากเอาชนะ หรืออยากทัดเทียมเพื่อนฝูง ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันจึงไม่ ค่อยจริงจังยั่งยืน แต่เป็นการหาความสนุกชั่วคราวชั่วคราว

ขั้นที่ 2 ขั้นเลือกคู่ (selection of date) ในขั้นนี้วัยรุ่นจะเลือกเฟ้นหาคู่รักที่ตนหมายปอง อย่างจริงจังขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นจริงจัง (going steady) สัมพันธภาพของวัยรุ่นที่มีต่อเพื่อนต่างเพศในขั้นนี้ จะ ดำเนินไปจนกระทั่งมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น และจริงจังต่อกัน และนำไปสู่การคาดหวังการ สมรสกับคนรักของตนในอนาคตได้

7.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในการสมรสของวัยรุ่น

การศึกษาของฉลองรัฐ อินทรีย์ และคณะ (2527 : 136-140) พบปัญหาและความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 ส่วนใหญ่ต้องการครอบครัวที่อบอุ่น มีความรัก ความเข้าใจ ต้องการแต่งงานด้วยความรัก โดยวัยรุ่นตอนกลางมีความต้องการมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น และต้องการแต่งงานกับคนที่มีการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ส่วนใหญ่บอกว่ายังไม่มีคู่รัก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรส และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรส ตามตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคมของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยที่กล่าวถึงหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 819,059 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน (ได้มาโดยการใช้สูตรคำนวณของ Yamane และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งจะแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาลกับมหาวิทยาลัยเอกชน ประเภทละ 2 แห่ง รวมเป็นจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำไปแจกด้วยตนเอง และมีการถามสถานภาพการมีคู่รักถ้าพบว่าบุคคลที่สุมนั้นไม่มีคู่รักก็จะตัดบุคคลนั้นออกไป และทำการสุ่มเพิ่มเติมให้ครบจำนวน 400 คน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเช่นนี้จนกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีคู่รักครบจำนวน 400 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยประกอบด้วยแบบสอบถาม 6 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ชุดที่ 2 : แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง
- ชุดที่ 3 : แบบสอบถามความซื่อสัตย์
- ชุดที่ 4 : แบบสอบถามการรับอิทธิพลเพื่อน
- ชุดที่ 5 : แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว
- ชุดที่ 6 : แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

ชุดที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว เช่น เพศ มหาวิทยาลัย ระดับชั้น คณะ ระยะเวลาคบหาคู่รัก

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว		ชุดที่
คำชี้แจง	แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เมื่ออ่านข้อความในแต่ละข้อนี้แล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ ในข้อที่ตรงกับลักษณะของท่านตามความเป็นจริงและเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน	
เพศ	☐ ชาย ☐ หญิง	
มหาวิทยาลัย	☐ รัฐบาล มหาวิทยาลัย	
	☐ เอกชน มหาวิทยาลัย	
ระดับชั้น	ปริญญาตรี	
	☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2 ☐ ชั้นปีที่ 3 ☐ ชั้นปีที่ 4	
คณะ		
วิชาเอก		
สถานภาพ	☐ มีคู่รัก ☐ ไม่มีคู่รัก	
ระยะเวลาคบหาคู่รัก	 ปี เดือน	

ชุดที่ 2 : แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง

แบบสอบถามนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามทัศนคติการมีคู่ครอง ของ วิภาดา สำราญทรัพย์สิน (2546 : 75 - 76) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จำนวน 30 ข้อ ได้มาปรับปรุงและคัดเลือกข้อวัดออก 6 ข้อ เหลือจำนวน 24 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าในการมีคู่ครอง ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจ ในการมีคู่ครอง และความพร้อมในการมีคู่ครอง และนำมา try out จำนวน 31 ชุด คัดเลือกและนำไปใช้จริงจำนวน 15 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .4 - .7 ค่าความเชื่อมั่นที่ .87

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 - 5 คะแนน และคะแนนรวม 15 - 75 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นคะแนนรวมของทัศนคติในการมีคู่ครองของแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีทัศนคติในการมีคู่ครองที่ดี ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าทัศนคติในการมีคู่ครองที่ไม่ดี

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0.	ความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าในการมีคู่ครอง ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้คนเรามีชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น					
0.	ความรู้สึกพอใจ และไม่พอใจในการมีคู่ครอง ฉันเชื่อว่าการแต่งงานเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีงาม					
0.	ความพร้อมในการมีคู่ครอง ฉันพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคู่ครอง					

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติในการมีคู่ครอง
2. นิยามปฏิบัติการของทัศนคติในการมีคู่ครอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครองของ วิภาดา สำราญทรัพย์สิน (2546 : 75 - 76) จำนวน 30 ข้อ มาปรับปรุงและหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
4. นำแบบสอบถามจำนวน 24 ข้อ ไป try out จำนวน 31 ชุด และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item – total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
5. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 จำนวน 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .87

ชุดที่ 3 : แบบสอบถามความซื่อสัตย์

แบบสอบถามนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ของ ชไมพร มุขโต (2525 : 122-125) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 32 ข้อ ได้มาปรับปรุงและคัดเลือกข้อวัดออก 7 ข้อ เหลือจำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ที่บุคคลพึงมีต่อคู่รัก โดยรวบรวมเหตุการณ์ต่างๆ ที่แสดงถึงลักษณะของความซื่อสัตย์ ทั้งในด้านความคิดและการกระทำ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ คือ การพูดแต่ความจริง ไม่เอาเปรียบ มีความรู้สึกกับผิตชอบ มีความจริงใจ ไม่หลอกลวง ไม่ปิดบัง ไม่โลเล รักเดียวใจเดียว และนำมา try out จำนวน 31 ชุด คัดเลือก และนำไปใช้จริงจำนวน 15 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา(alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .3 - .8 ค่าความเชื่อมั่นที่ .86

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 – 5 คะแนน และคะแนนรวม 15 – 75 คะแนน ผู้ที่ได้เป็นคะแนนสูงแสดงว่ามีความซื่อสัตย์ต่อคู่รักมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีความซื่อสัตย์ต่อคู่รักน้อย

ตัวอย่างแบบสอบถามความซื่อสัตย์

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
0.	ฉันไม่เคยนอกใจแฟน					
0.	ฉันออกไปเที่ยวกับเพศตรงข้ามเมื่อมีโอกาสโดยไม่บอกแฟน					

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความซื่อสัตย์

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของความซื่อสัตย์
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ของ ชไมพร มุขโต (2525 : 122 – 125) จำนวน 32 ข้อ มาปรับปรุงและหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
4. นำแบบสอบถามจำนวน 25 ข้อ ไป try out จำนวน 31 ชุด และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item – total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 จำนวน 15 ข้อมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่.86

ชุดที่ 4 : แบบสอบถามการรับอิทธิพลเพื่อน

แบบสอบถามนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการรับอิทธิพลจากเพื่อน ของ วรณี วรรณชาติ (2541: 232) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 ข้อ ได้มาปรับปรุงเพิ่มเติมอีกจำนวน 5 ข้อ เป็นจำนวน 15 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ร่วมกระทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อน โดยมุ่งหวังที่จะได้รับการยอมรับนับถือและนิยมยกย่องจากเพื่อนฝูงในกลุ่ม และนำมา try out จำนวน 31 ชุด คัดเลือกและนำไปใช้จริงจำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .3 - .7 ค่าความเชื่อมั่นที่ .85

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 - 5 คะแนน และคะแนนรวม 10 - 50 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นคะแนนรวมของการรับอิทธิพลของเพื่อนของแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ารับอิทธิพลของเพื่อนมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ารับอิทธิพลของเพื่อนน้อย

แบบสอบถามการรับอิทธิพลเพื่อน

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	แฟนของฉันที่คบอยู่เพื่อนเป็นคนแนะนำให้					
0	ฉันไม่สนใจถ้าเพื่อนบอกให้เลิกคบกับแฟน					

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามการรับอิทธิพลเพื่อน

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลกลุ่มเพื่อน
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของการรับอิทธิพลกลุ่มเพื่อน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับอิทธิพลจากเพื่อน ของ วรณี วรรณชาติ (2541: 232) จำนวน 10 ข้อมาปรับปรุงและหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
4. นำแบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ ไป try out จำนวน 31 ชุด และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item – total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 จำนวน 10 ข้อมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .85

ชุดที่ 5 : แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว

แบบสอบถามนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามปัจจัยทางครอบครัว ของ รัตใจ เปี้ยแก้ว (2545 : 166 -167) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 18 ข้อ ได้มาปรับปรุงเพิ่มเติมอีกจำนวน 2 ข้อ เป็นจำนวน 20 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัว การที่พ่อแม่ให้อิสระต่อลูกทั้งในด้านความคิด การกระทำ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการคบเพื่อนต่างเพศ (คู่รัก) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกรวมทั้งทัศนคติในด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ และนำมา try out จำนวน 31 ชุด คัดเลือกและนำไปใช้จริงจำนวน 12 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .3 - .7 ค่าความเชื่อมั่นที่ .80

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 - 5 คะแนน และคะแนนรวม 12 - 60 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นคะแนนรวมของอิทธิพลครอบครัวของแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ารับอิทธิพลของครอบครัวมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ารับอิทธิพลของครอบครัวน้อย

ตัวอย่างแบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
0.	พ่อแม่วางคุณสมบัติของคู่รักไว้ให้ฉัน					
0.	พ่อแม่ไม่ได้มีส่วนในการตัดสินใจเรื่องคนรักของฉัน					

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลครอบครัว
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของการรับอิทธิพลครอบครัว
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยทางครอบครัว ของ รัตจิ เปี้ยแก้ว (2545 : 166 -167) จำนวน 18 ข้อ มาปรับปรุงและหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
4. นำแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ ไป try out จำนวน 31 ชุด และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item – total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 จำนวน 12 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .80

ชุดที่ 6 : แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรสนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองจากแนวความคิดที่รวบรวมได้จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือการตั้งความหวังไว้ล่วงหน้าต่อการแต่งงานในอนาคต โดยมีความมั่นคง รักเดียวใจเดียว ไม่นอกใจ และนำมา try out จำนวน 31 ชุด คัดเลือกและนำไปใช้จริง จำนวน 15 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .3 - .7 ค่าความเชื่อมั่นที่ .81

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 - 5 คะแนน และคะแนนรวม 15 - 75 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นคะแนนรวมของความคาดหวังในการสมรสของแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความคาดหวังในการสมรสมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีความคาดหวังในการสมรสน้อย

ตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
0.	ฉันเคยปรึกษากับแฟนในเรื่องของการแต่งงาน					
0.	ฉันไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวแม้ว่าจะมีทุกอย่างพร้อม					

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในการสมรส
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของความคาดหวังในการสมรส
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส จำนวน 31 ข้อ หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
4. นำแบบสอบถามไป try out จำนวน 31 ชุด หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item – total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 จำนวน 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .81

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ ดร.เรวดี ทรงเที่ยง และ กลุ่ม 4 , 5 , 6 (ภาคผนวก ข) พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาว่าสามารถวัดเนื้อหาได้ครอบคลุม ตรงตามนิยามหรือไม่ อีกทั้งได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ ว่ามีสิ่งที่ต้องการจะวัดปรากฏอยู่หรือไม่และตรวจสอบว่าคำถามอ่านแล้วผู้ตอบสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง ไม่มีคำฟุ่มเฟือย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ
2. นำชุดแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ Item Total Correlation และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามชุดต่างๆ ดังนี้ แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครองอยู่ระหว่าง .4 - .7 ค่าอำนาจรายข้อของแบบสอบถาม

ความซื่อสัตย์อยู่ระหว่าง .3 - .8 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ความคาดหวังในการสมรส อยู่ระหว่าง .3 - .7 (ภาคผนวก ก)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของชุดแบบสอบถามแต่ละชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ความคาดหวังในการสมรส ที่ .87 , .86 , .85 , .80 , .86 ตามลำดับ

เกณฑ์ในการตีความหมายตัวเลือกของแบบสอบถาม

แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านพอสมควร
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามความซื่อสัตย์ , อิทธิพลเพื่อน , อิทธิพลครอบครัว , ความคาดหวังในการสมรส

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านเล็กน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมากที่สุด

เกณฑ์ในการให้คะแนน

เกณฑ์ในการให้คะแนนของแบบสอบถาม จะให้คะแนนการตอบแบบสอบถามรายข้อ ดังนี้

แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง

1. ข้อความทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความทางลบ จะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

แบบสอบถามความซื่อสัตย์ , อิทธิพลกลุ่มเพื่อน , อิทธิพลครอบครัว , ความคาดหวังในการสมรส

1. ข้อความทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

ค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความทางลบ จะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

ค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงเลย ให้ 5 คะแนน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างโดยความสมัครใจ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยสยาม

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละชุด

3. นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ตามที่กำหนด จากนั้นไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปของตาราง เพื่อบรรยายคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ Item Total Correlation

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ข้อ 1 - 3

3.2 ค้นหาอำนาจในการทำนายโดยที่ตัวแปรเกณฑ์ คือ ความคาดหวังในการ สมรส ตัวแปรทำนาย คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก โดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis แบบ enter ในการทำนาย ผลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.1, 5.1, 6.1

3.3 ค้นหาอำนาจในการทำนายโดยที่ตัวแปรเกณฑ์ คือ ความคาดหวังในการ สมรส ตัวแปรทำนาย คือ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก โดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis แบบ stepwise ในการทำนายผลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.2, 5.2, 6.2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Window) ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และประเภทมหาวิทยาลัย ได้แก่ จำนวน และร้อยละ โดยการแจกแจงความถี่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม

ตอนที่ 3 ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

ตอนที่ 4 ผลการหาปัจจัยทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม โดยวิธีเพิ่มทีละปัจจัย (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise) และวิธีใช้ปัจจัยทั้งหมดร่วมกันทำนายผล (Multiple Regression Analysis แบบ Enter)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และประเภทมหาวิทยาลัย ได้แก่ จำนวน และร้อยละ โดยการแจกแจงความถี่

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยเพศและประเภทมหาวิทยาลัย

ประเภทมหาวิทยาลัย	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มหาวิทยาลัยรัฐบาล						
1.1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง	43	10.75	57	14.25	100	25.00
1.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	34	8.50	66	16.50	100	25.00
รวม (Group Total)	77	19.25	123	30.75	200	50.00
2. มหาวิทยาลัยเอกชน						
2.1 มหาวิทยาลัยศรีปทุม	53	13.25	47	11.75	100	25.00
2.2 มหาวิทยาลัยสยาม	36	9.00	64	16.00	100	25.00
รวม (Group Total)	89	22.25	111	27.75	200	50.00
รวม (Table Total)	166	41.5	234	58.5	400	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า นิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งมีจำนวน 400 คน จำแนกเป็นเพศชายจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 เพศหญิงจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 มหาวิทยาลัยรัฐบาลจำนวน 200 คน แบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 200 คน แบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัยศรีปทุมจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และมหาวิทยาลัยสยามจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เป็นเพศชายที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 เป็นเพศชายที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยศรีปทุมจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 และมหาวิทยาลัยสยามจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9 เป็นเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.75 แบ่งเป็น

มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 เป็นเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยศรีปทุมจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 และมหาวิทยาลัยสยามจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม

ตัวแปร	จำนวน	M	SD
ทัศนคติในการมีคู่ครอง	400	3.69	.55
ความซื่อสัตย์	400	3.44	.65
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน	400	2.20	.58
อิทธิพลครอบครัว	400	3.10	.50
ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก	400	28.72	24.42
		(เดือน)	(เดือน)
ความคาดหวังในการสมรส	400	3.10	.59

หมายเหตุ M แทน คะแนนเฉลี่ย
SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากตาราง 2 แสดงว่า คะแนนทัศนคติในการมีคู่ครองของนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.69 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .55 คะแนนความซื่อสัตย์ของนิสิตนักศึกษาจำนวน 400 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.44 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .65 คะแนนอิทธิพลกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.20 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .58 คะแนนอิทธิพลครอบครัวของนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .50 ระยะเวลาในการคบหาคู่รักของนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน คิดเป็นเวลาเฉลี่ย 28.72 เดือนหรือ ประมาณ 2 ปี 2 เดือน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24.42 คะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .59

ตอนที่ 3 ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ปรากฏผลตามตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_1	1.000	.120 **	.095 *	.124 **	-.028	.156 **
X_2		1.000	.204 **	.128 **	-.070	.588 **
X_3			1.000	.014-	.272 **	.290 **
X_4				1.000	.105*	-.120 **
X_5					1.000	.113*
X_6						1.000
* p < .05 ** p < .01						
หมายเหตุ	X_1	แทน	ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก			
	X_2	แทน	ทัศนคติในการมีคู่ครอง			
	X_3	แทน	ความซื่อสัตย์			
	X_4	แทน	อิทธิพลกลุ่มเพื่อน			
	X_5	แทน	อิทธิพลครอบครัว			
	X_6	แทน	ความคาดหวังในการสมรส			

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยปัจจัยชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก และปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยสังคม ได้แก่ อิทธิพลครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่อิทธิพลเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (.156**, .588**, .290**, .133*, -.120** ตามลำดับ) สรุปได้ว่า ผลงานวิจัยได้สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1 และ 3 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวคือ

นิสิตนักศึกษาที่มีระยะเวลาในการคบหาคู่รักมาก มีความคาดหวังในการสมรสมาก และถ้านิสิตนักศึกษาที่มีระยะเวลาในการคบหาคู่รักน้อย ก็จะมีมีความคาดหวังในการสมรสน้อย นิสิตนักศึกษาที่มีทัศนคติในการมีคู่ครองในทางที่ดี มีความคาดหวังในการสมรสมาก และถ้านิสิตนักศึกษาที่มีทัศนคติในการมีคู่ครองในทางที่ไม่ดี ก็จะมีมีความคาดหวังในการสมรสน้อย นิสิตนักศึกษาที่มีความซื่อสัตย์สูง มีความคาดหวังในการสมรสมาก และถ้านิสิตนักศึกษาที่มีความซื่อสัตย์ต่ำ ก็จะมีมีความคาดหวังในการสมรสน้อย นิสิตนักศึกษาที่มีการยอมรับอิทธิพลครอบครัวสูง มีความคาดหวังในการสมรสมาก และถ้านิสิตนักศึกษาที่มีการยอมรับอิทธิพลครอบครัวต่ำ ก็จะมีมีความคาดหวังในการสมรสน้อย นิสิตนักศึกษาที่มีการยอมรับอิทธิพลเพื่อนสูง มีความคาดหวังในการสมรสน้อย และถ้านิสิตนักศึกษาที่มีการยอมรับอิทธิพลเพื่อนต่ำ ก็จะมีมีความคาดหวังในการสมรสมาก

ตอนที่ 4 ผลการหาปัจจัยทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม โดยวิธีปัจจัยทั้งหมดร่วมกันทำนายผล (Multiple Regression Analysis แบบ Enter) และวิธีเพิ่มทีละปัจจัย (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise)

ตาราง 4 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

ตัวแปร	B	β	R ²	R ² Change	F
ค่าคงที่ (Constant)	5.035				
X ₂	.597	.552	.346	.346	210.870 *
X ₂ , X ₃	.162	.177	.376	.030	119.756 *

* p < .05

หมายเหตุ	B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ
	β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
	R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
	R ² Change	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น
	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (f – distribution)

จากตาราง 4 พบว่า ในการทำนายผลโดยวิธีเพิ่มทีละปัจจัย (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise) ผลปรากฏว่า ปัจจัยทางจิต 2 ปัจจัย ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ เป็น

ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยทัศนคติในการมีคู่ครองเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = .552$) สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 34.6 ความซื่อสัตย์เป็นปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลสูงรองลงมา สามารถร่วมกับทัศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 37.6 (ปัจจัยทำนาย 2 ปัจจัย) โดย 2 ตัวแปรมีอำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้นจากการใช้ปัจจัยทำนายปัจจัยเดียว ร้อยละ 3.0 มีสมการในการทำนายดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 5.035 + .597 X_2 + .162 X_3$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .552 X_2 + .177 X_3$$

และในการทำนายผลโดยวิธีตัวแปรทั้งหมดร่วมกันทำนายผล (Multiple Regression Analysis แบบ Enter) ผลปรากฏว่า ตัวแปรทำนายทั้งหมด แบ่งเป็น ปัจจัยจิตสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 38.4

ตาราง 5 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามเพศ
จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

เพศ	ตัวแปร	B	β	R ²	R ² Change	F
ชาย	ค่าคงที่ (Constant)	12.699				
	X_2	.378	.357	.194	.194	39.506 *
	X_2 , X_3	.251	.340	.303	.108	35.347 *
หญิง	ค่าคงที่ (Constant)	6.540				
	X_2	.728	.658	.433	.433	176.956 *

* p < .05

จากตาราง 5 พบว่า ในการทำนายผลโดยวิธีเพิ่มทีละปัจจัย (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise) ปัจจัยทางจิต 2 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย โดยทศนคติในการมีคู่ครองเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = .357$) สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 19.4 ความซื่อสัตย์เป็นปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลสูงรองลงมา สามารถร่วมกับทศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาศึกษาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 30.3 (ปัจจัยทำนาย 2 ปัจจัย) โดยอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นจากการใช้ตัวแปรทำนายตัวแปรเดียวร้อยละ 10.8 ส่วนในเพศหญิง พบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง เป็นตัวแปรทำนายเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 43.3

การทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม มีสมการในการทำนายดังนี้

สมการคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 12.699 + .378 X_2 + .251 X_3$

สมการคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = .357 X_2 + .340 X_3$

การทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศหญิงจากปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคมมีสมการในการทำนายดังนี้

สมการคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 6.540 + .728 X_3$

สมการคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = .658 X_3$

และในการทำนายผลโดยวิธีปัจจัยทั้งหมดร่วมกันทำนายผล (Multiple Regression Analysis แบบ Enter) ผลปรากฏว่า ตัวแปรทำนายทั้งหมด แบ่งเป็น ปัจจัยจิตสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 30.8 ส่วนในเพศหญิง พบว่า ตัวแปรทำนายทั้งหมด สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 44.8

ตาราง 6 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามประเภทมหาวิทยาลัย จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

ประเภทมหาวิทยาลัย	ตัวแปร	B	β	R ²	R ² Change	F
รัฐบาล	ค่าคงที่ (Constant)	1.526				
	X ₂	.684	.634	.455	.455	165.238 *
	X ₂ , X ₃	.151	.154	.477	.022	89.794 *
เอกชน	ค่าคงที่ (Constant)	9.528				
	X ₂	.518	.468	.250	.250	65.938 *
	X ₂ , X ₃	.149	.174	.279	.029	38.117 *

* p < .05

จากตาราง 6 พบว่า ในการทำนายผลโดยวิธีเพิ่มทีละปัจจัย (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise) ปัจจัยทางจิต 2 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล โดยทศนคติในการมีคู่ครองเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = .634$) สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 45.5 ความซื่อสัตย์เป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงรองลงมา สามารถร่วมกับทศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 47.7 (ปัจจัยทำนาย 2 ปัจจัย) โดยอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นจากการใช้ปัจจัยทำนายปัจจัยเดียว ร้อยละ 2.2 ส่วนประเภทมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ปัจจัยทางจิต 2 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยทศนคติในการมีคู่ครองเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = .468$) สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 25 ความซื่อสัตย์เป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงรองลงมา สามารถร่วมกับทศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 27.9 (ตัวแปรทำนาย 2 ตัว) โดยอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นจากการใช้ตัวแปรทำนายตัวแปรเดียว ร้อยละ 2.9

การทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล จากปัจจัยจิตสังคมและปัจจัยชีวสังคมมีสมการในการทำนายดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 1.526 + .518 X_2 + .149 X_3$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .634 X_2 + .154 X_3$$

การทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม มีสมการในการทำนายดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 9.528 + .684 X_2 + .151 X_3$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .468 X_2 + .174 X_3$$

และในการทำนายผลโดยวิธีปัจจัยทั้งหมดร่วมกันทำนายผล (Multiple Regression Analysis แบบ Enter) ผลปรากฏว่า ปัจจัยทำนายทั้งหมด แบ่งเป็น ปัจจัยจิตสังคม ได้แก่ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 48.4 ส่วนประเภทมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ตัวแปรทำนายทั้งหมด สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 29.4

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม กับ ความคาดหวังในการสมรส โดยจำแนกตามเพศและประเภทมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการวิจัย การดำเนินงาน การเก็บข้อมูล อันนำมาสู่บทสรุปของการศึกษาที่สามารถอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่ส่งผลให้เกิดความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยทางจิตมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย
 - 1.1 ทศนคติในการมีคู่ครอง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
 - 1.2 ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
2. ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย
 - 2.1 อิทธิพลครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

2.2 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ ความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษา

3. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ คาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

4. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิ ครอบครัวย อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรส ของนิสิตนักศึกษา

4.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษาได้

4.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของ นิสิตนักศึกษาได้

5. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิ ครอบครัวย อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรส ของนิสิตนักศึกษาชายและหญิง

5.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษาชายและหญิงได้

5.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษาชายและหญิงได้

6. ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิ ครอบครัวย อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรส ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน

6.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนได้

6.2 ปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 819,059 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดว่าจะแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาลกับมหาวิทยาลัยเอกชน ประเภทละ 2 แห่ง รวมเป็นจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำไปแจกด้วยตนเอง และมีการถามสถานภาพการมีคู่รักถ้าพบว่าบุคคลที่สุมนั้น ไม่มีคู่รักก็จะตัดบุคคลนั้นออกไปและทำการสุ่มเพิ่มเติมให้ครบจำนวน 400 คน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเช่นนี้จนกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีคู่รักครบจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยประกอบด้วยแบบสอบถาม 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1	แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
ชุดที่ 2	แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง
ชุดที่ 3	แบบสอบถามความซื่อสัตย์
ชุดที่ 4	แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว
ชุดที่ 5	แบบสอบถามการรับอิทธิพลเพื่อน
ชุดที่ 6	แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างด้วยความสมัครใจ
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละชุด
3. นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ตามขั้นตอนดังนี้

4. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน

3.1 หาค่าความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation

3.2 ค้นหาอำนาจในการทำนายโดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis แบบ enter และ แบบ stepwise

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางจิตมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่า

1.1 ทศนคติในการมีคู่ครอง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่า

2.1 อิทธิพลของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบ กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า

4.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 38.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยเรียงลำดับจากตัวทำนายที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ทศนคติในการมีคู่ครอง สามารถ

ทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 34.6 และความซื่อสัตย์สามารถร่วมกับทัศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา ได้ร้อยละ 37.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย จําแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า

5.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย ได้ร้อยละ 30.8 และในเพศหญิงสามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 44.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชาย โดยเรียงลำดับจากตัวทำนายที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชายได้ร้อยละ 19.4 และความซื่อสัตย์สามารถร่วมกับทัศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาชาย ได้ร้อยละ 30.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในนิสิตนักศึกษาหญิง พบว่า ปัจจัยทางจิต ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง เป็นตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศหญิง โดยสามารถทำนายได้ ร้อยละ 43.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย จําแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า

6.1 ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลได้ร้อยละ 48.4 และในมหาวิทยาลัยเอกชนสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 29.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล โดยเรียงลำดับจากตัวทำนายที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลได้ร้อยละ 45.5 และความซื่อสัตย์สามารถร่วมกับทัศนคติในการมีคู่ครองทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล ได้ร้อยละ 47.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ ซึ่งสามารถทำนายตัวแปรเดียวและร่วมกันทำนาย 2 ตัวแปร ได้ร้อยละ 25 , 27.9 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาผลของปัจจัยจิตสังคมและชีวสังคม ที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา มีข้อค้นพบและการอภิปราย โดยผู้วิจัยได้แยกอภิปรายตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมและชีวสังคม ได้แก่ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และระยะเวลาในการคบหาคู่รัก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

1.1 ผลการศึกษา พบว่า ทักษะคิดในการมีคู่ครอง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1.1 เนื่องจากการที่บุคคลเห็นว่าการมีทักษะคิดเกี่ยวกับการมีคู่ครองนั้นเป็นสิ่งที่ดีและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เขาก็จะอยากที่จะตั้งความหวังเกี่ยวกับการแต่งงานไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับชีวิตในอนาคตของตน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526 : 129) พบว่า ทักษะคิดของนักศึกษาในเรื่องการแต่งงาน นักศึกษาชายเห็นด้วยกับทัศนคติการแต่งงานเป็นสิ่งจำเป็น แสดงว่าเขามีความรู้สึกที่ดีต่อการแต่งงานส่งผลให้เขาอยากจะทำแต่งงาน แต่ในทางตรงข้าม หากบุคคลมีทัศนคติทางลบต่อการมีคู่ครองก็ส่งผลให้ความคาดหวังในการสมรสมีน้อยหรือไม่มีเลย สอดคล้องกับการศึกษาของ อมาโต้ (เสาวภา เอกอดิศักดิ์. 2540 : 52 ; อ้างอิงจาก Amato. 1988 : 453-461) ได้สำรวจทัศนคติต่อครอบครัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 18-34 ปี ที่มีประสบการณ์หย่าร้างเมื่อเขาอยู่ในวัยเด็ก โดยเปรียบเทียบคนที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ครบหรือผู้ที่ประสบการณ่พ่อแม่หย่าร้างขณะที่ยังเป็นเด็ก โดยการใช้แบบวัดทัศนคติที่มีต่อการแต่งงานและชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า คนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีทัศนคติต่อครอบครัวด้านลบซึ่งมีผลให้บุคคลนั้นไม่ต้องการแต่งงาน

1.2 ผลการศึกษา พบว่า ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1.2 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา โพชนกุล (2522 : 29) ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีความเห็นว่าการแต่งงานมีความจำเป็นที่คู่ครองต้องมีความรัก ความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดีต่อกันและกันตลอดไป ซึ่งต่อมาก็มีงานวิจัยอีกชิ้นที่สนับสนุนสมมติฐานนี้เช่นกันคือ ผลการศึกษาของ สุรพล ปธานวนิช (2534) ศึกษาเกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนทั่วไป พบว่า เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมาก ได้แก่ การมีความรักต่อกัน ความซื่อสัตย์ต่อกัน และการมีความซื่อสัตย์รักความก้าวหน้า แสดงว่าความซื่อสัตย์เป็นปัจจัยสำคัญในการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกคู่ครอง เพราะว่าเมื่อคู่รักมีความซื่อสัตย์ต่อกันแล้วย่อมทำให้

บุคคลมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นผลให้ความรักยั่งยืนยาวนานและสานสัมพันธ์กันต่อไปอย่างมั่นคงจนมีความคาดหวังถึงขั้นสมรสได้

1.3 ผลการศึกษา พบว่า อิทธิพลครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2.1 และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับศึกษาของ ชนิษฐา โพชนกุล (2522 : 20) เรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงต้องการเลือกคู่ครองมากที่สุด แต่ก็ยังเห็นว่าควรจะรับฟังความคิดเห็นของบิดามารดาด้วย อีกทั้งงานวิจัยของ ภัตสร ลิ้มมานนท์ (2529 : 55) พบว่า การเลือกคู่ครองอยู่กึ่งกลางระบบที่พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่เป็นคนเลือกให้กับระบบที่หนุ่มสาวมีเสรีภาพในการเลือกคู่สมรส และงานวิจัยของสุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์ (2535) ศึกษาความพอใจในชีวิตสมรสของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้แก่ ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต การยอมรับจากบุคคลนัยสำคัญ และคุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา สอดคล้องกับของจุฑานาฏ ผดุงเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องอิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรส พบว่า บิดาเป็นผู้นำครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการกำหนดรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว อันจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรสของบุตรในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยก่อนสมรสมีหลายประการ ได้แก่ ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี การสนับสนุนส่งเสริม(เห็นพ้อง)เรื่องความรักจากพ่อแม่ แบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ การที่พ่อแม่ปฏิบัติดีต่อกัน เพราะการที่พ่อแม่แสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั้น จะส่งผลต่อทัศนคติของลูกที่จะมีต่อความรัก การแต่งงาน เด็กที่ได้พบเห็นหรืออยู่ในครอบครัวที่บิดามารดามีความสุข ความราบรื่นในครอบครัว เขาจะมีความรู้สึกที่ดีต่อชีวิตสมรส (ฉันทนา วุฒิไกรจารัส. 2544:7-8)

1.4 ผลการศึกษา พบว่า อิทธิพลกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2.2 แสดงว่า ถ้าได้รับอิทธิพลกลุ่มเพื่อนมาก ความคาดหวังในการสมรสก็จะน้อย ซึ่งอาจเนื่องจาก ในการคบหากับคูรักนั้นเป็นเรื่องของคนสองคน หากบุคคลรับเอาอิทธิพลเพื่อนมากเกินไปจะทำให้ความสัมพันธ์ของคูรักสั้นคลอนได้ เช่น การที่เพื่อนยุยงส่งเสริมไปในทางที่ผิด ไปในทางที่ทำลายความสัมพันธ์ และต้องการให้บุคคลนั้นใช้เวลาไปกับเพื่อนมากกว่า เพื่อการเป็นที่ยอมรับแล้ว หากบุคคลเลือกที่จะรับอิทธิพลเพื่อนก็จะทำให้ความสัมพันธ์กับคนรักเกิดปัญหาได้นั่นเอง ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นวัยรุ่นตอนปลายซึ่งมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความเป็นปัจเจกบุคคล มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ไม่ว่าจะตัดสินใจทำอะไรต่างๆโดยเฉพาะเรื่องความรัก เพราะฉะนั้นอิทธิพลกลุ่มเพื่อนจึงมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

อีกกรณีอาจเนื่องจากเวลามีปัญหากับแฟนแล้วไปปรึกษาเพื่อน เขาก็จะรับเอาคำแนะนำนั้นมาใช้ตัดสินใจปัญหาทั้งหมดเพราะบางทีเพื่อนอาจนำประสบการณ์และอคติมาใช้ตัดสิน ทำให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ บางคนก็อาจมีความอิจฉาแฝงอยู่ในใจที่เห็นเพื่อนมีคู่แต่ไม่มีความสุข เมื่อรู้ว่าเพื่อนทะเลาะกับแฟนจึงแอบติใจและอยากให้เขาเลิกกัน (วิทยา นาควัชร :152 - 155) ดังนั้น ถ้าเขาทำตามที่เพื่อนบอกหรือแนะนำ โดยอาจจะมีสาเหตุมาจากความต้องการให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนหรือไม่ต้องการโดนขับไล่ออกจากกลุ่มเพื่อน ก็จะส่งผลให้ความคาดหวังในการสมรสเกิดขึ้นน้อย

1.5 ผลการศึกษา พบว่า ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ พิชญะชนันท์ (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษา คุณภาพชีวิตสมรสกรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการจะมีระยะเวลาคบคั่นยาวก่อนการสมรส ทั้งนี้เนื่องจากคนส่วนใหญ่ถือว่า ชายหญิงที่คบหาดูใจกัน ยิ่งรู้จักกันนานเพียงใด ก็ยิ่งเป็นโอกาสให้ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ ได้ศึกษาลักษณะนิสัยใจคอของกันและกันมากขึ้น ซึ่งถ้าคู่รักมีทัศนคติทางสังคมในเรื่องต่าง ๆ ที่ตรงกัน มีความเข้าอกเข้าใจกัน ความใกล้ชิดความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างก็ย่อมทำให้ความรักของทั้งคู่ มีความมั่นคงต่อกันมากยิ่งขึ้น จึงย่อมส่งผลต่อความคาดหวังในการสมรส และคิดถึงการใช้ชีวิตในอนาคตร่วมกัน

2. ผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคม และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

2.1 ผลการศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา พบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา มีอำนาจในการทำนายร้อยละ 38.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา เมื่อนำเข้าไปสู่สมการทำนาย พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทัศนคติในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ ซึ่งร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสได้ร้อยละ 37.6 ส่วนตัวแปร อิทธิพลกลุ่มเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก พบว่าไม่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความคาดหวังในการสมรส พบว่า ทัศนคติในการมีคู่ครอง ($\beta = .552$) มีความสำคัญที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์ ($\beta = .177$)

เนื่องจากในสภาพสังคมเปลี่ยนไป การที่บุคคลจะสมรสกันนั้น ชายหญิงมักจะตัดสินใจมีคู่ครองด้วยตนเองมากขึ้น เปรียบเทียบกับการเลือกคู่สมรสของชายหญิงสมัยก่อนที่จะมีญาติผู้ใหญ่เป็นผู้ร่วมตัดสินใจ ในสมัยนี้บุคคลมักจะเลือกคู่ครองโดยพิจารณาถึง ความรัก ความเข้าใจ และ ความซื่อสัตย์เป็นตัวตัดสินใจในการสมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา โพชนกุล (2522 : 29) ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีความเห็นว่า การแต่งงานมีความจำเป็นที่คู่ครองต้องมีความรัก ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดีต่อกันและกัน และงานวิจัยของสุรพล ปธานวนิช (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว พบว่า เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมาก ได้แก่ การมีความรักต่อกัน ความซื่อสัตย์ต่อกัน และการมีความซื่อสัตย์รัก ความก้าวหน้า เกณฑ์ที่มีความสำคัญระดับปานกลาง ได้แก่ การเข้ากันได้กับครอบครัว ท่าทีการวางตัว เกณฑ์ที่มีความสำคัญน้อย คือ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รูปร่างหน้าตา และต้องมีเชื้อชาติเดียวกัน ทำให้ทราบว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บุคคลคาดหวังสมรส คือความซื่อสัตย์ เรื่องอิทธิพลครอบครัวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญรองลงมา ถือว่ามีผลต่อการตัดสินใจในการคาดหวังในการสมรสเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสสร ลิ้มมานนท์ (2529 : 55) พบว่า การแต่งงานและการเลือกคู่สมรสของหนุ่มสาวไทยในปัจจุบันมีลักษณะกึ่งประเพณี และกึ่งสมัยใหม่ กล่าวคือ การเลือกคู่ครองอยู่กึ่งกลางระบบที่พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่เป็นผู้เลือกคู่สมรสให้กับระบบที่หนุ่มสาวมีเสรีภาพในการเลือกคู่สมรส โดยบุตรส่วนใหญ่มักจะเลือกคู่ครองด้วยตนเอง

3. ผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคม และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ทัศนคติในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ อิทธิพลครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และระยะเวลาในการคบหาคู่รัก ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศและประเภทมหาวิทยาลัย

3.1 ผลการศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่มีอิทธิพลต่อทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามเพศ

3.1.1 พบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชาย โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 30.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในนิสิตนักศึกษาเพศหญิง พบว่า สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรส โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 44.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.2 พบว่า อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสนิสิตนักศึกษาเพศชาย เมื่อนำเข้าไปสู่สมการทำนาย พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทัศนคติในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ ซึ่งร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสได้ร้อยละ 30.3 ส่วนตัวแปร อิทธิพลกลุ่มเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก พบว่าไม่สามารถ

ทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความคาดหวังในการสมรส พบว่า ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ($\beta = .357$) มีความสำคัญที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์ ($\beta = .34$)

ส่วนในนิสิตนักศึกษาเพศหญิง พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปรเดียว คือ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสได้ร้อยละ 43.3

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพศชายกับเพศหญิง มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เพศชายมีตัวทำนาย 2 ตัว คือ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ แต่เพศหญิง มีเพียง ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ตัวเดียวที่สามารถทำนายได้ เนื่องจาก โดยพื้นฐานของผู้หญิงจะมีการวาดภาพเรื่องการแต่งงานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น ทักษะคิดในการมีคู่ครอง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่าปัจจัยอื่นๆ เพราะทักษะคิด คือ ความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกว่าชอบ พอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เราเกี่ยวข้องอยู่ ทักษะคิดเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนทางอาการแสดงออกของคนเราที่จะกระทำต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทักษะคิดจึงมีความสำคัญในการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งต่าง ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 :2 -3) และการมีความซื่อสัตย์ต่อคู่รักสูงก็ไม่ได้หมายความว่าคนเราจะต้องแต่งงานกัน เพราะถ้ามีแต่ความซื่อสัตย์ต่อกันแต่ บุคคลมีทักษะคิดในการมีคู่ครองที่ไม่ดี ก็จะไม่ทำให้เกิดความคาดหวังในการสมรสได้

3.2 ผลการศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทมหาวิทยาลัย

3.2.1 พบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 48.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า สามารถร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรส โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 29.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 พบว่า อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลเมื่อนำเข้าไปสู่สมการทำนาย พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ ซึ่งร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสได้ร้อยละ 47.7 ส่วนตัวแปร อิทธิพลกลุ่มเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก พบว่าไม่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความคาดหวังในการสมรส พบว่า ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ($\beta = .634$) มีความสำคัญที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์ ($\beta = .154$)

ส่วนในนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 2 ตัว คือ ทักษะคิดในการมีคู่ครอง และ ความซื่อสัตย์ ซึ่งร่วมกันทำนายความคาดหวังในการสมรสได้ร้อยละ 27.9 ส่วนตัวแปร อิทธิพลกลุ่มเพื่อน อิทธิพลครอบครัว ระยะเวลาในการคบหาคู่รัก พบว่าไม่สามารถทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความคาดหวังในการสมรส พบว่า ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ($\beta = .468$) มีความสำคัญที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์ ($\beta = .174$)

เนื่องจากนิสิตนักศึกษาเป็นวัยที่กำลังก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่โดยวัยนี้จะมีความคิดเห็นของตนเอง ต้องการที่จะตัดสินใจเรื่องต่างๆได้ด้วยตนเอง ไม่ชอบการบังคับจึงมีผลทำให้ไม่ค่อยตามสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังนั้น บทบาทของอิทธิพลครอบครัวและอิทธิพลกลุ่มเพื่อนจึงลดความสำคัญลงไม่สามารถเป็นตัวทำนายความคาดหวังได้โดยเฉพาะเรื่องความรักซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ ขณะที่ทักษะคิดในการมีคู่ครองและความซื่อสัตย์เป็นปัจจัยภายในของตัวบุคคลแต่ละคนซึ่งถือได้ว่าเป็นแรงจูงใจภายใน ที่ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความพอใจ ความสำเร็จ ความผิดหวัง ความต้องการ หรือความสนใจพิเศษ ตลอดจนความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิด หรือทัศนคติของแต่ละบุคคล จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น นอกจากนี้ นักจิตวิทยายัง เชื่อว่าแรงจูงใจภายในมีความสำคัญกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่า (อารี พันธมณี . 2534 : 181) ดังนั้นทักษะคิดในการมีคู่ครองและความซื่อสัตย์จึงกลายเป็นตัวทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ว่า ทักษะคิดในการมีคู่ครอง ความซื่อสัตย์ เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาเป็นคู่ครอง

1.2 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ชี้ถึงแนวโน้ม ความคาดหวังในการสมรสของคนหนุ่มสาว ผู้เป็นปัญญาชนและเป็นความหวังและอนาคตของครอบครัว สังคม ดังนั้นหากเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการสมรส ทุกฝ่ายควรจะร่วมมือป้องกัน และแก้ปัญหา ในขณะที่เดียวกันก็ควรส่งเสริมการเลือกคู่รักให้เหมาะสมด้วย

1.3 ครอบครัวควรมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม ในการส่งเสริม และให้ความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องการมีคู่ครอง เพื่อให้มีความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม

1.4 ถ้าบุคคลต้องการให้เพื่อนแต่งงานก็ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคู่รักกับเพื่อน เพราะจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ของเพื่อนกับคู่รักเกิดการสั่นคลอนได้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่ไม่ดี และไม่ต้องการแต่งงานได้

1.5 การมีความคาดหวังในการสมรสที่ดี จะทำให้บุคคลเห็นถึงประโยชน์ และมีการวางแผนอย่างรอบคอบจนได้คู่ที่เหมาะสม ก่อให้เกิดความมั่นคงในครอบครัว เพื่อรากฐานของสังคมเข้มแข็ง ปัญหาทางสังคมต่างๆ ย่อมลดลง

1.6 ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของการมีคู่รัก จึงควรให้ความสนใจตั้งแต่การเริ่มรู้จักและคบกับคู่รัก เพื่อเป็นพื้นฐานในการสมรสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากแบบสอบถามแล้ว ควรมีวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้รายละเอียดที่เพิ่มขึ้นในบางประเด็นที่แบบสอบถามไม่สามารถวัดได้

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังในการสมรส โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบหาค่าเกณฑ์เฉลี่ยในความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาแต่ละสถาบัน

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระยะเวลาคบหาคู่รักกับความคาดหวังในการสมรส เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบหาค่าเกณฑ์เฉลี่ยเพราะอาจนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาหาความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษาเพิ่มเติมได้

2.4 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากตัวอย่างเฉพาะกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน คือ นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ตัวอย่างที่ศึกษาจึงขาดความหลากหลายในคุณลักษณะต่างๆ ของตัวแปร ผลการวิจัยจึงมีขอบเขตจำกัด ดังนั้น ในการทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายอาชีพ

2.5 ความคาดหวังในการสมรสเป็นตัวแปรที่น่าสนใจ แต่เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ยังมีน้อยมาก จึงควรศึกษาความคาดหวังในการสมรสกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความรัก ความเข้าใจ ค่านิยม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พื้นฐานของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งอาจมีผลต่อความคาดหวังในการสมรส เพื่อขยายความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). **จิตวิทยาสังคม**. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลลา แสงสีทอง. (2526). **สถานการณ์ของคนชราในครอบครัวไทย : กรณีศึกษาคนชราในสถานสงเคราะห์บ้านบางแค**. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ. (2524). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤติกา ลีลาเพตะ. (2544). **การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2518). **ความสัมพันธ์ในครอบครัว**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- การพัฒนธรรม, กรม. (2497). **เอกสารวัฒนธรรม ฉบับที่ 2 แนวทางการศึกษาวัฒนธรรมภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กัณฑ์ประเสริฐ.
- เกษม บุญศรี. (2504). **สอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ขัตติยา กรรณสูต และคณะ. (2547). **คุณธรรม พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย : รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- งามตา วนินทานนท์. (2534). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จริยา พงษ์วิวัฒน์. (2526). **การศึกษาความรู้ ทักษะและความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเรื่องเพศศึกษา**. วิทยานิพนธ์ (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา เศรษฐบุตร. (2536). **ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2527). **“พัฒนาการทางสติปัญญาและความสามารถของวัยรุ่น” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จำเนียร ช่างโชติ และคณะ. (2544). **จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุฑานาฏ ผดุงเจริญ. (2543). **อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อ
ทัศนคติใน การเลือกคู่ครองและการสมรส : ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทของ
มหาวิทยาลัย ใน เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. บทคัดย่อ.

ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคณะ. (2527). **รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของวัยรุ่น
ไทย**. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฉันทนา วุฒิไกรจารัส. (2544). **การศึกษาปัจจัยก่อนการสมรส ปัจจัยการเลือกคู่ครองและ
ทัศนคติต่อการสมรสระหว่างแรงงานที่จดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรส,
ศึกษากรณีแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังจังหวัดชลบุรี**. ปริญญาโท
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ชัยนาถ นาคนุปลา. (2515). **โลกของวัยรุ่น**. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชื่นสมุล อุกฤษฏีวิริยะ. (2543). **อิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรม
เปิดรับสื่อวิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทย**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สื่อสารมวลชน).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). **การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). **“การทำนายพฤติกรรมจากทัศนคติ”** ใน เอกสารประกอบการ
อบรมนักวิจัยชั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์ ของสถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ.

_____. (2536). **ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะ เสี่ยงใน
ครอบครัวและทางป้องกัน**. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจุบัน. (2524). **ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ
สุขภาพของจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทวี บุญเกตุ. (2515). **พ่อสอนลูก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร.

ทวีชัย วิริยะโกศล. (2541). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (ประชากรศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ทวีร์ สมี ธนาคม. (2524). **ตำราครอบครัวสัมพันธ์**. สมาคมคนเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2543). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิภา นิธยาน. (2530). **การปรับตัวและบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์.

นิยม บุญมี. (2530). **ครอบครัวสัมพันธ์**. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม.

_____. (2534). **ครอบครัวสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม.

บรรพต เวียงนนท์,พ.ด.ท. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจ**. สารนิพนธ์ สส.ม. (สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม).

สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

บุญลือ วันทายนต์. (2522). **ครอบครัวและวงศ์วาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประเทิน มหาชนธ์. (2521). **การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). **ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. มหาสารคาม : เรือนแก้วการพิมพ์.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). **ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา ธรรมมา และถาวร เกิดเกียรติพงษ์. (2516). **"พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม"**. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 15 ของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลาตพรวัว.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2525). **ครอบครัวสลาย : ปัจจัยภายนอกและภายใน**. วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ.

พรพิมล เจียมนครินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : บริษัท ดันอ้อแกรมมี จำกัด.

พิมพ์วรรณ สุรนันท์. (2535). **คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักผังเมือง**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศมัย วิบูลย์สวัสดิ์. (2522). **จิตวิทยาร่วมสมัย**. เชียงใหม่ : โครงการตำรามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสยามศึกษา.

- เพ็ญจันทร์ สุขม. (2524). **การสำรวจทัศนคติของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนชีวิต(ศึกษารณิเฉพาะ รหัส 21).** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพบูลย์ เทวรักษ์ และ สิริวรรณ อัสวกุล. (2527, ตุลาคม-ธันวาคม). **“ความสำเร็จและความคาดหวังภายใต้เงื่อนไขสัมฤทธิ์ทางการเรียน-รายงานการทดลอง.”** วารสารครุศาสตร์. 13(2) : 46-47.
- ภัสสร ลิมานนท์. (2529). **การศึกษาทัศนคติและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมรส.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รุจิเรข แพทย์คุณ. (2546). **ปัจจัยทางชีวสังคม และสัมพันธภาพของพ่อกับแม่ และพ่อแม่กับลูกที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการมีคู่ครองของพนักงาน บริษัท ไทยแอร์พอร์ตส์ กราวด์เซอร์วิส จำกัด.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรืองใจ เฉลิมชัยกร. (2523). **ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อการเลือกคู่ครอง(ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ รหัส 204).** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2534). **จิตวิทยาทัศนคติ.** ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2536). **เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตัวเอง.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- วาสนา วรภักดิ์. (2524). **จริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). **คู่มือการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2540). **การพัฒนาครอบครัว.** กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.
- วิภาดา สำราญทรัพย์สิน. (2546). **การศึกษานำร่อง (pilot study) ปัจจัยทางชีวสังคมและบุคลิกภาพการเก็บตัว – แสดงตัวกับทัศนคติการมีคู่ครองของพนักงานเอกชนด้านสื่อสารเทคโนโลยี.** กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิภาดา สำราญทรัพย์สินและคณะ. (2545). **วิชาประสบการณ์การวิจัย เรื่อง ทักษะคิดในการเลือกคู่ครองของบุคคลวัยทำงาน**. รายงานภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิรินันท์ เพชรทองคำ. (2521). **จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศึกษานิเทศน์, หน่วย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). **การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เล่มที่ 1 หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังการสร้างเสริมจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนิท สมัครการ. (2513). **มีเงินก็นับว่าเป็นน้องมีทองก็นับว่าเป็นพี่ : ระบบครอบครัวและเครือญาติของไทย**. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- สมาน ชาลีเครือ. (2532). **ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์**. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สวนา พรพัฒน์กุล. (2531). **ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย : รายงานการวิจัยฉบับที่ 22**. กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริวรรค์ อัสวกุล. (2528). **ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานที่กำหนดของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ**. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันทรโณม. (2521). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- _____. (2524). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2528). **วัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- _____. (2529). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- _____. (2541). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). **เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : หลักการวิธีการและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2531). **เพศศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ อีรดากร. (2526). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิง.
- สุดใจ ชันทองคำ. (2523). **การพัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพัตรา สุภาพ. (2529). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2531). **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

_____. (2534). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุภา มาลากุล. (2520). **การศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียน**

อาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สภาวิจัยแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์. (2535). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิต**

สมรสในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมวิทยาและ

มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี ภูผาลา. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์**. ปริญญา

นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรพล ปธานวนิช. (2534). **เกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว**.

รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวทนา อารีพรรค. (2523). **“พฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศของวัยรุ่น,”** ในพฤติกรรมวัยรุ่น. หน่วยที่

13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

โสรัช โพธิ์แก้ว. (2527, ตุลาคม-ธันวาคม). **“สาระของชีวิตในจิตวิทยาแบบเกสตัลท์,”**

วารสารครุศาสตร์. 13(2) : 79.

หทัยรัตน์ กิจบำรุง. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน**

อาชีวศึกษาหญิง สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(สุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนุลักษณ์ นิติรัช. (2525). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การ**

สมรส และการหย่าร้าง ของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ วท.ม.

(จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อัจฉรา ถนัดนัตถกรรม. (2527). **การรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ**.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี ด้านวิรุฬหวนิช. (2539). **ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม**

ทางสังคมของเด็กहुหนวก : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสอนคนहुหนวก ในเขต

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารี พันธุ์มณี. (2534). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ จำกัด.

อุบลรัตน์ พิษณุชยะนนท์. (2531). **คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษากรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพฯ**.

วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็น

คำนำ

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาทำแบบสอบถามฉบับนี้ แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในการประกอบการวิจัย เพื่อการศึกษาของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ เอกจิตวิทยา ชั้นปีที่ 4 คณะผู้ทำวิจัยขอยืนยันว่า ข้อมูลที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเท่านั้น คณะผู้วิจัยจึงขอให้ท่านกรุณาตอบคำถามในแบบสอบถามฉบับนี้อย่างตรงความจริงมากที่สุดและโปรดตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่เที่ยงตรง และมีคุณค่า และนำมาซึ่งประโยชน์แก่ท่านในอนาคต

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณด้วยความจริงใจ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า เพื่อทำแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ

คณะผู้วิจัย

นิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 6 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น
- ชุดที่ 3 แบบสอบถามความเป็นจริง
- ชุดที่ 4 แบบสอบถามการคบเพื่อน
- ชุดที่ 5 แบบสอบถามด้านครอบครัว
- ชุดที่ 6 แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส

2. คำอธิบายเกณฑ์ในการเลือกตอบแบบสอบถาม

ระดับความรู้สึกเห็นด้วย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านพอสมควร
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความรู้สึกความเป็นจริง

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านเล็กน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกเป็นจริงของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว		ชุดที่ 1
คำชี้แจง	แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เมื่ออ่านข้อความในแต่ละข้อนี้แล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ ในข้อที่ตรงกับลักษณะของท่านตามความเป็นจริง และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน	
เพศ	○ ชาย ○ หญิง	
มหาวิทยาลัย	○ รัฐบาล มหาวิทยาลัย	
	○ เอกชน มหาวิทยาลัย	
ระดับชั้น	ปริญญาตรี	
	○ ชั้นปีที่ 1 ○ ชั้นปีที่ 2 ○ ชั้นปีที่ 3 ○ ชั้นปีที่ 4	
คณะ		
วิชาเอก		
สถานภาพ	○ มีคู่รัก ○ ไม่มีคู่รัก	
ระยะเวลาคบหาคู่รัก	 ปี เดือน	

แบบสอบถามความคิดเห็น

ชุดที่ 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย					
2.	ฉันคิดว่าการมีชีวิตคู่ทำให้มีความสุข					
3.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้คนเรามีชีวิตที่สมบูรณ์มากขึ้น					
4.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น					
5.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้ชายหญิงรู้คุณค่ากันและกัน					
6.	ฉันรู้สึกยินดีที่มีโอกาสเข้าสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพบคู่ครอง					
7.	ฉันเชื่อว่าการแต่งงานเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีงาม					
8.	ฉันพอใจที่จะใช้ชีวิตคู่กับคู่ครอง					
9.	ฉันเชื่อว่าการมีคู่ครองทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต					
10.	ฉันพอใจที่จะมีคู่ครองแม้ว่าจะทำให้มีภาระต่างๆเพิ่มมากขึ้น					
11.	ฉันพร้อมที่จะมีคู่ครองกับบุคคลที่เหมาะสม					
12.	ฉันพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคู่ครอง					
13.	ฉันตั้งใจที่จะอยู่เป็นโสด					
14.	ฉันมีจุดมุ่งหมายในชีวิตประการหนึ่งคือการแต่งงาน					
15.	ฉันคิดว่าการเตรียมตัวสำหรับการมีคู่ครองเป็นสิ่งจำเป็น					

แบบสอบถามความเป็นจริง

ชุดที่ 3

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ฉันไม่เคยนอกใจแฟน					
2.	ฉันคิดว่าการมีกิ๊กเป็นเรื่องไร้สาระ					
3.	เมื่อมีเพศตรงข้ามมาสนใจในตัวฉัน ฉันไม่รู้สึกหวั่นไหว					
4.	การโกหกแฟนโดยที่แฟนจับไม่ได้ เป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ					
5.	ฉันคิดว่าการคบเพื่อเลือกเป็นเรื่องไม่เสียหาย					
6.	ฉันคิดว่าการเป็นแฟนกันต้องเปิดเผยกันทุกเรื่อง					
7.	ฉันพร้อมที่จะนอกใจแฟนถ้ามีโอกาส					
8.	ในขณะที่ฉันคบกับแฟน ฉันยังคิดถึงแฟนเก่าเสมอ					
9.	เพื่อนๆบอกว่าฉันเป็นคนเจ้าชู้					
10.	ฉันออกไปเที่ยวกับเพศตรงข้ามเมื่อมีโอกาส โดยไม่บอกแฟน					
11.	ฉันอยากอยู่กับแฟนตลอดเวลา					
12.	ฉันจำเป็นที่จะต้องมีความลับกับแฟน					
13.	ฉันโกหกแฟนเพื่อความสบายใจของทั้งสองฝ่าย					
14.	ฉันตั้งใจจะคบกับแฟนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้					
15.	การไปจีบคนอื่นโดยที่แฟนจับไม่ได้ เป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ					

แบบสอบถามการคบเพื่อน

ชุดที่ 4

คำชี้แจง

ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	ฉันยึดเพื่อนเป็นแบบอย่าง ในกรณีที่ฉันไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี					
2.	ฉันต้องทำตามความต้องการของเพื่อน เพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่มด้วย					
3.	ฉันจะทำตามการชักจูงจากเพื่อน แม้ว่าจะขัดคำสั่งของพ่อแม่					
4.	ฉันจะทำตามเพื่อนเป็นส่วนใหญ่					
5.	ฉันกลัวเพื่อนไม่ยอมรับ จึงต้องทำตามความต้องการของเพื่อน					
6.	ฉันทำตามความคิดเห็นของเพื่อนๆ โดยตนเองไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็น					
7.	เมื่อฉันอยู่ในกลุ่มเพื่อน ฉันจะไม่ทำอะไรขัดใจเพื่อน เพราะกลัวเพื่อนโกรธ					
8.	ฉันกระทำในสิ่งที่ขัดต่อระเบียบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน					
9.	ฉันไม่สนใจถ้าเพื่อนบอกให้เลิกคบกับแฟน					
10.	แฟนของฉันที่คบอยู่ เพื่อนเป็นคนแนะนำให้					

แบบสอบถามด้านครอบครัว

ชุดที่ 5

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1.	สิ่งที่พ่อแม่เลือกให้เป็นสิ่งที่ดี					
2.	พ่อแม่ให้คำแนะนำกับฉันเสมอเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ					
3.	พ่อแม่ของฉันเป็นตัวอย่างที่ดีในการมีครอบครัว					
4.	พ่อแม่วางคุณสมบัติของคู่รักไว้ให้ฉัน					
5.	พ่อแม่เข้มงวดกับฉันมาก					
6.	พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นในแบบที่ท่านอยากให้					
7.	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันต้องปรึกษาพ่อแม่					
8.	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำของพ่อแม่ด้วยความเต็มใจ					
9.	พ่อแม่ไม่ได้มีส่วนในการตัดสินใจเรื่องคนรักของฉัน					
10.	ฉันรู้สึกผิดเมื่อขัดคำสั่งพ่อแม่					
11.	พ่อแม่วางแผนชีวิตในอนาคตให้ฉัน					
12.	ไม่ว่าฉันจะคบกับใคร พ่อแม่ก็ไม่ได้ว่าอะไร					

แบบสอบถามความคาดหวังในการสมัคร

ชุดที่ 6

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
1.	ฉันรู้สึกพอใจในชีวิตโสด					
2.	ฉันคิดว่าการแต่งงานเป็นการผูกมัด					
3.	ฉันไม่คิดว่าการแต่งงานเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต					
4.	ฉันคิดว่ายังไม่ถึงเวลาคิดถึงเรื่องการแต่งงาน					
5.	ฉันอยากมีงานแต่งงานเป็นของตัวเอง					
6.	ฉันคิดว่าการแต่งงานทำให้ชีวิตสมบูรณ์ขึ้น					
7.	ฉันกลัวการเป็นโสด					
8.	ฉันไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวแม้ว่าจะมีทุกอย่างพร้อม					
9.	ฉันเคยปรึกษากับแฟนในเรื่องของการแต่งงาน					
10.	ฉันวางแผนเกี่ยวกับการแต่งงานของตนเองไว้ล่วงหน้า					
11.	การแต่งงานเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจฉัน					
12.	ฉันต้องการมีชีวิตคู่ในอนาคต					
13.	การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน สำคัญกว่าการมีชีวิตคู่ที่ดี					
14.	คนที่เป็นโสดมีสุขภาพจิตดีกว่าคนที่แต่งงานแล้ว					
15.	ฉันเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า "มีลูกกวนตัวมีผีว(เมีย)กวนใจ"					

ตาราง 7 แสดงข้อความทางบวกและข้อความทางลบ

แบบสอบถาม	จำนวนข้อที่เหลือ	จำนวนข้อความทางบวก / ทางลบ	
ทัศนคติ ในการมีคู่ครอง	15 ข้อ	ข้อความทางบวก 14 ข้อ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
		ข้อความทางลบ 1 ข้อ	13
ความซื่อสัตย์	15 ข้อ	ข้อความทางบวก 6 ข้อ	1, 2, 3, 6, 11, 14
		ข้อความทางลบ 9 ข้อ	4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน	10 ข้อ	ข้อความทางบวก 9 ข้อ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
		ข้อความทางลบ 1 ข้อ	9
อิทธิพลครอบครัว	12 ข้อ	ข้อความทางบวก 10 ข้อ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11
		ข้อความทางลบ 2 ข้อ	9,12
ความคาดหวัง ในการสมรส	15 ข้อ	ข้อความทางบวก 7 ข้อ	5, 6, 7, 9, 10, 11,12
		ข้อความทางลบ 8 ข้อ	1, 2, 3, 4, 8, 13, 14, 15

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item – Total Correlation)

แบบสอบถามทัศนคติในการมีคู่ครอง		
ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย	.514**
2.	ฉันคิดว่าการมีชีวิตคู่ทำให้มีความสุข	.575**
3.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้คนเรามีชีวิตที่สมบูรณ์มากขึ้น	.701**
4.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น	.592**
5.	ฉันคิดว่าการมีคู่ครองทำให้ชายหญิงรู้คุณค่ากันและกัน	.606**
6.	ฉันรู้สึกยินดีที่มีโอกาสเข้าสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพบคู่ครอง	.502**
7.	ฉันเชื่อว่าการแต่งงานเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีงาม	.747**
8.	ฉันพอใจที่จะใช้ชีวิตคู่กับคู่ครอง	.489**
9.	ฉันเชื่อว่าการมีคู่ครองทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต	.547**
10.	ฉันพอใจที่จะมีคู่ครองแม้ว่าจะทำให้มีภาระต่างๆเพิ่มมากขึ้น	.578**
11.	ฉันพร้อมที่จะมีคู่ครองกับบุคคลที่เหมาะสม	.579**
12.	ฉันพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคู่ครอง	.590**
13.	ฉันตั้งใจที่จะอยู่เป็นโสด	.458**
14.	ฉันมีจุดมุ่งหมายในชีวิตประการหนึ่งคือการแต่งงาน	.608**
15.	ฉันคิดว่าการเตรียมตัวสำหรับการมีคู่ครองเป็นสิ่งจำเป็น	.527**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .87

หมายเหตุ: หมายเลขข้อคำถามที่เป็น ตัวหนาและขีดเส้นใต้ หมายถึง ข้อนั้นเป็น ข้อความทางลบ

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความซื่อสัตย์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item – Total Correlation)

แบบสอบถามความซื่อสัตย์		
ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1.	ฉันไม่เคยนอกใจแฟน	.619**
2.	ฉันคิดว่าการมีกิ๊กเป็นเรื่องไร้สาระ	.745**
3.	เมื่อมีเพศตรงข้ามมาสนใจในตัวฉัน ฉันไม่รู้สึกรำคาญ	.475**
4.	การโกหกแฟนโดยที่แฟนจับไม่ได้ เป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ	.625**
5.	ฉันคิดว่าการคบเพื่อเลือกเป็นเรื่องไม่เสียหาย	.540**
6.	ฉันคิดว่าการเป็นแฟนกันต้องเปิดเผยกันทุกเรื่อง	.428**
7.	ฉันพร้อมที่จะนอกใจแฟนถ้ามีโอกาส	.657**
8.	ในขณะที่ฉันคบกับแฟน ฉันยังคิดถึงแฟนเก่าเสมอ	.582**
9.	เพื่อนๆ บอกว่าฉันเป็นคนเจ้าชู้	.447**
10.	ฉันออกไปเที่ยวกับเพศตรงข้ามเมื่อมีโอกาส โดยไม่บอกแฟน	.806**
11.	ฉันอยากอยู่กับแฟนตลอดเวลา	.430**
12.	ฉันจำเป็นที่จะต้องมีความลับกับแฟน	.504**
13.	ฉันโกหกแฟนเพื่อความสบายใจของทั้งสองฝ่าย	.529**
14.	ฉันตั้งใจจะคบกับแฟนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้	.323*
15.	การไปจีบคนอื่นโดยที่แฟนจับไม่ได้ เป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ	.650**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .86

หมายเหตุ: หมายเลขข้อคำถามที่เป็น ตัวหนาและขีดเส้นใต้ หมายถึง ข้อนั้นเป็น ข้อความทางลบ

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item – Total Correlation)

แบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน		
ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1.	ฉันยึดเพื่อนเป็นแบบอย่าง ในกรณีที่ฉันไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี	.604**
2.	ฉันต้องทำตามความต้องการของเพื่อน เพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่มด้วย	.688**
3.	ฉันจะทำตามการชักจูงจากเพื่อน แม้ว่าจะขัดคำสั่งของพ่อแม่	.643**
4.	ฉันจะทำตามเพื่อนเป็นส่วนใหญ่	.691**
5.	ฉันกลัวเพื่อนไม่ยอมรับ จึงต้องทำตามความต้องการของเพื่อน	.709**
6.	ฉันทำตามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ โดยตนเองไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็น	.497**
7.	เมื่อฉันอยู่ในกลุ่มเพื่อน ฉันจะไม่ทำอะไรขัดใจเพื่อน เพราะกลัวเพื่อนโกรธ	.720**
8.	ฉันกระทำในสิ่งที่ขัดต่อระเบียบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน	.701**
9.	ฉันไม่สนใจถ้าเพื่อนบอกให้เลิกคบกับแฟน	.328*
10.	แฟนของฉันที่คบอยู่ เพื่อนเป็นคนแนะนำให้	.585**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .85

หมายเหตุ: หมายเลขข้อคำถามที่เป็น ตัวหนาและขีดเส้นใต้ หมายถึง ข้อนั้นเป็น ข้อความทางลบ

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item – Total Correlation)

แบบสอบถามอิทธิพลครอบครัว

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ
1.	สิ่งที่พ่อแม่เลือกให้เป็นสิ่งที่ดี	.407*
2.	พ่อแม่ให้คำแนะนำกับฉันเสมอเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ	.518**
3.	พ่อแม่ของฉันเป็นตัวอย่างที่ดีในการมีครอบครัว	.378*
4.	พ่อแม่วางคุณสมบัติของคู่รักไว้ให้ฉัน	.714**
5.	พ่อแม่เข้มงวดกับฉันมาก	.518**
6.	พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นในแบบที่ท่านอยากให้ฉันเป็น	.661**
7.	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันต้องปรึกษาพ่อแม่	.595**
8.	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำของพ่อแม่ด้วยความเต็มใจ	.545**
9.	พ่อแม่ไม่ได้มีส่วนในการตัดสินใจเรื่องคนรักของฉัน	.507**
10.	ฉันรู้สึกผิดเมื่อขัดคำสั่งพ่อแม่	.688**
11.	พ่อแม่วางแผนชีวิตในอนาคตให้ฉัน	.598**
12.	ไม่ว่าฉันจะคบกับใคร พ่อแม่ก็ไม่ได้ว่าอะไร	.350*

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .80

หมายเหตุ: หมายเลขข้อคำถามที่เป็น ตัวหนาและขีดเส้นใต้ หมายถึง ข้อนั้นเป็น ข้อความทางลบ

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item – Total Correlation)

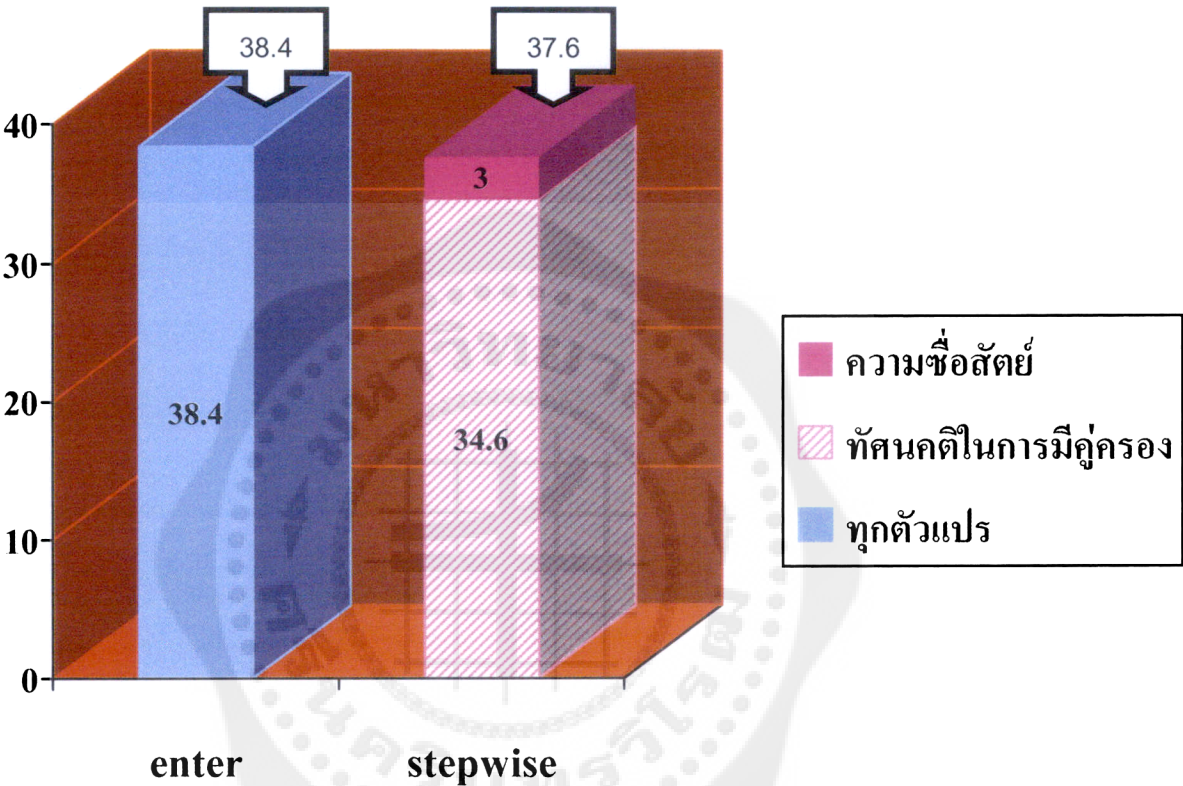
แบบสอบถามความคาดหวังในการสมรส		
ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1.	ฉันรู้สึกพอใจในชีวิตโสด	.509**
2.	ฉันคิดว่าการแต่งงานเป็นการผูกมัด	.490**
3.	ฉันต้องการมีชีวิตคู่ในอนาคต	.608**
4.	ฉันคิดว่ายังไม่ถึงเวลาคิดถึงเรื่องการแต่งงาน	.592**
5.	ฉันอยากมีงานแต่งงานเป็นของตัวเอง	.409*
6.	ฉันคิดว่าการแต่งงานทำให้ชีวิตสมบูรณ์ขึ้น	.432**
7.	ฉันกลัวการเป็นโสด	.442**
8.	ฉันไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวแม้ว่าจะมีทุกอย่างพร้อม	.594**
9.	ฉันเคยปรึกษากับแฟนในเรื่องของการแต่งงาน	.419**
10.	ฉันวางแผนเกี่ยวกับการแต่งงานของตนเองไว้ล่วงหน้า	.327*
11.	การแต่งงานเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจแก่ฉัน	.395*
12.	ฉันไม่คิดว่าการแต่งงานเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต	.713**
13.	การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน สำคัญกว่าการมีชีวิตคู่ที่ดี	.440**
14.	คนที่โสดมีสุขภาพจิตดีกว่าคนที่แต่งงานแล้ว	.694**
15.	ฉันเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า “มีลูกกวนตัวมีผัว (เมีย) กวนใจ”	.419**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .81

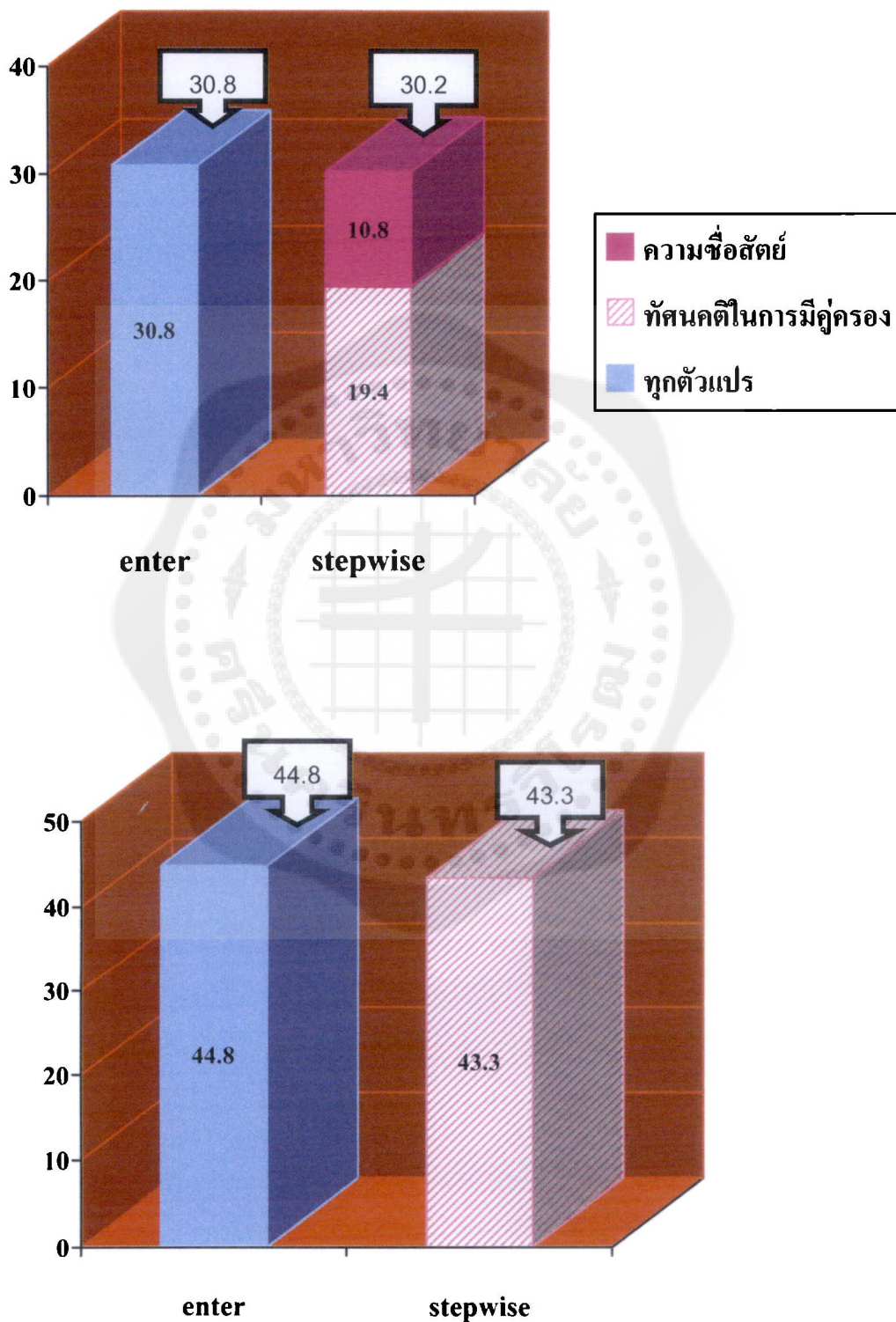
หมายเหตุ: หมายเลขข้อคำถามที่เป็น ตัวหนาและขีดเส้นใต้ หมายถึง ข้อนั้นเป็น ข้อความทางลบ

ภาคผนวก ข
แผนภูมิ แสดงอำนาจในการทำรายการสมรสของนิสิตนักศึกษา

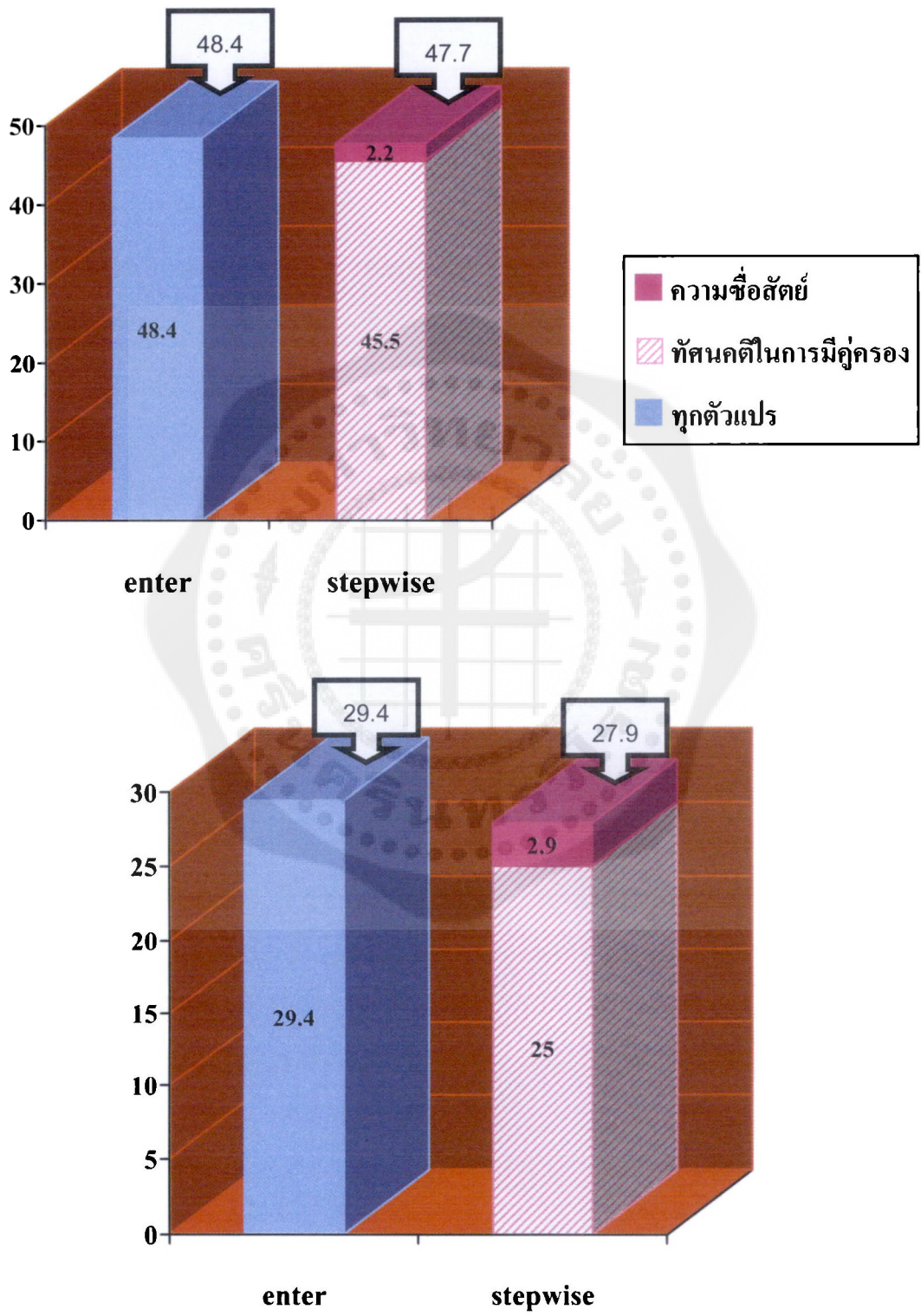
แผนภูมิ 1 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

แผนภูมิ 2 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามเพศ จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

แผนภูมิ 3 อำนาจในการทำนายความคาดหวังในการสมรสของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทมหาวิทยาลัย จากปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยชีวสังคม

ภาคผนวก ค

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 1 แสดงตารางข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมา

	GENDER	U	UNIVER	CLASS	TIME	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
1	2.00	1.00	1.00	4.00	4.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	1.00	1.00	3.00	55.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00
3	2.00	1.00	1.00	4.00	28.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
4	2.00	1.00	1.00	4.00	27.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
5	1.00	1.00	1.00	3.00	37.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	3.00	3.00	3.00	3.00
6	1.00	1.00	1.00	4.00	14.00	3.00	4.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	3.00	3.00
7	1.00	1.00	1.00	3.00	5.00	3.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	2.00	3.00	3.00
8	2.00	1.00	1.00	4.00	8.00	3.00	3.00	2.00	4.00	4.00	2.00	5.00	3.00	3.00
9	1.00	1.00	1.00	4.00	39.00	4.00	4.00	3.00	4.00	3.00	4.00	3.00	5.00	5.00
10	2.00	1.00	1.00	1.00	15.00	4.00	4.00	2.00	4.00	4.00	2.00	3.00	5.00	5.00
11	1.00	1.00	1.00	3.00	32.00	4.00	4.00	4.00	4.00	3.00	3.00	4.00	4.00	4.00
12	2.00	1.00	1.00	3.00	5.00	1.00	2.00	2.00	3.00	2.00	3.00	2.00	3.00	3.00
13	2.00	1.00	1.00	4.00	16.00	2.00	3.00	2.00	2.00	3.00	2.00	3.00	3.00	3.00
14	2.00	1.00	1.00	4.00	29.00	4.00	4.00	4.00	3.00	4.00	3.00	3.00	4.00	4.00
15	1.00	1.00	1.00	2.00	24.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00
16	1.00	1.00	1.00	2.00	6.00	3.00	4.00	3.00	3.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
17	2.00	1.00	1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00
18	1.00	1.00	1.00	4.00	89.00	4.00	3.00	3.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
19	2.00	1.00	1.00	4.00	99.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	4.00	3.00	3.00
20	2.00	1.00	1.00	4.00	13.00	2.00	2.00	2.00	3.00	3.00	3.00	2.00	3.00	3.00
21	1.00	1.00	1.00	4.00	30.00	4.00	4.00	4.00	3.00	3.00	3.00	4.00	4.00	4.00
22	1.00	1.00	1.00	3.00	51.00	3.00	3.00	4.00	4.00	3.00	4.00	3.00	3.00	3.00
23	2.00	1.00	1.00	3.00	61.00	2.00	3.00	2.00	4.00	3.00	3.00	4.00	4.00	4.00
24	1.00	1.00	1.00	4.00	8.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	3.00	5.00	4.00	4.00
25	2.00	1.00	1.00	4.00	48.00	2.00	3.00	3.00	4.00	4.00	2.00	2.00	4.00	4.00
26	2.00	1.00	1.00	3.00	72.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
27	2.00	1.00	1.00	3.00	39.00	2.00	3.00	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00	3.00	3.00
28	1.00	1.00	1.00	3.00	13.00	2.00	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00	2.00	3.00	3.00
29	1.00	1.00	1.00	4.00	19.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	4.00	4.00	4.00
30	2.00	1.00	1.00	4.00	7.00	3.00	3.00	2.00	2.00	3.00	2.00	3.00	3.00	3.00

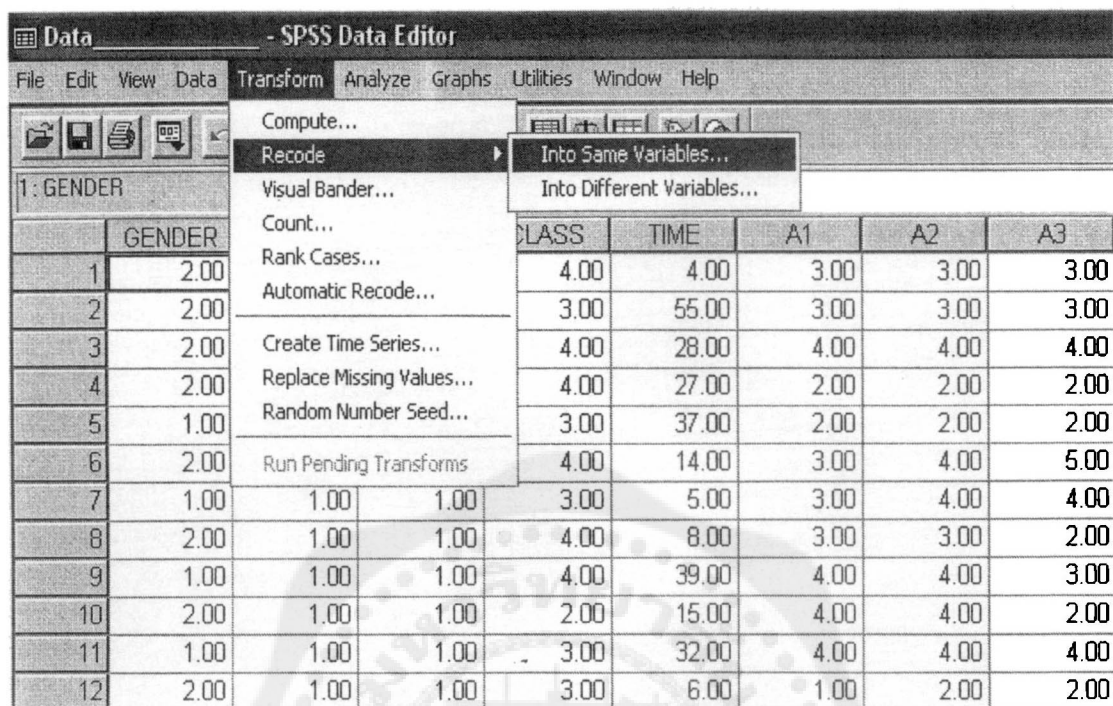
เป็นการคีย์ข้อมูลจากแบบวัดที่เราได้เก็บรวบรวมข้อมูลมา

ภาพที่ 2 หน้าต่างแสดงการตั้งค่าตัวแปรต่างๆ

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure
1	GENDER	Numeric	8	2		{1.00, MALE}..	None	8	Right	Scale
2	U	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
3	UNIVER	Numeric	8	2		{1.00, RATTAB}	None	8	Right	Scale
4	CLASS	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
5	TIME	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
6	A1	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
7	A2	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
8	A3	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
9	A4	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
10	A5	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
11	A6	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
12	A7	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
13	A8	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
14	A9	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
15	A10	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale

ผู้วิจัยสามารถตั้งค่าตัวแปรต่างๆ ได้ที่ช่อง Values ส่วนช่อง Types เป็นการกำหนดค่ามาตรา
ตัวเลข คือ Norminal Interval Ratio Ordinal

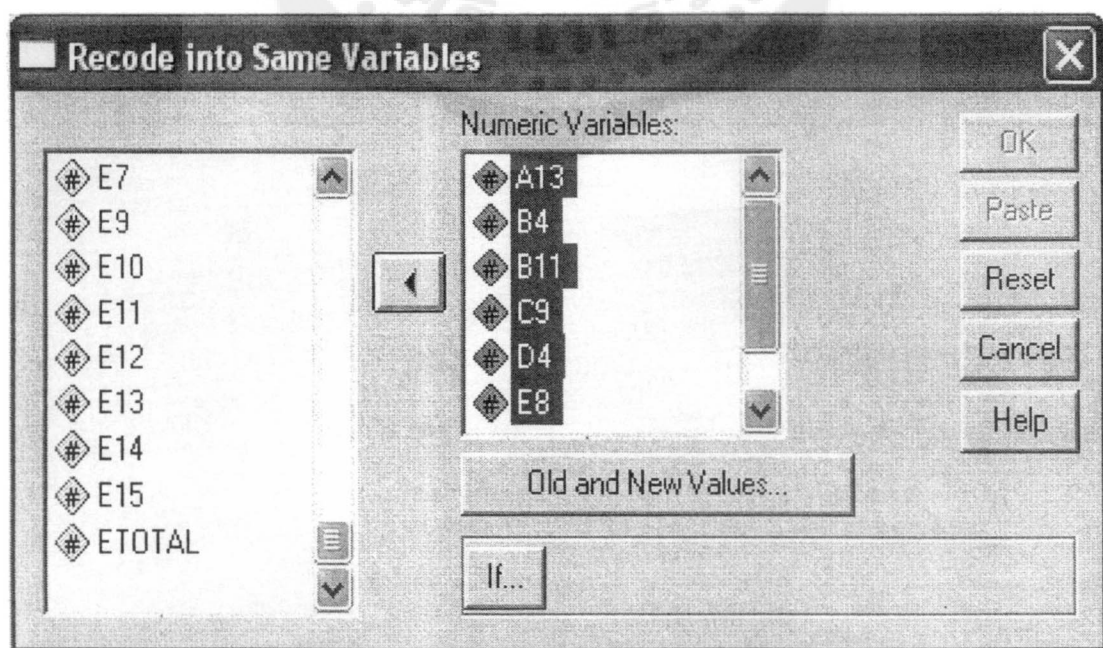
ภาพที่ 3 การแปลงค่าคะแนนทางบวกให้เป็นคะแนนทางลบ

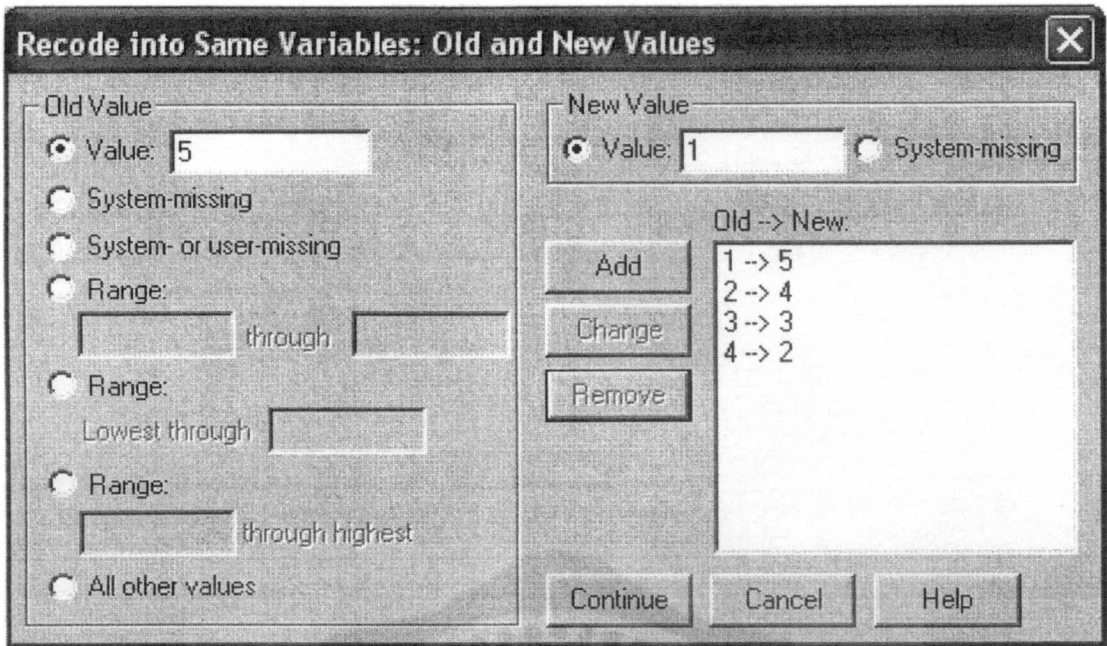

The screenshot shows the SPSS Data Editor window with the 'Transform' menu open, and the 'Recode' submenu open, highlighting 'Into Same Variables...'. Below the menu, a data table is visible with columns: GENDER, CLASS, TIME, A1, A2, and A3. The table contains 12 rows of data.

	GENDER	CLASS	TIME	A1	A2	A3
1	2.00	4.00	4.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	3.00	55.00	3.00	3.00	3.00
3	2.00	4.00	28.00	4.00	4.00	4.00
4	2.00	4.00	27.00	2.00	2.00	2.00
5	1.00	3.00	37.00	2.00	2.00	2.00
6	2.00	4.00	14.00	3.00	4.00	5.00
7	1.00	1.00	5.00	3.00	4.00	4.00
8	2.00	1.00	8.00	3.00	3.00	2.00
9	1.00	1.00	39.00	4.00	4.00	3.00
10	2.00	1.00	15.00	4.00	4.00	2.00
11	1.00	1.00	32.00	4.00	4.00	4.00
12	2.00	1.00	6.00	1.00	2.00	2.00

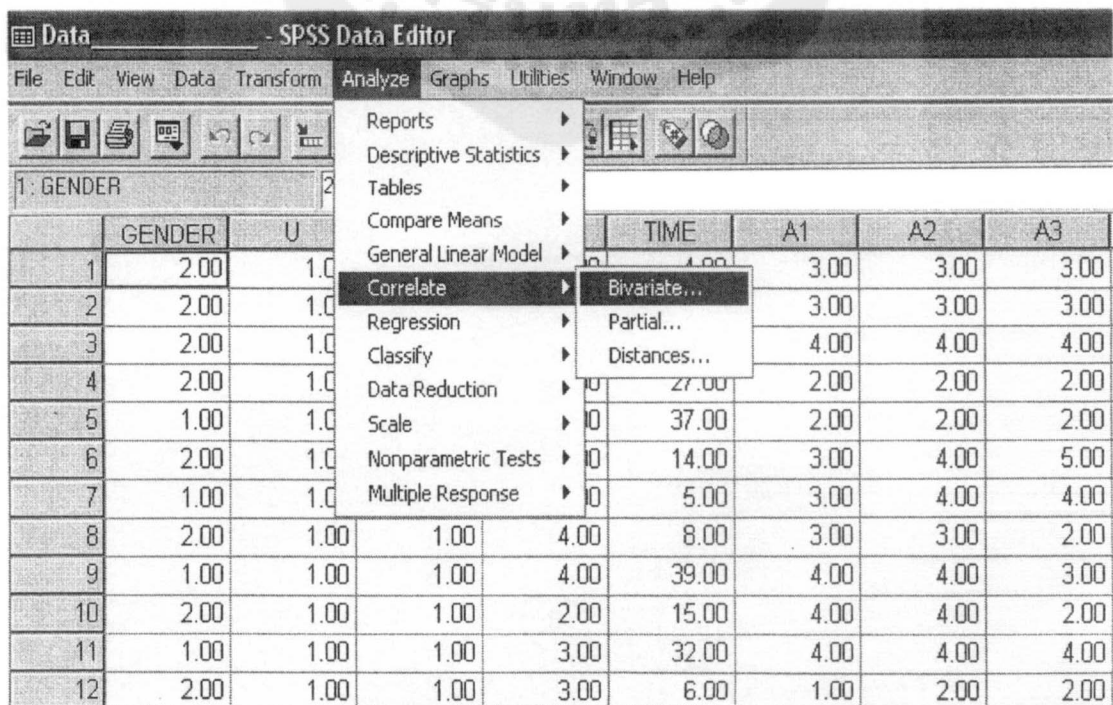
การแปลงค่า Recode โดยเริ่มจากคลิกที่ Transform → Recode → Into Same Variat

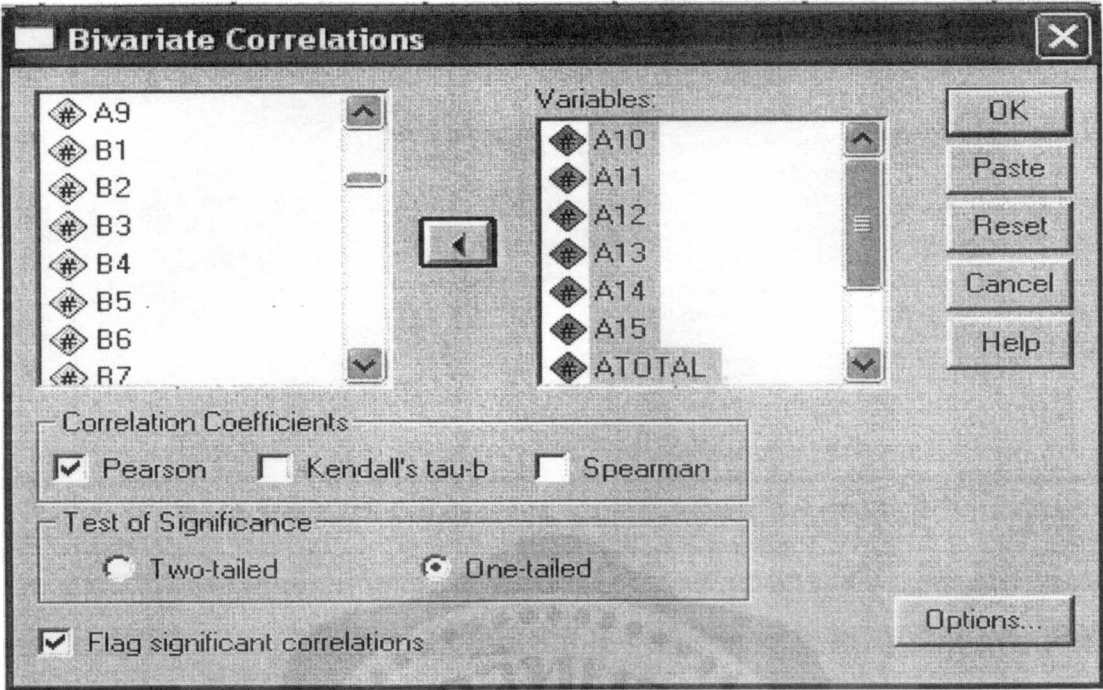

เลือกข้อที่เราต้องการแปลงคะแนนมาใส่ที่ช่อง Variables จากนั้นคลิกที่ Old and New values เมื่อปรากฏหน้าต่าง Recode into Same Variables : Old and New Values ที่ช่อง Old values ให้พิมพ์ค่าคะแนนเดิม ส่วน New Values ให้พิมพ์ค่าคะแนนใหม่ แล้วคลิก Add เช่น 4 → 1 หลังจากนั้น Continue → OK

ภาพที่ 4 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

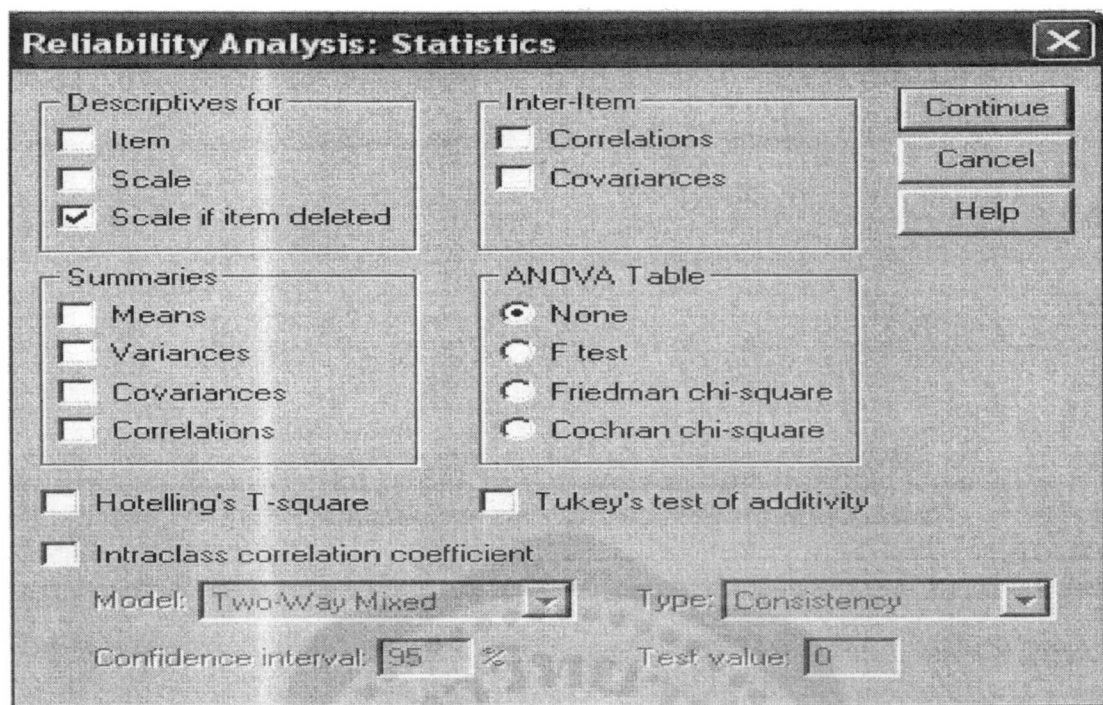

ขั้นแรกคลิกที่ Analyze → Correlate → Bivariate... เลือกข้อทั้งหมดรวมทั้ง Total เข้าไป
ไว้ในช่อง Variables เลือก One-tailed กด OK การดูค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ดูที่ช่อง Total ถ้ามี *
แสดงว่า sig ที่ .05 และ ** แสดงว่า sig ที่ .01

ภาพที่ 5 การหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

	GENDER	U	TIME	A1	A2	A3
1	2.00	1.0	4.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	1.0	55.00	3.00	3.00	3.00
3	2.00	1.0	28.00	4.00	4.00	4.00
4	2.00	1.0	27.00	2.00	2.00	2.00
5	1.00	1.0				
6	2.00	1.0				
7	1.00	1.0				
8	2.00	1.00	4.00	3.00	3.00	2.00
9	1.00	1.00	39.00	4.00	4.00	3.00
10	2.00	1.00	15.00	4.00	4.00	2.00
11	1.00	1.00	32.00	4.00	4.00	4.00
12	2.00	1.00	6.00	1.00	2.00	2.00

ขั้นแรก คลิก ที่ Analyze → Scale → Reliability Analysis เลือกข้อทั้งหมด เข้าไปได้ไว้
ช่อง Item คลิก ที่ Statistics หลังจากนั้นเลือกที่ Scale if item deleted คลิกที่ Continue แล้ว กด

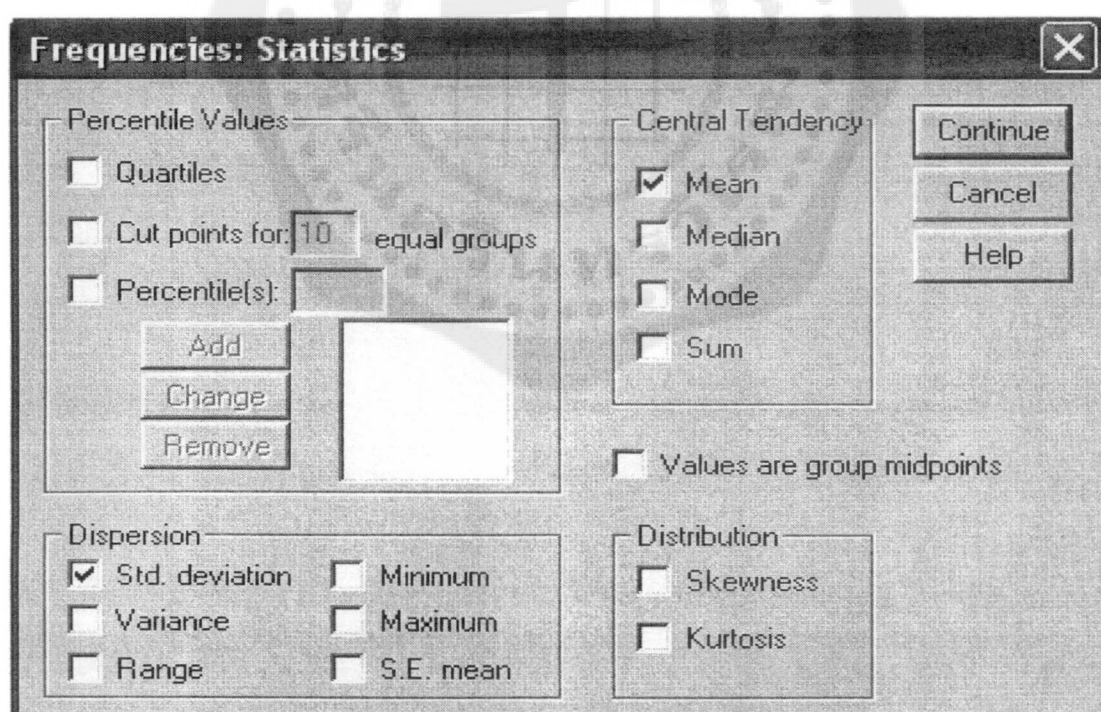
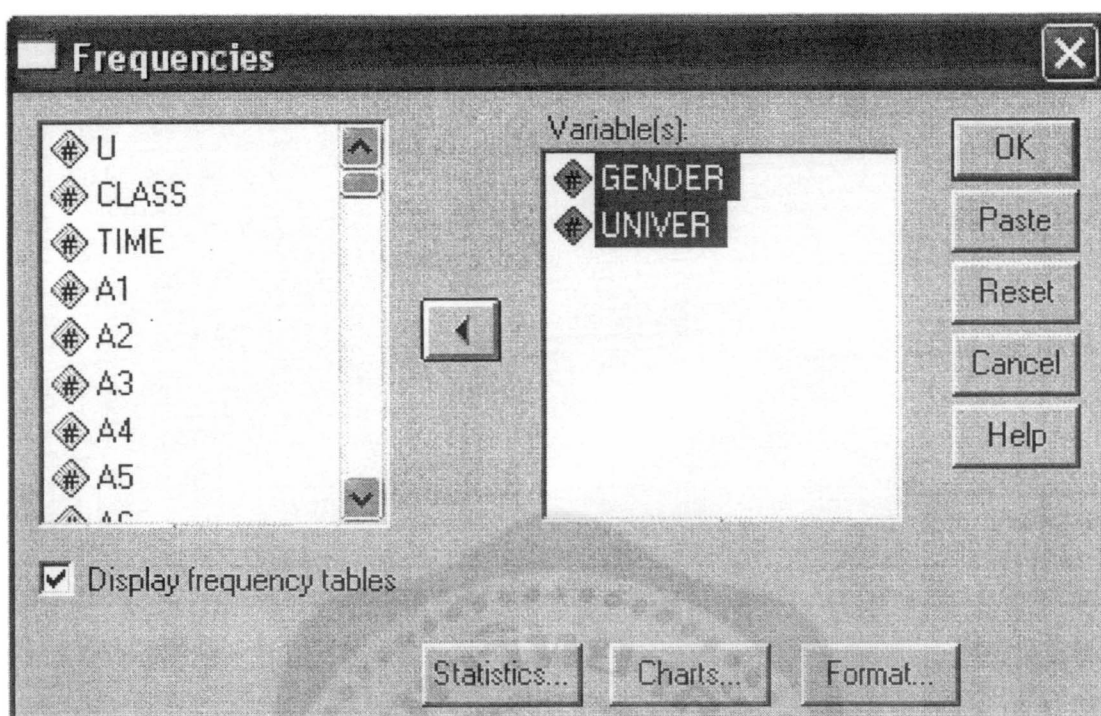
ภาพที่ 6 การหาค่าสถิติพื้นฐาน

Data - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1: GENDER

	GENDER	U				A1	A2	A3	A4
1	2.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
3	2.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
4	2.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
5	1.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
6	2.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
7	1.00	1.0				3.00	3.00	3.00	3.00
8	2.00	1.00	1.00	4.00	8.00	3.00	3.00	2.00	4.00
9	1.00	1.00	1.00	4.00	39.00	4.00	4.00	3.00	4.00
10	2.00	1.00	1.00	2.00	15.00	4.00	4.00	2.00	4.00
11	1.00	1.00	1.00	3.00	32.00	4.00	4.00	4.00	4.00
12	2.00	1.00	1.00	3.00	6.00	1.00	2.00	2.00	3.00

คลิกที่ Analyze → Descriptive Statistics → Frequencies เลือกตัวแปรที่ต้องการหา
 จำสถิติพื้นฐานหลังจากนั้นคลิกที่ Statistic เลือก Mean และ Std. Deviation และคลิกที่ Continue
 → OK

การทดสอบสมมติฐาน

ภาพที่ 7 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

SPSS Data Editor

	GENDER	U		TIME	A1	A2	A3	A4
1	2.00	1.00			3.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	1.00			3.00	3.00	3.00	3.00
3	2.00	1.00			4.00	4.00	4.00	4.00
4	2.00	1.00			2.00	2.00	2.00	2.00
5	1.00	1.00			37.00	2.00	2.00	2.00
6	2.00	1.00			14.00	3.00	4.00	5.00
7	1.00	1.00			5.00	3.00	4.00	4.00
8	2.00	1.00	1.00	4.00	8.00	3.00	3.00	2.00
9	1.00	1.00	1.00	4.00	39.00	4.00	4.00	3.00
10	2.00	1.00	1.00	2.00	15.00	4.00	4.00	2.00
11	1.00	1.00	1.00	3.00	32.00	4.00	4.00	4.00
12	2.00	1.00	1.00	3.00	6.00	1.00	2.00	2.00

Bivariate Correlations

Variables:

- # GENDER
- # U
- # UNIVER
- # CLASS
- # A1
- # A2
- # A3
- # A4
- # ATOTAL
- # BTOTAL
- # CTOTAL
- # DTOTAL
- # ETOTAL
- # TIME

Correlation Coefficients

☒ Pearson ☐ Kendall's tau-b ☐ Spearman

Test of Significance

☐ Two-tailed ☒ One-tailed

☒ Flag significant correlations

OK Paste Reset Cancel Help Options...

ขั้นแรกคลิกที่ Analyze → Correlate → Bivariate...เลือกผลรวม(Total) ทั้งหมด เข้าไป
ใส่ไว้ในช่อง Variables เลือก One-tailed กด OK

ภาพที่ 8 การหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1: GENDER

	GENDER	U	TIME	A1	A2	A3	A4
1	2.00	1.00	4.00	3.00	3.00	3.00	3.00
2	2.00	1.00	5.00	3.00	3.00	3.00	3.00
3	2.00	1.00	7.00	4.00	4.00	4.00	4.00
4	2.00	1.00	27.00	2.00	2.00	2.00	2.00
5	1.00	1.00	37.00	2.00	2.00	2.00	2.00
6	2.00	1.00	14.00	3.00	4.00	5.00	5.00
7	1.00	1.00	5.00	3.00	4.00	4.00	4.00
8	2.00	1.00	0.00	3.00	3.00	2.00	4.00
9	1.00	1.00	39.00	4.00	4.00	3.00	4.00
10	2.00	1.00	15.00	4.00	4.00	2.00	4.00

Linear Regression

Dependent: ETOTAL

Block 1 of 1

Independent(s): ATOTAL, BTOTAL, CTOTAL

Method: Enter, Stepwise, Remove, Backward

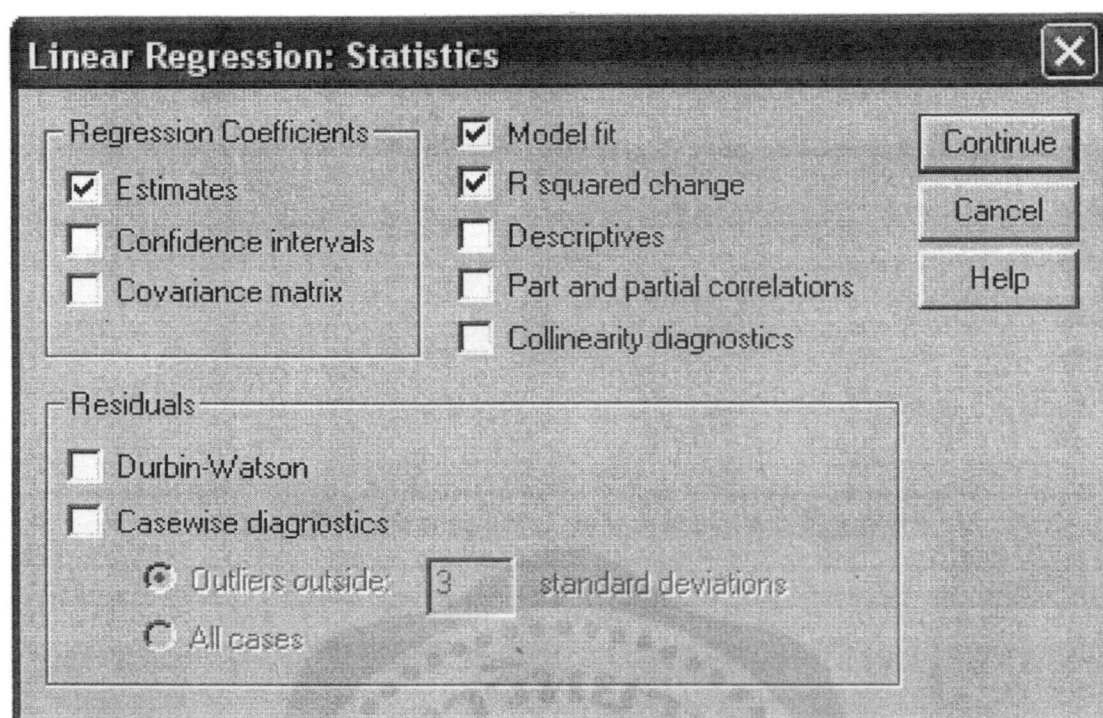
Selection Variable:

Case Labels:

WLS Weight:

Statistics... Plots... Save... Options...

ขั้นแรกคลิกที่ Analyze → Regression → Linear เลือกผลรวม(Total) ของตัวแปรตามได้ในช่อง Dependent : Linear เลือกผลรวม(Total) ของตัวแปรอิสระทั้งหมด ใส่ในช่อง Independent : ถ้าต้องการหาแบบใด เลือกที่ช่อง Method

The image shows a screenshot of the 'Linear Regression: Statistics' dialog box in a statistical software package. The dialog box has a title bar with a close button (X). It contains two main sections: 'Regression Coefficients' and 'Residuals'. In the 'Regression Coefficients' section, there are checkboxes for 'Estimates' (checked), 'Confidence intervals', 'Covariance matrix', 'Model fit' (checked), 'R squared change' (checked), 'Descriptives', 'Part and partial correlations', and 'Collinearity diagnostics'. In the 'Residuals' section, there are checkboxes for 'Durbin-Watson' and 'Casewise diagnostics'. Below 'Casewise diagnostics', there are two radio buttons: 'Outliers outside:' (selected) and 'All cases'. The 'Outliers outside:' radio button is followed by a text box containing the number '3' and the text 'standard deviations'. On the right side of the dialog box, there are three buttons: 'Continue', 'Cancel', and 'Help'.

Linear Regression: Statistics

Regression Coefficients

- ☒ Estimates
- ☐ Confidence intervals
- ☐ Covariance matrix
- ☒ Model fit
- ☒ R squared change
- ☐ Descriptives
- ☐ Part and partial correlations
- ☐ Collinearity diagnostics

Residuals

- ☐ Durbin-Watson
- ☐ Casewise diagnostics
 - ☒ Outliers outside: standard deviations
 - ☐ All cases

Continue
Cancel
Help

จากนั้น คลิกที่ Statistics...แล้วเลือก R squared Change แล้วคลิก Continue → OK

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายงานการวิจัยฉบับนี้มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ คือ ดร.เวรดี ทรงเทียง และ กลุ่มที่ 4 , 5 และ 6 โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 4

1. นายจิตชาติ	เสียงแจ้ว
2. นายชฎานินท์	นันทเศรษฐพงศ์
3. นายชูวงศ์	ตันสกุล
4. นางสาวนันทกร	เวชเพิ่ม
5. นางสาวพนิดา	แซ่จู
6. นายวุฒพงษ์	ภักดีเหล่า

กลุ่มที่ 5

1. นางสาวเกตุแก้ว	สวัสดิรักษ์
2. นางสาวญาดาสิริ	ทองใหญ่
3. นางสาวสกุลณา	ชัยอนุรักษ์
4. นายสงกรานต์	วจนเสถียร
5. นายอณู	วิมลเกียรติศักดิ์
6. นายอภิลักษณ์	ณ นคร

กลุ่มที่ 6

1. นางสาวชิตสุภาวงศ์	รังษิสมบัติศิริ
2. นายพิพัฒน์	อดิศัยเผ่าพันธุ์
3. นายศิรชล	พิพัฒน์ปัทมา
4. นางสาวสุวิมล	ธราศิริไพฑูรย์
5. นางสาวไอริน	จิตติอิสระ

ประวัติย่อผู้ทำวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาววิภาลักษณ์ ฐิตพงษ์สมบูรณ์
 วัน เดือน ปีเกิด 28 ธันวาคม 2526
 สถานที่เกิด กรุงเทพฯ
 ที่อยู่ปัจจุบัน 388 ซอยตากสิน4 ถนนตากสิน
 เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
 E – mail puii_28@hotmail.com
 ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนศิริรณศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนศึกษานารี

ชื่อ – นามสกุล นายสถาพร สุชาภา
 วัน เดือน ปีเกิด 9 เมษายน 2526
 สถานที่เกิด โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช
 ที่อยู่ปัจจุบัน 4 / 364 (หมู่บ้านการเคหะ) ถนนพัฒนาการคูขวาง
 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
 ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช ณ นครอุทิศ
 ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

ชื่อ – นามสกุล นางสาวสรันันท์ อำมะเทศ
 วัน เดือน ปีเกิด 18 มกราคม 2527
 สถานที่เกิด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี
 ที่อยู่ปัจจุบัน 59 / 67 ซอยอยู่เย็น ถนนรามอินทรา เขตบางเขน กทม. 10230
 E – mail toy_sa@hotmail.com
 ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนอาเวมารีอา จ.อุบลราชธานี
 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนนารีนุกูล จ.อุบลราชธานี

ชื่อ – นามสกุล นางสาวสุภัทรา วงศ์ชัยศรี
วัน เดือน ปีเกิด 31 ธันวาคม 2526
สถานที่เกิด โรงพยาบาลมิชชั่น กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน 2 / 98 หมู่ 1 หมู่บ้านเพิ่มทรัพย์ ถ. สุขาภิบาล 1
แขวงบางแค เขตบางแค กทม. 10160
E – mail bestty_in_love@hotmail.com
ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา - มัธยมตอนต้น โรงเรียนเสสะเวชวิทยาคม
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอัสสัมชัญ ธนบุรี

ชื่อ – นามสกุล นางสาวอินทิรา บุญทอง
วัน เดือน ปีเกิด 27 ตุลาคม 2525
สถานที่เกิด วชิรพยาบาล กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน 375 / 7 ซอยจรัญสนิทวงศ์45 ถนนจรัญสนิทวงศ์ บางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700
E – mail am_int27@hotmail.com
ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนพิมลวิทย์
ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

ชื่อ – นามสกุล นางสาวปิยานันท์ ขนบดี
วัน เดือน ปีเกิด 13 ตุลาคม 2526
สถานที่เกิด โรงพยาบาลชลบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน 82 / 4 ม.3 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
E – mail k_abnormal@hotmail.com
ประวัติการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนประภัสสรวริทยา จ.ชลบุรี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชลกันยานุกูล จ.ชลบุรี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จ.ชลบุรี